

Національна академія педагогічних наук України
Інститут професійно-технічної освіти

***Інститут професійно-технічної освіти
Національної академії
педагогічних наук України
(2013–2017)***

Довідкове видання у п'яти частинах

*за науковою редакцією
доктора педагогічних наук, професора,
дійсного члена (академіка) НАПН України
В.О. Радкевич*

Видавництво Інституту професійно-технічної освіти
НАПН України

Національна академія педагогічних наук України
Інститут професійно-технічної освіти

Частина 4

ДАЙДЖЕСТ НАУКОВИХ РОЗРОБОК

Київ – 2018

УДК 001.9+377(048)
I-71

*Рекомендовано до друку рішенням вченої ради
Інституту професійно-технічної освіти НАПН України
(протокол № 4 від 26 березня 2018 р.)*

Упорядник: Маркова В. О.

Рецензенти: Романова Г. М. – доктор педагогічних наук, професор
Лузан П. Г. – доктор педагогічних наук, професор

I-71 Інститут професійно-технічної освіти Національної академії педагогічних наук України (2013-2017) : [довідник] : у 5-ти ч. Ч. 5: Дайджест наукових розробок / Ін-т проф.-техн. освіти НАПН України ; за наук. ред. В. О. Радкевич ; [упоряд.: В. О. Маркова]. – Київ : ІПТО НАПН України, 2018. – 125 с.

У дайджесті представлено анотації до наукових розробок учених, аспірантів і докторантів Інституту професійно-технічної освіти НАПН України: концепції, сучасні моделі й технології професійної освіти і навчання, методики професійного навчання, програми навчання учнівської молоді й педагогів, авторські курси, тренінги, монографії, посібники (навчальні, наукові, методичні) та електронні підручники.

Призначається педагогам закладів професійної (професійно-технічної) освіти і загальноосвітніх шкіл, аспірантам, докторантам, науково-педагогічним працівникам системи професійної, фахової перед вищої і вищої освіти, викладачам і слухачам курсів підвищення кваліфікації, керівникам і методистам навчально(науково)-методичних центрів і кабінетів професійно-технічної освіти та менеджерів освіти.

УДК 001.9+377(048)

© Інститут професійно-технічної
освіти НАПН України, 2018

ЗМІСТ

КОНЦЕПЦІЇ	6
СУЧАСНІ МОДЕЛІ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ І НАВЧАННЯ	9
МЕТОДИКИ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ І НАВЧАННЯ	18
МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ.....	27
ТЕХНОЛОГІЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ І НАВЧАННЯ.....	43
ПРОГРАМИ НАВЧАННЯ УЧНІВСЬКОЇ МОЛОДІ ТА	
ПЕДАГОГІВ.....	47
ТРЕНІНГИ, КУРСИ	63
МОНОГРАФІЇ	70
ПОСІБНИКИ (НАУКОВІ, НАВЧАЛЬНІ)	85
ЕЛЕКТРОННІ ПІДРУЧНИКИ.....	108
СЛОВНИКИ, ПОКАЖЧИКИ, ДОВІДНИКИ	119

• 2013 •

Концепція трансформації зовнішніх вимог у внутрішні мотиви

Розробник: Г. В. Єльникова

Особливість концепції полягає в ідеї управління способом спрямованої самоорганізації – необхідно поєднати зовнішні вимоги до діяльності працівника з його внутрішніми мотивами, тобто завданням управлінців (керівників, органів та закладів ПТО) є створення відповідних умов для спрямування дій виконавців у потрібному напрямі через вироблення в них відповідної мотивації, тоді рішення, прийняте працівником, викличе відповідні дії, враховуючи як його інтереси, так й інтереси навчального закладу, що узгодить процеси централізації та децентралізації управління природовідповідним шляхом.

Опубліковано:

Єльникова Г. В. Теоретичні основи управління розвитком професійно-технічної освіти в умовах ринкової економіки [Електронний ресурс] / Г. В. Єльникова // Вплив трансформації ринкової економіки на управління розвитком професійно-технічної освіти : монографія. – Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/9221/>

Концепція адаптивного управління ПТО

Розробник: Г. В. Єльникова

Особливість концепції полягає у використанні теорії нестабільності для обґрунтування нелінійного усвідомленого саморозвитку в напрямі гармонізації потреб працівника, суспільства і держави в їх коеволюційній єдності. Основною ідеєю концепції є оперативне реагування на зміни навколишнього середовища для утримання рівноваги керованої системи в умовах невизначеності на основі діалогічної взаємоадаптації керуючої і керованої підсистем.

Опубліковано:

Єльникова Г. В. Теоретичні основи управління розвитком професійно-технічної освіти в умовах ринкової економіки [Електронний ресурс] / Г. В. Єльникова // Вплив трансформації ринкової економіки на управління розвитком професійно-технічної освіти : монографія. – Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/9221>

**Авторська концепція
формування в учнів ПТНЗ уявлень про професійний успіх**
Розробник: В. Ф. Орлов

Концепція ґрунтується на формуванні спрямованості особистості на ефективний професійний розвиток та кар'єру, навчання практичним умінням і навичкам в реалізації кар'єрних технологій, формування відповідних компетенцій, визначення особистісних кар'єрних установок та умов їх реалізації.

Опубліковано:

Концептуальні засади формування в учнів ПТНЗ уявлень про професійний успіх / В. Ф. Орлов // Підготовка учнів ПТНЗ до планування й реалізації професійної кар'єри: теорія і практика : монографія / [Алексеева С. В., Закатнов Д. О., Орлов В. Ф. та ін..] ; за наук. ред. Д. О. Закатнова.– Київ : Поліграфсервіс, 2014. – 196 с.

**Авторська концепція розвитку
інформаційно-аналітичної компетентності керівників ПТНЗ**

Розробник: Л. М. Петренко

Концепція спрямована на постійне вдосконалення в керівників ПТНЗ інформаційно-аналітичних теоретичних і технологічних знань, умінь і навичок ефективних технологій пошуку, збереження, обробки інформації на якісно новому рівні; оволодіння різними методами аналізу інформації про стан справ у керованому об'єкті та методами її синтезу для підготовки і прийняття управлінського рішення. Раціонально організована на науковій основі інформаційно-аналітична діяльність керівників із залученням до неї всіх суб'єктів управління вимагає глибокого інформаційного аналізу кожного робочого місця, внутрішніх і зовнішніх інформаційних зв'язків ПТНЗ. Такий підхід дасть змогу в певній мірі структурувати й упорядкувати інформацію, створити інформаційну систему в підпорядкованій організації. Результативність управлінської, контрольної-аналітичної, дослідницької та інноваційної діяльності керівників ПТНЗ значною мірою залежить від рівня розвиненості інформаційно-аналітичної компетентності, що має безпосередній вплив на систему мислення фахівця, орієнтованого на майбутнє. Ці ідеї знайшли відображення в рекомендаціях Європейського парламенту і Європейської ради як ключове завдання освіти ХХІ сторіччя та низці завдань, сформульованих у Національній стратегії розвитку освіти в Україні на 2012–2021 рр., Національній рамці кваліфікацій, прийнятій у 2011 р. в Україні.

Опубліковано:

1.Петренко Л. М. Теорія і методика розвитку інформаційно-аналітичної компетентності керівників професійно-технічних навчальних закладів: дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / Петренко Лариса Михайлівна ; Ін-

т проф.-техн. освіти НАПН України. — Київ, 2014. — 409 с. Розміщено в електронній бібліотеці НАПН: <http://lib.iitta.gov.ua/8275/>

2. Петренко Л. М. Теорія і практика розвитку інформаційно-аналітичної компетентності керівників професійно-технічних навчальних закладів : монографія / Л. Петренко. — Дніпропетровськ : ІМА-прес, 2013. — 456 с. Розміщено в електронній бібліотеці НАПН: <http://lib.iitta.gov.ua/5793/>

• 2017 •

Концепція методичних основ стандартизації професійної освіти молодших спеціалістів

Розробник: колектив лабораторії науково-методичного супроводу підготовки фахівців у коледжах і технікумах

Концепція методичних основ стандартизації професійної освіти молодших спеціалістів є теоретичною основою формування готовності педагогічних працівників до компетентісно орієнтованої підготовки фахівців у коледжах і технікумах.

Опубліковано на правах рукопису:

Концепція методичних основ стандартизації професійної освіти молодших спеціалістів / лабораторія науково-методичного супроводу підготовки фахівців у коледжах і технікумах Ін-ту проф.-техн. освіти НАПН України.

Концепція проектування інформаційно-освітнього середовища професійно-технічного навчального закладу

Розробник: колектив лабораторії електронних навчальних ресурсів

Провідна ідея концепції проектування інформаційно-освітнього середовища професійно-технічного навчального закладу полягає в розробленні такого інформаційно-освітнього середовища професійно-технічних навчальних закладів, що забезпечувала б безперервний процес розвитку і саморозвитку учнів щодо їхніх знань, умінь, здатностей, особистісних якостей під час професійної підготовки. Науково-теоретичні засади дослідження, специфічні особливості практико-орієнтованого навчання учнів професійно-технічних навчальних закладів зумовили визначення концептуальних засад дослідження, обґрунтованих на методологічному, теоретичному, методичному і практичному рівнях.

Опубліковано на правах рукопису:

Концепція проектування інформаційно-освітнього середовища професійно-технічного навчального закладу / лабораторія електронних навчальних ресурсів Ін-ту проф.-техн. освіти НАПН України.

• 2013 •

Модель забезпечення організаційно-педагогічних умов розвитку інформаційно-аналітичної компетентності керівників ПТНЗ

Розробник: Л. М. Петренко

Модель забезпечення організаційно-педагогічних умов розвитку інформаційно-аналітичної компетентності керівників ПТНЗ уможливорює визначення найбільш значущого з них для першочергового впровадження в методичну систему обласних навчально(науково)-методичних центрів ПТО, зокрема, розроблення системи розвитку інформаційно-аналітичної компетентності керівників ПТНЗ, створення умов для самореалізації особистості, врахування особливостей організації навчального процесу за участю дорослих і гетерохронності розвитку та знання типологізації їхньої орієнтації у сфері освіти, що сприяє розумінню мотивації до професійного зростання управлінського потенціалу.

Опубліковано:

Петренко Л. М. Теорія і методика розвитку інформаційно-аналітичної компетентності керівників професійно-технічних навчальних закладів: монографія / Л. М. Петренко. – Дніпропетровськ: ІМА-прес, 2013. – 456 с.

• 2014 •

Синергетична модель знаннєво-співісного підходу до навчальної діяльності особистості

Розробник: В. В. Юрженко

Модель ґрунтується на фрактальних принципах розвитку синергізму в складних системах. Модель як структура вищого порядку розкриває підходи до формування змісту освітньої галузі «Технологія» як мегадомени, тобто системи формування базису техніко-технологічної культури – техніко-технологічної грамотності.

Опубліковано:

Юрженко В. В. Тривимірність, симулятори й інші інноваційні засоби навчання для системи ПТО / В. В. Юрженко // Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання : матеріали звітної наук.-практ. конф. (м. Київ, 22-25 берез. 2014 р.) / Інститут професійно-технічної освіти НАПН України ; за заг. ред. В. О. Радкевич. – Київ : ІПТО НАПН України, 2014. – С. 107–109.

Модель інформаційної системи методичної роботи у професійно-технічних навчальних закладах

Розробник: С. В. Алексєєва

Модель інформаційної системи методичної роботи у професійно-технічних навчальних закладах спрямована на отримання оперативного доступу до методичної інформації та ефективного її використання для вирішення поставлених завдань. Основним структурними компонентами такої моделі інформаційної системи методичної роботи у ПТНЗ є інформаційний банк даних методичних матеріалів, електронний методичний кабінет, школа інформаційно-педагогічної майстерності та електронна бібліотека.

Опубліковано:

Алексєєва С. В. Методика використання інформаційних технологій у професійній діяльності методистів професійно-технічних навчальних закладів : метод. рек. / Світлана Алексєєва. – Київ : Мистецький інститут художнього моделювання та дизайну ім. С. Далі, 2014. – 74 с.

Модель формування ключових компетентностей майбутніх фахівців ресторанного сервісу у вищих професійних училищах

Розробник: С. Г. Кравець

Концептуальна ідея моделі формування ключових компетентностей майбутніх фахівців ресторанного сервісу у ВПУ забезпечується функціонуванням взаємопов'язаних структурних компонентів, а саме: вплив основних підходів та принципів на визначення структури та обґрунтування складників змістового компоненту, що формуються шляхом суб'єктної взаємодії при створенні відповідних педагогічних умов. Модель є відкритою системою безперервного формування ключових компетентностей майбутніх фахівців ресторанного сервісу у ВПУ, що забезпечує для особистості можливість успішного функціонування у професійному середовищі.

Опубліковано:

Кравець С. Г. Реалізація компетентнісного підходу в професійно-технічній освіті / С. Г. Кравець // Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання : матеріали звітної наук.-практ. конф. (м. Київ, 22-25 березня 2014 р.). Т. 1. / Ін-т проф.-техн. освіти НАПН України ; за заг. ред. В. О. Радкевич. – Київ : ІПТО НАПН України, 2014. – С. 46-49

**Модель формування змісту підготовки кваліфікованого робітника
з професії «Майстер ресторанного обслуговування»
на основі модульно-компетентнісного підходу**

Розробник: С. Г. Кравець, Ю. І. Кравець, О. Г. Оліферчук, Н. П. Дерев'янка

Модель відображає напрями реалізації модульно-компетентнісного підходу у формуванні змісту підготовки кваліфікованого робітника з професії «Майстер ресторанного обслуговування». Результатом моделі формування змісту підготовки кваліфікованого робітника з професії «Майстер ресторанного обслуговування» є проект Державного стандарту професійно-технічної освіти з професії «майстер ресторанного обслуговування», розроблений на основі компетентнісного підходу, у структурі якого відображені організація теоретичної та практичної складових навчально-виховного процесу.

Опубліковано:

Педагогічні основи формування змісту підготовки кваліфікованих робітників за інтегрованими професіями : посібник / С. Г. Кравець, Ю. І. Кравець, Н. П. Дерев'янка, О. Г. Оліферчук. – Київ : Поліграфсервіс, 2014. – 152 с.

Модель формування готовності учнів ПТНЗ до професійно-особистісного саморозвитку та розвитку професійної кар'єри

Розробник: колектив лабораторії професійної кар'єри
Інституту ПТО НАПН України

Модель відображає формування готовності учнів ПТНЗ до професійно-особистісного саморозвитку та розвитку професійної кар'єри як цілеспрямований процес підвищення рівня професійної компетентності й розвитку професійно значущих якостей в учнів відповідно до зовнішніх соціальних вимог, умов професійної діяльності й особистої програми розвитку та готовності до кар'єрного росту.

Опубліковано:

Підготовка учнів ПТНЗ до планування й реалізації професійної кар'єри: теорія і практика : монографія / [Алексеева С. В., Закатнов Д. О., Орлов В. Ф. та ін.] ; за наук. ред. Д. О. Закатнова. – Київ : Поліграфсервіс, 2014. –196 с.

Модель формування фахової компетентності майбутніх техніків-механіків в агротехнічному коледжі

Розробник: Е. М. Луговська (науковий керівник В. І. Свистун)

Модель формування фахової компетентності майбутніх техніків-механіків агропромислового виробництва являє собою уявну систему, що відображає цілісний педагогічний процес, в якому забезпечена інтегративна єдність педагогічних засобів, методів, прийомів і підходів теоретичної і

практичної підготовки в агротехнічних коледжах, спрямована на набуття майбутніми фахівцями знань, умінь, навичок, досвіду та формуванню професійно-важливих якостей з метою забезпечення їхньої відповідності сучасним вимогам суспільства з урахуванням тенденцій розвитку агропромислового виробництва. Модель включає методологічні підходи, принципи, ціль, завдання, описову характеристику фахової компетентності, основні етапи її формування, зміст, форми, методи, прийоми, засоби навчання, а також діагностування рівнів сформованості фахової компетентності за визначеними критеріями (мотиваційним, когнітивним, операційно-діяльним, рефлексивним) та показниками. На основі якісних характеристик визначено рівні сформованості фахової компетентності: незадовільний, задовільний, достатній, високий.

Опубліковано: Луговська Е. М. Формування фахової компетентності майбутніх техніків-механіків в агротехнічному коледжі : метод. рек. для викладачів та студентів вищих аграрних навч. закладів / Е. М. Луговська. – Київ : ППО НАПН України, 2013. – 88 с.

Модель управління розвитком організаційної культури ПТНЗ

Розробник: В.С. Болгарін, В.І.Свистун

Модель спрямована на управління розвитком організаційної культури ПТНЗ як ефективного інструменту управління в умовах ринкової економіки. Організаційна культура ПТНЗ як специфічна система відношень, взаємодії суб'єктів навчально-виховного процесу, що включає особливості професійної свідомості, стилю поведінки, діяльності педагогічних працівників і ґрунтується на професійних, етичних цінностях та нормах. Об'єктивне оцінювання рівнів розвитку організаційної культури ПТНЗ забезпечили визначені критерії й показники: професійна діяльність (задоволеність роботою, колективна мотивація досягнень), комунікація (ціннісно-орієнтаційна єдність колективу, комунікативна толерантність), управління (стиль управління, лояльне ставлення до менеджменту навчального закладу).

Опубліковано:

1. Управління розвитком професійно-технічної освіти в сучасних умовах: теорія і практика : монографія / [Свистун В. І., Сльникова Г. В., Болгаріна В. С., Григор'єва В. А., Кузьмінська Л. Д., Палькевич Ю. С., Чернова Т. Ю]. – Київ : Поліграфсервіс, 2014. – 338 с. Розміщено в електронній бібліотеці НАПН: <http://lib.iitta.gov.ua/8290/>

2. Про хід формувального етапу дослідження з теми «Управління розвитком ПТО в умовах ринкової економіки» [Електронний ресурс] : доповідь на Вченій раді ППО НАПН України, 24 листоп. 2014 р., м. Київ / Лабораторія управління професійно-технічною освітою Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. – Режим доступу: lib.iitta.gov.ua/8431/1/Доповідь_Електбібліот.ppt

Модель управління маркетингом системи професійно-технічної освіти
Розробник: Л. М. Петренко

Модель спрямована на управління маркетингом системи професійно-технічної освіти в умовах ринкової економіки. При розробленні моделі автор виходив з того, що будь-який об'єкт має нескінченну множину (∞) складових. Аналіз компонентів досліджуваного об'єкта, оцінка експертів уможливили синтез тих з них, які в моделі представлені як елементи першого рівня ієрархії, – S_1 . Ці елементи мають бути впроваджені в управлінську діяльність ПТНЗ у першу чергу, оскільки «кожна наступна системна інваріанта реалізується тоді і тільки тоді, коли повністю реалізовані всі попередні». Наступною системною інваріантою (S_2) є поява взаємодії між елементами, що виражається в умінні комплексно застосовувати всі елементи (довгострокове планування, аналіз потреб та визначення базового ринку, аналіз сегментації, аналіз привабливості ринку, аналіз конкурентоспроможності ПТНЗ, портфельний аналіз, короткострокове та довгострокове планування, інтенсивний розподіл, розподіл на правах винятковості, селективний розподіл, контроль за реалізацією та аналіз можливостей збуту, контроль прибутковості та аналіз маркетингових витрат, ревізія маркетингу) компонентів моделі управління маркетингом системи ПТО: аналіз, планування, реалізація, контроль. Таким чином, формується стійка структура управління маркетингом системи ПТО, що свідчить про перехід до системної інваріанти S_3 . Взаємодія всіх компонентів у структурі управління маркетингом системи ПТО вказує на цілісність об'єкта – S_4 та стаціонарність (постійний, незмінний) системи. Окреслені чотири рівні утворюють рівнозначну піраміду, за якою здійснюється оцінювання рівня складності (якості, що з'являються внаслідок взаємодії елементів) системи.

Опубліковано:

Вплив трансформації ринкової економіки на управління розвитком ПТО : монографія / [Свистун В. І., Г. В. Єльнікова, Л. М. Петренко, Л. Д. Кузьмінська, Ю. С. Палькевич]. – Київ : Поліграфсервіс, 2014. – 184 с. Розміщено в електронній бібліотеці НАПН: <http://lib.iitta.gov.ua/9221/>

Алгоритмічна модель реалізації модульно-компетентнісного підходу в інформаційно-освітньому середовищі ПТНЗ

Розробник: В.Л. Шевченко

Представлена модель характеризується насиченістю змісту (ресурсний потенціал), структурованістю внутрішньодисциплінарних і міжпредметних зв'язків (спосіб організації) та причинно-наслідкових зв'язків (спосіб адаптації до індивідуального сприйняття навчального матеріалу).

Опубліковано:

Шевченко В. Л. Информационная организационно-педагогическая система профессионально-технического образования: прикладной аспект // Педагогический поиск : информац. науч.-метод. журн. [Казахстан]. –2015. – № 4 (27) . – С. 54-61

Модель управління розвитком ПТО

Розробник: колектив лабораторії управління професійно-технічною освітою Інституту ПТО НАПН України

Модель спрямована на управління розвитком професійно-технічної освіти в умовах ринкової економіки, включає: модель управління маркетингом професійно-технічної освіти, модель розвитку соціального партнерства, модель розвитку організаційної культури ПТНЗ, методику управління конкурентоспроможністю ПТНЗ на ринку освітніх послуг, методику оцінювання діяльності ПТНЗ. Ґрунтується на системному, комплексному, стратегічному, маркетинговому, кваліметричному, культурологічному методологічних підходах.

Опубліковано:

Управління розвитком професійно-технічної освіти в сучасних умовах: теорія і практика : монографія / [Свистун В. І., Єльнікова Г. В., Болгаріна В. С., Григор'єва В. А., Кузьмінська Л. Д., Палькевич Ю. С., Чернова Т. Ю]. – Київ : Поліграфсервіс, 2014. – 338 с. Розміщено в електронній бібліотеці НАПН: <http://lib.iitta.gov.ua/8290/>

Модель управління розвитком соціального партнерства

Розробник: Л. Д. Кузьмінська

Модель спрямована на управління розвитком соціально-партнерської діяльності ПТНЗ в умовах ринкової економіки й базується на інституціональному, розвивальному, комунікативному і діалогічному підходах та принципах (рівноправність учасників, добровільність прийняття обов'язків, згідно угод, та відповідальність за їх виконання, свобода обговорення проблем, що представляють взаємний інтерес, невтручання у справи один одного тощо). Методична складова моделі включає: роботу в групах за розробленим алгоритмом, створення нових моделей і проектів соціального партнерства, «мозковий штурм», коучінг, методи тимбілдингу, тренінги партнерської взаємодії, організацію ведення переговорів, проведення круглих столів із соціально-партнерської проблематики, дискусії та ін. Модель управління розвитком соціального партнерства передбачає комплексну реалізацію конкретних проектів, спрямованих на досягнення цілей за багатьма напрямками соціально-партнерської діяльності.

Опубліковано:

Кузьмінська Л. Д. Соціальне партнерство в управлінні розвитком професійно-технічного навчального закладу: результати емпіричних досліджень / Л. Д. Кузьмінська // Модернізація професійної освіти і навчання: проблеми, пошуки і перспективи. – 2015. – № 6. – С. 80–90. – Розміщено в електронній бібліотеці НАПН: <http://lib.iitta.gov.ua/10931/>

**Модель формування професійного мислення майбутніх
техніків-механіків у вищих аграрних навчальних закладах
I-II рівнів акредитації**

Розробник: А. Б. Зуєва (науковий керівник В. І. Свистун)

Модель формування професійного мислення майбутніх техніків-механіків АПВ у вищих аграрних навчальних закладах I-II рівнів акредитації є комплексом взаємопов'язаних блоків: цільового (містить мету та завдання формування професійного мислення майбутніх техніків-механіків та компоненти професійного мислення майбутніх техніків-механіків АПВ); методологічного (відображає основні методологічні підходи, педагогічні принципи формування професійного мислення майбутніх техніків-механіків АПВ); змістового (містить компоненти професійного мислення майбутніх техніків-механіків АПВ); діяльнісного (розкриває етапи, методи, засоби, методику формування професійного мислення майбутніх техніків-механіків АПВ); результативного (охоплює критерії та показники сформованості професійного мислення, комплекс діагностичних методик і результат моделі), що дає змогу підвищити якість професійної підготовки майбутніх техніків-механіків АПВ з урахуванням потреб і вимог ринку праці. Педагогічні умови формування професійного мислення майбутніх техніків-механіків АПВ пов'язані з кожним блоком моделі.

Опубліковано:

1. Зуєва А. Б. Моделювання процесу формування професійного мислення майбутніх техніків-механіків АПВ / А. Б. Зуєва // Розвиток сучасної освіти: теорія, практика, інновації : зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. конф., м. Київ, 14-16 трав. 2015 р. – Київ : Міленіум, 2015. – С. 95–96.
2. Зуєва А. Б. Модель формування професійного мислення майбутніх техніків-механіків аграрної галузі у процесі професійної підготовки / А. Б. Зуєва // Науковий часопис Нац. пед. ун-ту ім. М. П. Драгоманова. Серія № 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи : зб. наук. пр. / за ред. Д. Е. Кільдерова. – Київ : Вид-во НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2013. – Вип. 39. – С. 81–86.

Модель дистанційного професійного навчання

Розробник: колектив лабораторії дистанційного професійного навчання

Модель дистанційного професійного навчання містить такі блоки: цільовий, що включає мету – створення організаційної системи дистанційного професійного навчання; концептуальні підходи та принципи її функціонування; зовнішні та внутрішні чинники; суб'єктний, що передбачає партнерську взаємодію суб'єктів навчання (педагогів, тьюторів, адміністраторів СДН, учнів/слухачів) в електронному середовищі; змістово-функціональний, що містить компонентну структуру готовності педагогів до впровадження дистанційного навчання кваліфікованих робітників (мотиваційно-ціннісний, когнітивний, операційно-діяльнісний, оцінно-рефлексивний компоненти) та функції, які має реалізовувати педагог у дистанційному професійному навчанні (організаційна, навчально-пізнавальна, комунікаційна, діагностична); організаційно-методичний, в якому узагальнено компоненти: організаційно-технічний (наявність нормативно-правового супроводу дистанційної освіти; спеціалізованої системи дистанційного навчання), змістово-процесуальний (розроблення та розміщення в електронному середовищі сучасних педагогічних програмних комплексів – дистанційних курсів; практика застосування змішаного навчання у професійній підготовці кваліфікованих робітників), особистісно-професійний (рівень володіння учнями (слухачами) мережевими технологіями; безперервний розвиток готовності педагогів до впровадження технологій дистанційного навчання; умови та методичний супровід їх реалізації – методики: підготовки педагогічних працівників до впровадження ДН, проектування дистанційних курсів, організації самостійної роботи учнів засобами ДН, використання елементів ДН у професійній підготовці, моніторингу та контролю успішності ДН; результативний, що відображає механізми оцінювання динаміки рівнів розвитку готовності педагогів до впровадження ДПН за критеріями, що співвідносяться із визначеними компонентами, та ефективність застосування дистанційного навчання у закладах професійної (професійно-технічної) освіти, яка визначається використанням SPOT-проблемно-резервного аналізу.

Опубліковано на правах рукопису:

Дистанційне навчання в системі професійно-технічної освіти : монографія / Базелюк О. В., Ягупов В. В., Петренко Л. М., Шевченко В. Л., Кравець С. Г., Майборода Л. А., Голуб І. І., Мицишен А. В. ; за. наук. ред. В. В. Ягупова. – Київ : ІПТО НАПН України, 2016. – 220 с.

**Модель методичної системи цілеспрямованого формування
готовності педагогічних працівників до стандартизації професійної освіти
молодших спеціалістів у коледжах і технікумах**

Розробник: колектив лабораторії науково-методичного супроводу
підготовки фахівців у коледжах і технікумах

Модель методичної системи цілеспрямованого формування готовності педагогічних працівників до стандартизації професійної освіти молодших спеціалістів у коледжах і технікумах відображає досліджуваний процес єдністю трьох взаємопов'язаних блоків (методологічного, змістово-технологічного, діагностико-корекційного) та спрямовує науково-практичний пошук на реалізацію завдань інформаційно-мотиваційного, формувально-технологічного та рефлексивно-корекційного етапів.

Опубліковано на правах рукопису:

Модель методичної системи цілеспрямованого формування готовності педагогічних працівників до стандартизації професійної освіти молодших спеціалістів у коледжах і технікумах / лабораторія науково-методичного супроводу підготовки фахівців у коледжах і технікумах Ін-ту проф.-техн. освіти НАПН України.

• 2013 •

Методика аналізу потреб ринку праці у сучасних професіях

Розробник: лабораторія змісту професійної освіти

Інституту ПТО НАПН України

Методика аналізу потреб ринку праці у сучасних професіях дає змогу визначити потреби ринку праці у компетенціях кваліфікованих робітників за напрямками: «Швейне виробництво», «Торгівля», «Громадське харчування», «Ресторанний сервіс». Методика надає можливість визначити, що під час моделювання змісту підготовки кваліфікованого робітника з конкретної професії на основі компетентнісного підходу необхідно виходити з того, що поняття «компетенції», «компетентність», «професійні компетентності», «ключові компетентності» необхідно розуміти у такому значенні: *компетенції* – це сукупність знань, умінь і навичок, що визначають здатність робітника виконувати трудові дії в конкретній сфері діяльності; *компетентність/компетентності* – це здатність особистості до виконання певного виду діяльності, що виражається через знання, розуміння, уміння, цінності та інші особистісні якості; *професійні компетентності* – є результатом набуття робітником компетенцій, які дають йому змогу виконувати трудові функції, швидко адаптовуватися до змін у професійній діяльності; *ключові компетентності* – загальні здібності й уміння (психологічні, когнітивні, соціально-особистісні, інформаційні, комунікативні), що дають змогу особі розуміти ситуацію, досягати успіху в особистому і професійному житті, набувати соціальної самостійності та забезпечують ефективну професійну й міжособистісну взаємодію.

Розроблено методику змісту підготовки кваліфікованого робітника з конкретної професії (у галузі ресторанного господарства) на основі компетентнісного підходу, яка (модель) використовується для вияву й класифікації компетентностей та компетенцій, обґрунтування їх змісту з метою розвитку активності та самостійності учнів, спрямування їхньої діяльності на досягнення якісного результату, здатності до самореалізації у обраній професії.

Опубліковано:

1. Кравець С. Г. Ключові компетентності у професійному становленні фахівців ресторанного сервісу : навчально-методичний комплекс / С. Г. Кравець. – Київ : НІЧЛАВА, 2013. – 112 с.

2. Кравець Ю. І. Роль професійних стандартів для системи підготовки робітничих кадрів. / Ю. І. Кравець // Науковий вісник Ін-ту проф.-техн. освіти НАПН України. Професійна педагогіка / [редкол.: В. О. Радкевич (голова) та ін.]. – 2013. – № 5. – С. 46–51.

Методика розвитку інформаційно-аналітичної компетентності заступника директора ПТНЗ з навчально-виробничої роботи

Розробник: Н. О. Величко

Методику розвитку інформаційно-аналітичної компетентності заступника директора з НВР у ПТНЗ пропонуємо розглядати як систему вдосконалення професійної діяльності у міжкурсовий період підвищення кваліфікації, яка регулюється принципами андрагогіки, що визначають: пріоритет самостійного навчання; опору на досвід; елективність і усвідомленість навчання; розвиток освітніх потреб. У методиці запропоновано шість етапів: самодіагностування заступника директора з НВР і діагностування готовності до здійснення інформаційно-аналітичної діяльності; оволодіння основами маркетингу; вдосконалення культури управління; передача досвіду педагогічним працівникам; вивчення передового педагогічного та виробничого досвіду; підготовка програми перспективного індивідуального розвитку інформаційно-аналітичних компетентностей. Методикою передбачено проходження заступником директора з навчально-виробничої роботи навчання під час тренінгів за програмою розвитку інформаційно-аналітичної компетентності при НМЦ ПТО, впровадження самоосвітнього процесу з метою оволодіння новими знаннями і вміннями з інформаційних технологій, маркетинговою складовою, аналітичною обробкою матеріалів.

Опубліковано:

Величко Н. О. Інформаційно-аналітична діяльність заступника директора з навчально-виробничої роботи професійно-технічного навчального закладу / Н. О. Величко // Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Професійна педагогіка / [редкол.: В. О. Радкевич (голова) та ін.]. – Київ : ПТТО НАПН України, 2013. – Вип. 5. – С. 59-64.

Методика управління конкурентоспроможністю ПТНЗ

Розробник: Ю. С. Палькевич

Методика спрямована на оцінювання конкурентоспроможності ПТНЗ на ринку освітніх послуг та розробки стратегічних напрямів її підвищення в умовах ринкової економіки. Методика управління конкурентоспроможністю ПТНЗ на ринку освітніх послуг передбачає 3 етапи. Перший етап – виокремлення основних критеріїв оцінювання внутрішнього потенціалу конкурентоспроможності (рівень оновлення МТБ за останні 3 роки; відсоток працевлаштованих випускників за отриманою професією; наявність та кількість нових освітніх послуг за останні 3 роки; строки окупності нових освітніх послуг; рівень кадрового забезпечення навчального закладу; кількість джерел фінансування (альтернативних бюджетному); розроблення бізнес-плану) і зовнішніх умов функціонування навчального закладу (сегмент ринку, на який орієнтована послуга; кількість

підприємств у регіоні, для яких готують робітників; наявність вільних робочих місць для випускників ПТНЗ; перспективи розвитку відповідної галузі; ефективність соціального партнерства; ефективність співпраці з органами державного регулювання). В основу другого етапу методики покладено метод матриці McKinsey, суть якого полягає в діагностуванні позиції ПТНЗ у матриці конкурентних переваг та прогнозуванні стратегічних напрямів її підсилення. Третій етап методики – розробка бізнес-плану за рекомендованою структурою відповідно до обраної стратегії розвитку.

Опубліковано:

Палькевич Ю. С. Управління конкурентоспроможністю освітніх послуг професійно-технічних навчальних закладів: методичні підходи до прогнозування та планування [Електронний ресурс] / Ю. С. Палькевич // Науковий вісник Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Професійна педагогіка / [редкол.: В.О. Радкевич (голова) та ін.]. – Київ, 2013. – Вип. 8. – Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/9333/>

**Авторська методика формування фахової компетентності
майбутніх техніків-механіків в агротехнічному коледжі**

Розробник: Е. М. Луговська

Методика формування фахової компетентності майбутніх техніків-механіків в агротехнічних коледжах – це єдність взаємопов'язаних і педагогічно доцільних методів (традиційних, інтерактивних), форм (індивідуальних, індивідуально-групових, групових), видів занять (інтегративних, бінарних), прийомів (мотивування навчання, візуалізації інформації, формування навчальних умінь і способів дій, стимулювання професійного мислення, організації самостійної діяльності, організації зворотного зв'язку, побудовані на принципах динамічності, проблемності, орієнтації на майбутню фахову діяльність) і засобів навчання (технічні засоби навчання (плакати, моделі тракторів, машин, агрегатів), реальні об'єкти та предмети фахової діяльності (трактори, деталі, вузли машин тощо), навчально-методичне забезпечення, засоби інформаційно-комунікаційних технологій). Методика спрямована на активізацію навчально-пізнавальної діяльності студентів, формування системи їхніх міжпредметних знань, умінь і навичок, професійного мислення, професійно важливих якостей і навичок самоосвітньої діяльності.

Опубліковано:

Луговська Е. М. Формування фахової компетентності майбутніх техніків-механіків в агротехнічному коледжі : [метод. рек. для викладачів та студентів вищих аграрних навч. закладів] / Е. М. Луговська. – Київ : ІПТО НАПН України, 2013. – 88 с.

Авторська розвивальна методика «Візитка»

Розробник: Л.С. Злочевська

Метод арт-терапії, враховуючи в повній мірі досягнення наукової думки і досвід мистецтва, інтелект людини і його почуття, рефлексію і діяльність, природно поєднує тілесність і духовність людини, і є саме тією методологічною базою, яка спроможна вирішувати сучасні психодіагностичні, психокорекційні та розвиваючі завдання профорієнтаційної роботи. Арт-терапевтична розвивальна методика «Візитка» дає змогу розширити психодіагностичний інструментарій практичного психолога і профорієнтолога, за допомогою якого створюються умови для творчого розвитку, професійного, життєвого та особистісного самовизначення, усвідомленого вибору професії старшокласниками та учнівською молоддю ПТНЗ. Через усвідомлення вираження своїх моделей поведінки, актуалізацію прихованих ідей і станів, соціальних ролей стає можливим віднайти новий шлях реалізації своїх здібностей на шляху побудови професійної кар'єри. Розвивальна методика «Візитка» має на меті: виявити всебічні інтереси, бажання, нахили, характерні ознаки образу «Я» учнівської молоді та допомогти їм набути вміння себе презентувати; активізувати усвідомлені та неусвідомлені асоціації.

Проведення методики. *Оснащення та матеріали:* кожному учаснику для індивідуальної роботи надається аркуш паперу А-4, кольорові олівці, фарби, фломастери (за вибором учасника) і пропонується намалювати за допомогою символів, абстракцій і різних предметів свою візитну картку, де проявлені найхарактерніші риси, вподобання, уміння, захоплення.

Ведучий (1 етап роботи): «Ми завжди себе презентуємо, але цього не усвідомлюємо. Ми розказуємо своїм рідним і друзям про свої захоплення, уподобання, розкриваємо грані світогляду, проявляємо свої емоції і моделі поведінки. Сьогодні у Вас є можливість презентувати себе так, як би Вам хотілось, щоб про Вас знали інші. Можливо, Ви захочете представити себе майбутнім фахівцем. Визначення ваших захоплень та вподобань є першим кроком до вибору майбутнього професійного шляху. Ви можете дописати ручкою на малюнку те, чого Вам на вдалось намалювати. За Вашим бажанням можна сформулювати своє життєве «кредо».

Після закінчення творчого процесу Вам пропонується перейти до 2 етапу роботи: відповісти письмово на зворотній стороні малюнка на такі запитання:

- чи сподобалась Вам ваша візитка?
- чи вдалося відтворити те, що бажали?
- які почуття й емоції відчуваєте Ви на момент «тут і зараз»?

Опубліковано:

Злочевська Л.С. Технології проектування професійної кар'єри: арт-терапевтичний підхід / Л. С. Злочевська // Медіаосвіта в Україні: наукова рефлексія викликів, практик, перспектив : матеріали методол. семінару НАПН України, 3 квітня 2013 р. – Київ, 2013. – С. 35–40.

• 2014 •

Методика поетапного формування професійних умінь і навичок майбутніх інженерів – педагогів машинобудівного профілю

Розробник: О.Є. Марковська

Методика поетапного формування професійних умінь і навичок майбутніх інженерів – педагогів машинобудівного профілю надає можливість систематизувати досліджуваний процес, цілісно уявити його зміст і за необхідності здійснювати поточне коригування професійно-практичної підготовки. Методика поетапного формування професійних умінь і навичок майбутніх інженерів – педагогів з професії «Токар» у ході виробничого навчання і практики, що уможливорює оволодіння ними сучасними технологіями механічного оброблення металів за п'ятьма етапами: вхідне діагностування наявного рівня сформованих навичок робітничої професії; формування вмінь і навичок початкового рівня за традиційними формами навчання; формування вмінь і навичок середнього рівня за традиційними формами навчання; формування вмінь і навичок високого рівня за традиційними формами навчання, формування професійних умінь і навичок із суміжної професії.

На усіх етапах здійснюється діагностування та самодіагностування сформованого рівня професійних умінь і навичок, рефлексія і моніторинг результатів професійно-практичної діяльності. Упровадження цієї методики сприяє ефективному засвоєнню студентами технологічних знань і професійних умінь та навичок з металообробки завдяки використанню педагогічно доцільно комплексу традиційних та інноваційних форм, методів і засобів навчання.

Опубліковано:

Марковська О.Є. Педагогічні умови організації виробничого навчання і практики майбутніх інженерів-педагогів машинобудівного профілю : автореф. дис. ... канд. пед. наук: 13.00.04 / Марковська Оксана Євгенівна ; Інститут професійно-технічної освіти НАПН України. – Київ, 2014. – 21 с.

Методика формування ключових компетентностей майбутніх фахівців ресторанного сервісу

Розробник: С.Г. Кравець

Методика є сукупністю педагогічно-доцільних дидактичних методів, прийомів, засобів та організаційних форм навчання, принципів і правил їх творчого застосування для формування комунікативної, психологічної та організаційної компетентностей майбутніх фахівців ресторанного сервісу. Методика формування ключових компетентностей майбутніх фахівців ресторанного сервісу у ВПУ побудована на засадах модульно-компетентісного підходу. Її особливістю є поетапне оволодіння ключовими компетенціями шляхом освоєння навчальних модулів, що забезпечує оптимальний рівень сформованості ключових компетентностей майбутнього фахівця, опанування необхідними навичками роботи у сфері ресторанного господарства, вироблення комплексу здатностей, до адаптації в умовах професійного середовища завдяки використанню комплексу традиційних та інтерактивних методів, засобів навчання, кожному з яких відповідає певна форма організації навчально-виробничої діяльності.

Опубліковано:

Кравець С. Г. Формування ключових компетентностей майбутніх фахівців ресторанного сервісу у вищих професійних училищах : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.04 / Кравець Світлана Григорівна ; Інститут професійно-технічної освіти НАПН України. – Київ, 2014. – 21 с.

Авторська методика розвитку інформаційно-аналітичної компетентності викладачів загальноосвітніх дисциплін у контексті професійної підготовки майбутніх фахівців ПТНЗ

Розробник: І.В. Гириловська

Методика розвитку інформаційно-аналітичної компетентності викладачів загальноосвітніх дисциплін у контексті професійної підготовки майбутніх фахівців ПТНЗ представлена в колективній монографії «Розвиток інформаційно-аналітичної компетентності педагогічних працівників ПТНЗ: теорія і практика». Методика передбачає цілеспрямований розвиток інформаційно-аналітичної компетентності викладачів загальноосвітніх дисциплін ПТНЗ одночасно на трьох рівнях. Перший — обласний рівень: залучення викладачів до проекту навчально-методичного центру «Творча лабораторія НМЦ ПТО», що передбачає участь у педагогічних конкурсах, Інтернет-семінарах, Інтернет-конференціях, презентацію власного досвіду на засіданнях круглих столів, написання статей до обласних періодичних видань. Другий — локальний рівень: залучення викладачів до проекту власного навчального закладу «Творча лабораторія ПТНЗ», що передбачає участь у відбіркових турах різноманітних конкурсів, обмін досвідом на рівні викладачів ПТНЗ, розробку професійно спрямованих дидактичних матеріалів, олімпіадних завдань, необхідної робочої документації. Третій —

індивідуальний рівень: ведення власного блогу, що передбачає діяльність викладача, спрямовану на його саморозвиток.

Опубліковано:

Розвиток інформаційно-аналітичної компетентності педагогічних працівників ПТНЗ: теорія і практика : монографія / В. В. Ягупов, Н. О. Величко, І. В. Гириловська, А. Г. Гуралюк, Д. О. Закатнов, Л. А. Майборода, В. В. Паржницький ; за. наук. ред. В. В. Ягупова. – Київ : Поліграфсервіс, 2014. – 176 с.

Методика оцінювання діяльності ПТНЗ

Розробник: Г. В. Єльнікова

Методика спрямована на оцінювання діяльності ПТНЗ за рівнями забезпечення обов'язкових умов діяльності ПТНЗ, можливості здійснення ПТНЗ навчально-виробничої діяльності, результативності здійснення ПТНЗ навчально-виробничої діяльності, управлінської, фінансово-господарської та комерційно-виробничої діяльності ПТНЗ.

Об'єктивне оцінювання рівнів розвитку зазначених процесів та напрямів управління розвитком ПТО та ПТНЗ забезпечують визначені блоки критеріїв (рівень забезпечення обов'язкових умов діяльності ПТНЗ, рівень можливості здійснення ПТНЗ навчально-виробничої діяльності; рівень результативності здійснення ПТНЗ навчально-виробничої діяльності; рівень управлінської, фінансово-господарської та комерційно-виробничої діяльності ПТНЗ), розділи критеріїв (організаційно-правові засади діяльності ПТНЗ, формування контингенту учнів (слухачів), ефективність використання ПТНЗ педагогічного потенціалу, стан матеріально-технічної бази (ефективність використання матеріально-технічної бази і об'єктів соціальної сфери, забезпечення розвитку матеріально-технічної бази і об'єктів соціальної сфери), організація навчально-виховного процесу, навчально-методичної і наукової роботи (стан організації навчально-виробничої діяльності, стан організації навчально-виховної діяльності та соціального захисту учасників навчально-виховного процесу), рівень методичного та дидактичного забезпечення навчально-виховного процесу, стан охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників навчально-виховного процесу, якість підготовки учнів, слухачів (рівень навчальних досягнень учнів, слухачів із професійно-теоретичної та професійно-практичної підготовки, підсумкові результати), рівень управлінської діяльності, рівень організації фінансово-господарської та виробничо-комерційної діяльності.

Опубліковано:

Єльнікова Г. В. Методичні рекомендації щодо використання критеріїв оцінювання результатів діяльності професійно-технічних навчальних закладів та результатів підготовки кваліфікованих робітників [Електронний ресурс] / Галина Єльнікова. – Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/11329/>

• 2016 •

Методика формування професійного мислення майбутніх техніків-механіків агропромислового виробництва

Розробник: А.Б.Зуєва

Методика формування професійного мислення представлена як сукупність взаємопов'язаних методів (традиційні, інтерактивні, проектні, проблемні, імітаційні, ігрові, математичного моделювання, творчі) і засобів (методичний посібник, методичні рекомендації, електронні навчально-методичні матеріали) навчання майбутніх техніків-механіків АПВ. Вона складається з трьох етапів: мотиваційного (виявлення та підтримка інтересу майбутніх техніків-механіків до професійної діяльності та формування професійного мислення, розвиток мотивів до формування професійного мислення), пізнавально-діяльнісного (набуття майбутніми техніками-механіками АПВ професійно орієнтованих знань щодо їхнього професійного мислення і прийомів його застосування, формування в техніків-механіків АПВ професійних мисленнєвих умінь, навичок розв'язання професійно-орієнтованих ситуацій), оцінювально-рефлексивного (забезпечення зворотнього зв'язку щодо сформованості в майбутніх техніків-механіків АПВ професійного мислення; самоаналіз, самооцінювання сформованості професійного мислення, співвіднесення отриманих результатів сформованості професійного мислення з поставленими цілями).

Опубліковано:

1. Зуєва А. Б. Методика формування професійного мислення майбутніх техніків-механіків АПВ [Електронний ресурс] / А. Б. Зуєва // Теорія і методика професійної освіти : електр. наук. фах. журн. – Вип. 11. – 2016. – Режим доступу: <http://tmpo.ivet-ua.science/index.php/editions>

2. Зуєва А. Б. Методичні основи формування професійного мислення майбутніх техніків-механіків аграрної галузі в умовах інформатизації суспільства / А. Б. Зуєва // Інформаційно-комунікаційні технології в сучасній освіті : досвід, проблеми, перспективи : зб. матеріалів міжнар. наук.-практ. конф., м. Львів, 21-22 жовт. 2015 р. – Львів, 2015. – С. 205–209.

**Методика підготовки педагогічних працівників до застосування
дистанційного навчання**

Розробник: колектив лабораторії дистанційного професійного навчання

Методика передбачає теоретичну підготовку (ознайомлення з особливостями дистанційного освітнього процесу) та практичну роботу – набуття досвіду створення дистанційних курсів (на основі технології проектування дистанційних курсів для закладів професійної (професійно-технічної) освіти).

Опубліковано на правах рукопису:

Методика підготовки педагогічних працівників до застосування дистанційного навчання / лабораторія дистанційного професійного навчання Ін-ту проф.-техн. освіти НАПН України.

**Методика розроблення проектних технологій
у закладах професійної освіти**

Розробник: колектив лабораторії технологій професійного навчання

Методика складається з етапів: діагностично-прогностичного (підготовка педагогічного колективу ПТНЗ до системного впровадження проектних технологій професійного навчання; діагностика проблем, суперечностей, що мають бути вирішені у проектній діяльності; аналіз можливостей предмета, теми, наявних умов застосування проектної технології; вибір виду проектної технології (інформаційна, дослідницька, практико-орієнтована, творча, рольова, інтернет-проект тощо)); проектувального (обґрунтування мети і завдань проектної технології; розроблення методичної карти проекту; складання плану реалізації проектної діяльності; визначення критеріїв оцінювання результатів проектної діяльності); організаційного (постановка проектних завдань; мотивація проектної діяльності; створення та організація роботи проектних команд; коригування плану проектної діяльності); оціночно-рефлексивного (презентація результатів проекту; оцінювання результатів проектної діяльності; аналіз ефективності використання проектної технології).

Опубліковано на правах рукопису:

Методика розроблення проектних технологій у закладах професійної освіти / лабораторія технологій професійного навчання Ін-ту проф.-техн. освіти НАПН України.

• 2013 •

Формуємо соціально-компетентного випускника ПТНЗ

Автор: Н.В.Розіна

Метою методичних рекомендацій є надання практичної допомоги класним керівникам в оновленні та вдосконаленні знань про методики і технології; запровадження інноваційних методів і засобів, а саме: вирішення педагогічних ситуацій, проведення тренінгів, залучення учнів до волонтерської діяльності.

Опубліковано:

Розіна Н.В. Формуємо соціально-компетентного випускника ПТНЗ : метод. рек. / Надія Вікторівна Розіна. – Київ : ІПТО НАПН України, 2013. - 43 с.

Охорона праці в галузі: методичні вказівки до виконання практичних робіт для гуманітарних спеціальностей

Автори: Е.Н.Абільтарова, Ш.Ю.Абітова

Методичні вказівки до виконання практичних занять з курсу «Охорона праці в галузі» призначені для студентів очної та заочної форм навчання за спеціальностями: «Філологія», «Практична психологія», «Дошкільна освіта», «Початкова освіта», «Корекційна освіта», «Технологічна освіта».

Опубліковано:

Абільтарова Е.Н. Охорона праці в галузі: методичні вказівки до виконання практичних робіт для гуманітарних спеціальностей / Е. Н. Абільтарова, Ш. Ю. Абітова. – Сімферополь : НІЦ КІПУ, 2013. – 48 с.

Формування фахової компетентності майбутніх техніків-механіків в агротехнічному коледжі

Автор: Е.М. Луговська

У методичних рекомендаціях представлено методи, форми, засоби та технології, що сприяють формуванню фахової компетентності майбутніх техніків-механіків агропромислового виробництва (АПВ). Висвітлено педагогічні умови та їх ефективність у формуванні фахової компетентності майбутніх техніків-механіків у процесі професійної підготовки в агротехнічних коледжах. Описано методику їх підготовки та впровадження у навчальний процес.

Матеріал, висвітлений у методичній розробці, може надати допомогу викладачам агротехнічних коледжів в організації продуктивного навчального процесу.

Опубліковано:

Луговська, Е. М. Формування фахової компетентності майбутніх техніків-механіків в агротехнічному коледжі : метод. рек. / Еліна Луговська. – Київ : ПІТО НАПН України, 2013. – 88 с.

• 2014 •

Методичні рекомендації щодо розроблення електронного підручника для професійно-технічних навчальних закладів

Автори: колектив лабораторії електронних навчальних ресурсів Інституту ПТО НАПН України

Видання присвячено комплексному розгляду дидактичних і методичних питань проектування і створення електронних підручників, проблемам формування науковообґрунтованих психолого-педагогічних засад розроблення сучасних електронних підручників і їх використання у навчальному процесі. У роботі розкрито особливості предметного наповнення та способів подання навчальних задач в електронному підручнику. Запропоновано технологію створення електронного підручника та означено прикладне застосування навчальних електронних платформ. Важливою складовою рекомендацій є розділ щодо створення, формування та використання контент-бібліотеки системи професійно-технічної освіти України. Видання спрямовано на допомогу педагогічним працівникам професійно-технічних навчальних закладів, аспірантам, докторантам, а також усім, хто цікавиться проблемами розроблення та впровадження електронних засобів у навчальний процес.

Опубліковано:

Методичні рекомендації щодо розроблення електронного підручника для професійно-технічних навчальних закладів : метод. рек. / А. Г. Гуралюк, О. В. Діденко, Г. В. Єльнікова, В. Т. Лозовецька, П. Г. Лузан, В. Д. Швець, В. В. Юрженко, Л. С. Гуменна, А. Б. Зуєва, В. С. Локшин, М. Л. Ростока, І. М. Шупик ; за наук. ред. Л.А. Карташової. – Київ : Поліграфсервіс, 2014. – 80 с. Розміщено в електронній бібліотеці НАПН.: <http://lib.iitta.gov.ua/107094/>

Формування професійної компетентності майбутніх обліковців з реєстрації бухгалтерських даних

Автор: М.Л. Ростока

У науково-методичних рекомендаціях висвітлено проблему формування професійної компетентності майбутніх обліковців з реєстрації бухгалтерських даних у професійно-технічних навчальних закладах України. Розглядаються педагогічні умови формування професійної компетентності майбутніх обліковців з реєстрації бухгалтерських даних у професійно-технічних навчальних закладах; підходи до здійснення їхньої професійної підготовки.

Рекомендації розроблені на підставі ретроспективного досвіду автора, набутого у співпраці з навчально-методичними установами та професійно-технічними закладами України, зокрема з НМК ПТО у м. Києві; Міжрегіональним училищем зв'язку у м. Києві; НМЦ ПТО у Донецькій області; Навчально-науковим центром ПТО НАПН України; Київським професійним ліцеєм сфери послуг; Економіко-юридичним училищем Київського університету туризму, економіки і права; Вищим професійним училищем Національного авіаційного університету тощо. Адресується науковцям, педагогам професійно-технічних і вищих навчальних закладів, працівникам науково-методичних установ профтехосвіти, управлінцям освіти і науки, студентам педагогічних ВНЗ, слухачам інститутів післядипломної педагогічної освіти, учням ПТНЗ, а також тим, хто цікавиться проблемами професійної підготовки виробничого персоналу.

Рекомендовано вченою радою Інституту професійно-технічної освіти НАПН України (протокол № 6 від 23 червня 2014 р.)

Опубліковано:

Ростока М.Л. Формування професійної компетентності майбутніх обліковців з реєстрації бухгалтерських даних : наук.-метод. рек. / М. Л. Ростока ; за наук. ред. Г. В. Єльнікової. – Київ : ІПТО НАПН України, 2014. – 77 с. (Конспективний зміст). Розміщено в електронній бібліотеці НАПН: <http://lib.iitta.gov.ua/10842/>)

Менеджмент охорони праці

Автор: Е.Н. Абільтарова

Методичні рекомендації до виконання практичних занять з дисципліни «Менеджмент охорони праці» призначені для студентів очної та заочної форм навчання за спеціальністю 7.01010401 «Професійна освіта» профілю «Охорона праці».

Опубліковано:

Абільтарова Е. Н. Менеджмент охорони праці : метод. рек. до виконання практичних робіт / Е. Н. Абільтарова. – Сімферополь : НЦ КІПУ, 2014. – Ч. 1. – 68 с.

Охорона праці в галузі: методичні вказівки до вивчення тем та питання для підготовки до ДЕК

Автори: Е.Н. Абільтарова, Ш.Ю. Абітова

Методичні вказівки до вивчення тем та питання для підготовки до ДЕКА призначені для студентів очної і заочної форм навчання за спеціальностями: «Філологія», «Практична психологія», «Дошкільна освіта», «Початкова освіта», «Корекційна освіта», «Технологічна освіта».

Опубліковано:

Абільтарова Е.Н. Охорона праці: методичні вказівки до вивчення тем та питання для підготовки до ДЕКА / Е.Н. Абільтарова, Ш.Ю. Абітова. – Сімферополь: НІЦ КІПУ, 2014. – 40 с.

Дипломне проектування : методичні вказівки до виконання розділу «Охорона праці» для гуманітарних спеціальностей

Автори: Е.Н. Абільтарова, Ш.Ю. Абітова

Методичні вказівки до виконання розділу «Охорона праці» для дослідження умов праці приміщень навчальних закладів призначені для студентів очної й заочної форм навчання за спеціальностями: «Філологія», «Практична психологія», «Дошкільна освіта», «Початкова освіта», «Корекційна освіта», «Технологічна освіта», які виконують дипломну роботу.

Опубліковано:

Абільтарова Е.Н. Дипломне проектування: методичні вказівки до виконання розділу «Охорона праці» для гуманітарних спеціальностей / Е.Н. Абільтарова, Ш.Ю. Абітова. – Сімферополь : НІЦ КІПУ, 2014. – 20 с.

Професійна підготовка майбутніх кваліфікованих електромонтерів за використанням електронно-освітніх ресурсів

Автор: О.Л Гермак.

У методичному путівнику наведено поради, пропозиції, вказівки щодо використання електронних освітніх ресурсів у професійній підготовці майбутніх електромонтерів у ПТНЗ.

Опубліковано:

Гермак О. Л. Професійна підготовка майбутніх кваліфікованих електромонтерів за використанням електронно-освітніх ресурсів [методичний путівник] / О.Л. Гермак. – Кривий Ріг : ДНЗ «Криворізький центр професійної освіти металургії та машинобудування», 2014. – 78 с.

**Технології формування професійної компетентності
майбутніх опоряджувальників будівельних
у професійно-технічних навчальних закладах**

Автор: Т.В. Пятничук

Методичні рекомендації присвячено проблемі формування професійної компетентності майбутніх опоряджувальників будівельних у навчальному процесі професійно-технічних навчальних закладів. У методичних рекомендаціях висвітлено суть основних понять: «педагогічна технологія», «методика навчання», «індивідуальний підхід», «диференційований підхід», розглянуто особливості, умови та принципи диференційованого підходу, напрями реалізації технології диференційованого навчання при підготовці опоряджувальників будівельних у сучасних навчальних закладах. Значну увагу приділено технології продуктивного навчання (навчально-творчі завдання), технології проблемно-розвивального навчання, технології програмованого навчання.

Методичні рекомендації призначено викладачам, майстрам виробничого навчання професійно-технічних навчальних закладів.

Опубліковано:

Пятничук Т. В. Технології формування професійної компетентності майбутніх опоряджувальників будівельних у професійно-технічних навчальних закладах : метод. рек. / Т. В. Пятничук. – Київ : ІПТО НАПН України., 2014 – 55 с.

**Оволодіння майбутніми опоряджувальниками будівельними
професійною компетентністю засобами самоосвітньої діяльності**

Автор: Т.В. Пятничук

Методичні рекомендації присвячено проблемі оволодіння майбутніми опоряджувальниками будівельними професійною компетентністю засобами самоосвітньої діяльності. У методичних рекомендаціях висвітлено суть основних понять: «професійна компетентність майбутніх опоряджувальників будівельних», «самоосвіта», розроблено характеристику сформованої здатності учнів до самоосвіти, тематику факультативного курсу «Формування здатності учнів до самоосвіти».

Методичні рекомендації призначено викладачам, майстрам виробничого навчання професійно-технічних навчальних закладів та учням.

Опубліковано:

Пятничук Т. В. Оволодіння майбутніми опоряджувальниками будівельними професійною компетентністю засобами самоосвітньої діяльності : метод. рек. / Т. В. Пятничук. – Київ : ІПТО НАПН України, 2014. – 55 с.

Методичні рекомендації щодо розробки підручника нового покоління для професійно-технічних навчальних закладів

Авторський колектив: А. Г. Гуралюк, О. В. Діденко, Г. В. Єльнікова, В. Т. Лозовецька, П. Г. Лузан, В. Д. Швець, В. В. Юрженко, Л. С. Гуменна, А. Б. Зуєва, В. С. Локшин, М. Л. Ростока, І. М. Шупик, С. Б. Дриль

Видання присвячене комплексному розгляду дидактичних та методичних питань проєктування і створення електронних підручників, проблемам формування науково обґрунтованих психолого-педагогічних засад розроблення сучасних електронних підручників та їх використання у навчальному процесі.

У роботі розкрито особливості предметного наповнення і способи подання навчальних задач в електронному підручнику. Запропоновано технологію створення електронного підручника та визначено прикладне застосування навчальних електронних платформ.

Важливою складовою рекомендацій є розділ щодо створення і використання контент-бібліотеки системи професійно-технічної освіти України.

Видання призначене на допомогу педагогічним працівникам професійно-технічних навчальних закладів, аспірантам, а також усім, хто цікавиться проблемами розроблення та впровадження електронних засобів у навчальний процес.

Опубліковано:

Методичні рекомендації щодо розробки підручника нового покоління для професійно-технічних навчальних закладів / А. Г. Гуралюк, О. В. Діденко, Г. В. Єльнікова, В. Т. Лозовецька, П. Г. Лузан, В. Д. Швець, В. В. Юрженко, Л. С. Гуменна, А. Б. Зуєва, В. С. Локшин, М. Л. Ростока, І. М. Шупик, С. Б. Дриль ; за наук. ред. Л. А. Карташової. – Київ : Поліграфсервіс, 2014. – 80 с. Розміщено в електронній бібліотеці НАПН: <http://lib.iitta.gov.ua/107094/>

**Формування соціально-психологічної компетентності в учнів ПТНЗ:
методичні рекомендації**

Автори: В.Ф. Орлов, Д.О. Закатнов, Л.С. Злочевська, М.І. Вовковінський

Одним з актуальних завдань системи освіти є створення умов для формування й розвитку соціально-психологічної компетентності в учнівської молоді. У методичних рекомендаціях розкрито суть поняття

«соціально-психологічна компетентність» стосовно учнів ПТНЗ, висвітлено форми і методи її формування, а також діагностичний інструментарій для виявлення рівнів сформованості соціально-психологічної компетентності у учнів ПТНЗ. Методичні рекомендації призначено для педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів, працівників навчально(науково)-методичних центрів (кабінетів) професійно-

технічної освіти, викладачів і студентів ВНЗ, викладачів і слухачів інститутів післядипломної педагогічної освіти, практичних психологів і соціальних педагогів.

Опубліковано:

Формування соціально-психологічної компетентності в учнів ПТНЗ : метод. рек. / [В. Ф. Орлов, Д. О. Закатнов, Л. С. Злочевська, М.І. Вовковінський]. – Київ : ІПТО НАПН України, 2015. – 61 с. Розміщено в електронній бібліотеці НАПН:<http://lib.iitta.gov.ua/106918/>

**Выпускная квалификационная работа:
методические рекомендации по содержанию и оформлению**

Авторы: Г.И. Харачих, Э.М. Люманов, Э.Н. Абылтарова,
Ш.Ю. Абитова, М.Ф. Добролюбова

Методические рекомендации предназначены для студентов всех форм обучения направления подготовки 44.03.04 Профессиональное обучение (по отраслям) профиля «Машиностроение и материалобработка» профилизации «Безопасность технологических процессов и производств». В работе изложены краткие сведения: по организации дипломного проектирования; требования, предъявляемые к квалификационным работам;

структуре и содержанию дипломных проектов и дипломных работ; о правилах оформления дипломных проектов и работ, а также о процедуре защиты.

Опубліковано:

Выпускная квалификационная работа : методические рекомендации по содержанию и оформлению / Г. И. Харачих, Э. М. Люманов, Э. Н. Абильтарова, Ш. Ю. Абитова, М. Ф. Добролюбова. – Симферополь : РИЦ КИПУ, 2015. – 40 с.

Підготовка учнівської молоді до підприємницької діяльності в процесі допрофесійної та професійної підготовки: методичні рекомендації

Автори: М. М. Шимановський, М. І. Вовковінський.

У методичних рекомендаціях розглянуто теоретичні та прикладні аспекти проблеми підготовки учнів середніх загальноосвітніх і професійно-технічних навчальних закладів до підприємницької діяльності в процесі допрофесійної та професійної підготовки. У роботі проаналізовано напрями підготовки учнів середніх загальноосвітніх шкіл і професійно-технічних навчальних закладів до підприємницької діяльності з позицій розвитку лідерських якостей, розкрито технології такої підготовки з урахуванням особливостей допрофесійного і професійного навчання, наведено тестові методики для виявлення здатності учнів до підприємницької діяльності.

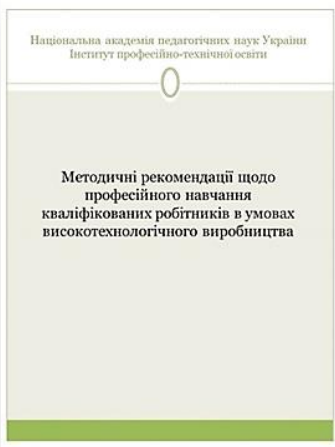
Методичні рекомендації призначені для педагогічних працівників середніх загальноосвітніх і професійно-технічних навчальних закладів, викладачів і студентів педагогічних ВНЗ, викладачів і слухачів інститутів післядипломної педагогічної освіти, науково-методичних кабінетів (центрів) професійно-технічної освіти.

Опубліковано:

Шимановський М. М. Підготовка учнівської молоді до підприємницької діяльності в процесі допрофесійної та професійної підготовки : метод. рек. / М. М. Шимановський, М. І. Вовковінський. – Київ : ІПТО НАПН України, 2015. – 90 с. Розміщено в електронній бібліотеці НАПН: <http://lib.iitta.gov.ua/106921/>

**Методичні рекомендації
щодо професійного навчання кваліфікованих робітників в умовах
високотехнологічного виробництва**

Автори: Н.В. Кулалаєва, В.Б. Байдулін, С.О. Леу, М.О Савченко.

У методичних рекомендаціях проаналізовано нормативно-правове забезпечення та розкрито організаційно-педагогічні умови професійного навчання кваліфікованих робітників, сучасні інноваційні методи та прийоми діяльності педагога, сутність самоорганізації працівника на робочому місці, організаційні заходи розвитку культури безпеки професійної діяльності та навчання енергозберігальної діяльності в умовах високотехнологічного виробництва.

Для педагогічних працівників навчальних підрозділів підприємств, професійно-технічних навчальних закладів, працівників центрів

зайнятості, науково-навчально-методичних центрів професійно-технічної освіти, науковців, які досліджують проблеми професійної освіти і навчання.

Опубліковано:

Методичні рекомендації щодо професійного навчання кваліфікованих робітників в умовах високотехнологічного виробництва / Кулалаєва Н. В., Байдулін В.Б., Леу С.О., Савченко М.О. – Київ : ПТОО, 2015. – 164 с. Розміщено в електронній бібліотеці НАПН: <http://lib.iitta.gov.ua/107130/>

**Методичні рекомендації
щодо організації діяльності маркетингової служби у ПТНЗ**
Автори: В.І. Свистун, П.І. Помаран, Т.Я. Рукавичка, Г.Г. Чернобук

У методичних рекомендаціях розкрито основи діяльності маркетингової служби професійно-технічного навчального закладу (ПТНЗ) та практичні аспекти її організації. Акцентовано увагу на видах діяльності й завданнях маркетингової служби ПТНЗ, проаналізовано основні інструменти маркетингової служби ПТНЗ і запропоновано модель маркетингового управління ПТНЗ.

Рекомендується для керівників ПТНЗ, директорів обласних навчально(науково)-методичних центрів (кабінетів) професійно-технічної освіти, державних органів управління з питань освіти, слухачів інститутів післядипломної освіти, педагогічних працівників.

Опубліковано:

Методичні рекомендації щодо організації діяльності маркетингової служби у ПТНЗ: для керівників системи ПТО, директорів ПТНЗ / В. І. Свистун, П. І. Помаран, Т. Я. Рукавичка, Г. Г. Чернобук ; за наук. ред. В. І. Свистун. – Київ : ІПТО НАПН України, 2015. – 22 с.

**Формування професійного мислення майбутніх техніків-механіків у
вищих аграрних навчальних закладах I-II рівнів акредитації**

Автор: А.Б. Зуєва

У пропонованих методичних рекомендаціях висвітлено особливості формування професійного мислення майбутніх техніків-механіків у вищих аграрних навчальних закладах I-II рівнів акредитації, положення чинного законодавства щодо організації формування, основні функції, принципи, умови та типи.

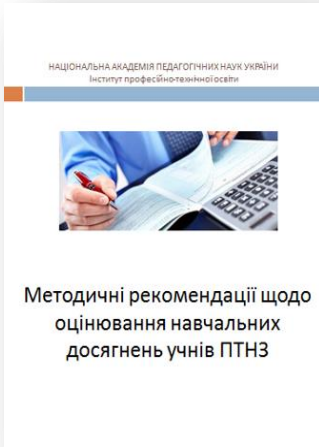
Призначено для педагогічних працівників агротехнічних коледжів.

Опубліковано:

Зуєва А. Б. Формування професійного мислення майбутніх техніків-механіків у вищих аграрних навчальних закладах I-II рівнів акредитації : метод. рек. / А. Б. Зуєва. – Київ : Азбука, 2015. – 69 с.

Методичні рекомендації щодо оцінювання навчальних досягнень учнів професійно-технічного навчального закладу

Автори: колектив лабораторії технологій професійного навчання
Інституту ПТО НАПН України

У пропонованих методичних рекомендаціях висвітлено особливості сучасного контролю результатів навчання учнів ПТНЗ, положення чинного законодавства щодо його організації, основні функції, принципи, умови та типи. Охарактеризовано методики визначення складності контрольних завдань, тестового та рейтингового контролю навчальних досягнень учнів.

Призначено для педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів; викладачів курсів підвищення кваліфікації педагогічних кадрів та всіх, хто цікавиться питаннями сучасної професійної освіти.

Опубліковано:

Методичні рекомендації щодо оцінювання навчальних досягнень учнів професійно-технічного навчального закладу / Артюшина М. В., Дремova І. Б., Герлянд Т. М., Лузан П. Г., Мося І. А., Романов Л. А., Слатвінська О. А., Сліпич О. О. та ін. – Київ : ІПТО НАПН України, 2015. – 198 с. Розміщено в електронній бібліотеці НАПН: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/106821>]

Розвиток правової компетентності педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів

Автор: О.П. Радкевич

У методичних рекомендаціях розгорнуто питання охорони і захисту авторських і суміжних прав педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів. Викладено форми юрисдикційного та неюрисдикційного захисту порушених авторських і суміжних прав. Розкрито види плагіату, ознаки “піратства” та форми юридичної відповідальності за порушення у сфері авторських і суміжних прав.

Методичні рекомендації призначені для педагогічних працівників

ПТНЗ, методистів науково(навчально)-методичних центрів ПТО, викладачів вищих навчальних закладів, науковців, аспірантів, докторантів.

Опубліковано:

Радкевич О. П. Розвиток правової компетентності педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів : метод. рек. / Радкевич О. П.– Павлоград : ІМА-прес, 2015. –120 с.

• 2017 •

Методичні рекомендації щодо розвитку професійної компетентності керівників структурних підрозділів підприємств сфери зв'язку

Автор: О.В. Бородієнко

У методичних рекомендаціях представлено сучасні підходи до розвитку професійної компетентності керівників структурних підрозділів підприємств сфери зв'язку: охарактеризовано принципи розвитку професійної компетентності; особливості використання технологій змішаного навчання, посттренингового супроводу, коучингових технологій, дистанційного навчання; представлено методи визначення траєкторії власного розвитку та підвищення вмотивованості персоналу до навчання і власного розвитку; представлено технології діагностування рівнів розвиненості професійної компетентності зазначеної категорії керівників.

Для педагогічного персоналу та керівників підприємств, працівників професійних навчальних закладів, викладачів, роботодавців, студентів.

Опубліковано:

Бородієнко О. В. Методичні рекомендації щодо розвитку професійної компетентності керівників структурних підрозділів підприємств сфери зв'язку / Бородієнко Олександра Володимирівна. – Київ : ППО НАПН України, 2017. –123 с.

Організація професійно спрямованої загальноосвітньої підготовки майбутніх кваліфікованих робітників у ПТНЗ аграрного профілю

Автор: Т.М. Герлянд

У пропонованих методичних рекомендаціях викладено особливості організації професійно спрямованої загальноосвітньої підготовки, що здійснюється у професійно-технічних навчальних закладах аграрного профілю, специфіку її міжпредметних зв'язків, доцільність запровадження інтегрованих курсів цієї підготовки із застосуванням інноваційних технологій навчання для підвищення її ефективності. Надано алгоритм організації цих курсів у природничо-математичній та суспільно-гуманітарній складових загальноосвітньої підготовки.

Рекомендовано для керівників та викладачів професійно-технічних навчальних закладів, коледжів, технікумів аграрного профілю, навчально-методичних центрів ПТО, курсів підвищення кваліфікації інститутів післядипломної педагогічної освіти і всім тим, хто цікавиться цією проблематикою.

Опубліковано:

Герлянд Т. М. Організація професійно спрямованої загальноосвітньої підготовки майбутніх кваліфікованих робітників у ПТНЗ аграрного профілю : метод. рек. / Герлянд Тетяна Миколаївна. – Київ : Компринт, 2017. –50 с.

Методичні рекомендації щодо формування енергоефективної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників машинобудівного профілю у ПТНЗ

Автор: О.В. Глущенко

У методичних рекомендаціях викладено суть енергоефективної компетентності слюсарів-електриків з ремонту електроустаткування, критерії, показники та рівні її сформованості; обґрунтовано етапи методики формування названої компетентності. Подано діагностичний інструментарій визначення сформованості енергоефективної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників машинобудівного профілю: тести для учнів, опитувальні листи для викладачів електротехніки з основами промислової електроніки, майстрів виробничого навчання ПТНЗ, представників промисловості, які беруть участь у державній кваліфікаційній атестації випускників ПТНЗ.

Для викладачів електротехніки з основами промислової електроніки, викладачів професійно-теоретичної підготовки, майстрів виробничого навчання.

Опубліковано:

Глущенко О. В. Методичні рекомендації щодо формування енергоефективної компетентності майбутніх кваліфікованих робітників машинобудівного профілю у ПТНЗ / О. В. Глущенко.— Запоріжжя : Просвіта, 2017. –71 с.

Методичні рекомендації щодо формування професійної компетентності майбутніх слюсарів з ремонту автомобілів у професійно-технічних навчальних закладах

Автор: А.Г. Кононенко

Розглянуто основні питання, що стосуються проблем формування професійної компетентності майбутніх слюсарів з ремонту автомобілів у професійно-технічних навчальних закладах, надані методичні поради щодо

використання сучасних інформаційних технологій для підготовки майбутніх слюсарів з ремонту автомобілів у професійно-технічних навчальних закладах на основі компетентнісного підходу, представлені результати аналізу психолого-педагогічних, дидактичних і технологічних можливостей сучасних комп'ютерних засобів навчання та комп'ютерних комунікацій майбутніх слюсарів автомобілів у ПТНЗ.

Методичні рекомендації розраховані на використання вчителями – викладачами дисципліни «Спеціальна технологія професійно-технічних навчальних закладів». Також можуть бути корисними викладачам Інститутів підвищення кваліфікації, аспірантам і викладачам, які займаються модернізацією навчального процесу засобами ІТ.

Опубліковано:

Кононенко А. Г. Методичні рекомендації щодо формування професійної компетентності майбутніх слюсарів з ремонту автомобілів у професійно-технічних навчальних закладах / А. Г. Кононенко. – Київ : Міленіум, 2017. – 116 с.

Методичні рекомендації з розвитку організаційної культури педагогічного колективу закладу професійної освіти аграрного профілю
Автор: Т.П. Поліщук

У методичних рекомендаціях розкрито проблему розвитку організаційної культури педагогічного колективу закладу професійної освіти аграрного профілю. Обґрунтовано її суть і структуру, проаналізовано сучасний стан. Представлено навчальний план та програму Школи організаційної культури педагогічного колективу закладу професійної освіти, запропоновано тренінг та інноваційні проекти педагогів Бердичівського вищого професійного училища з питань управління якістю професійної освіти.

Рекомендовано педагогічним працівникам, керівникам закладів професійної освіти, методистам навчально(науково)-методичних центрів ПТО, слухачам курсів підвищення кваліфікації, науковцям, які досліджують проблеми управління професійною освітою.

Опубліковано:

Поліщук Т. П. Методичні рекомендації з розвитку організаційної культури педагогічного колективу закладу професійної освіти аграрного профілю : метод. рек. / Т. П. Поліщук ; за наук. ред. В. О. Радкевич. – Житомир : Євенок, 2017. – 68 с.

**Методичні рекомендації щодо використання електронних освітніх
ресурсів у процесі навчання майбутніх учителів
технологій технічних дисциплін**

Автор: І.М. Смирнова

У запропонованих методичних рекомендаціях розкрито основні аспекти використання електронних освітніх ресурсів у процесі навчання майбутніх учителів технологій технічних дисциплін. На основі теоретичного аналізу наукової літератури, інформаційних ресурсів мережі Internet визначено базовий понятійно-термінологічний апарат з проблеми використання електронних освітніх ресурсів при навчанні технічним дисциплінам («Інженерна та комп'ютерна графіка», «Нарисна геометрія і креслення», «Геометричне креслення») з використанням програмного продукту Компас 3-D V.10. Методичні рекомендації призначено для аспірантів, докторантів, викладачів та студентів, які цікавляться проблемами використання електронних освітніх ресурсів у процесі навчання технічним дисциплінам, інформаційно-технологічного навчання майбутніх фахівців і можливостями використання ІТ у загальноосвітніх навчальних закладах України всіх типів та рівнів акредитації.

Опубліковано:

Смирнова І. М. Методичні рекомендації щодо використання електронних освітніх ресурсів у процесі навчання майбутніх учителів технологій технічних дисциплін : метод. рек. / І. М. Смирнова.– Київ : Міленіум, 2017. – 125 с.

**Методичні рекомендації щодо професійної підготовки майбутніх
учителів технологій до розроблення і використання електронних
освітніх ресурсів**

Автор: І. М. Смирнова

У методичних рекомендаціях надано системний аналіз щодо розроблення і використання електронних освітніх ресурсів як проблеми педагогічної теорії та практики – елемента методичної системи професійної підготовки майбутніх учителів технологій. На основі теоретичного аналізу наукової літератури, інформаційних ресурсів мережі Інтернет визначено базовий понятійно-термінологічний апарат з проблем розроблення і впровадження електронних освітніх ресурсів.

Призначено для аспірантів, докторантів, викладачів та студентів, які цікавляться проблемами розроблення і використання електронних освітніх ресурсів, інформаційно-технологічного навчання майбутніх фахівців і можливостями використання ІТ у загальноосвітніх навчальних закладах України всіх типів та рівнів акредитації.

Опубліковано:

Смирнова І. М. Методичні рекомендації щодо професійної підготовки майбутніх учителів технологій до розроблення і використання

електронних освітніх ресурсів : метод. рек. / І. М. Смирнова. – Київ : Міленіум, 2017. – 135 с.

Підготовка педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів до дистанційного навчання кваліфікованих робітників

Автори: О. В. Базелюк, А. А. Каленський, С. Г. Кравець та ін.

У методичних рекомендаціях висвітлено теоретичні аспекти підготовки педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів до впровадження дистанційного навчання кваліфікованих робітників. Представлено технологію розробки електронного контенту для його використання в системі дистанційного навчання, засоби контролю успішності кваліфікованих робітників у дистанційному процесі та розкрито особливості організації самостійної роботи кваліфікованих робітників засобами дистанційного навчання.

Методичні рекомендації адресовано керівникам і педагогам професійно-технічних навчальних закладів, аспірантам і докторантам, слухачам та викладачам інститутів післядипломної освіти, методистам науково(навчально)-методичних центрів професійно-технічної освіти.

Опубліковано:

Підготовка педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів до дистанційного навчання кваліфікованих робітників : метод. рек. / [О. В. Базелюк, А. А. Каленський, С. Г. Кравець та ін.]. – Київ : ІПТО НАПН України, 2017. – 76 с.

Формування професійної культури майбутніх фахівців з фінансів і кредиту в культурно-освітньому середовищі

Автор: О. А. Пілевич

У методичних рекомендаціях висвітлено особливості професійної підготовки в майбутніх фахівців з фінансів і кредиту в культурно-освітньому середовищі колег, проведено аналіз категоріально-понятійного апарату, представлена організаційна структура культурно-освітнього середовища коледжу, освітлена суть культурологічного підходу, технології його використання в педагогічній практиці.

Методичні рекомендації призначені для керівників, науково-педагогічних, педагогічних працівників системи професійної освіти, які здійснюють підготовку молодших спеціалістів і бакалаврів з фінансів і кредиту.

Опубліковано:

Пілевич, О. А. Формування професійної культури майбутніх фахівців з фінансів і кредиту в культурно-освітньому середовищі : метод. рек. / О. А. Пілевич. – Київ : Логос Україна, 2017. – 112 с.

• 2013 •

Технологія використання методу портфоліо у діяльності методистів професійно-технічних навчальних закладів

Розробник: С.В. Алексеева

Технологія уможливорює забезпечення практичної значущості інновацій у системі професійної освіти на професійному та особистісному рівнях.

Опубліковано:

Алексеева С. В. Використання інформаційних технологій у професійній діяльності методистів при вивченні, узагальненні та впровадженні передового педагогічного досвіду / С.В. Алексеева // Теоретико-методичні проблеми виховання дітей та учнівської молоді: зб. наук. пр. – Кіровоград: Імекс-ЛТД. – 2013. – Вип. 17, кн. 1. – С. 23–30.

• 2014 •

Технологія створення персонального веб-сайту

Розробник: С.В. Алексеева

Упорядковане висвітлення результатів навчальної, виховної, творчої, методичної, самоосвітньої, дослідницької діяльності педагогів ПТНЗ.

Опубліковано:

Алексеева С. В. Основні компоненти інформаційно-аналітичної компетентності методистів ПТНЗ / С. В. Алексеева // Інформаційно-комунікаційні технології в сучасній освіті: досвід, проблеми, перспективи : зб. наук. пр. / за ред. М. М. Козяра, Н. Г. Ничкало. – Київ, Львів: ЛДУ БЖД, 2015. – Вип. 4, ч. 1. – С. 64–68.

Педагогічна технологія підготовки учнів ПТНЗ до вибору й реалізації педагогічної кар'єри

Розробник: лабораторія професійної кар'єри Інституту ПТО НАПН України.

Педагогічна технологія підготовки учнів ПТНЗ до вибору й реалізації педагогічної кар'єри має на меті забезпечення активної професійної самоактуалізації особи, усвідомлення нею особливостей особистісного і професійного потенціалу, встановлення його відповідності обраній професійній діяльності; розвиток та саморозвиток професійно-значущих якостей та здатностей на засадах системного аналізу професійної

поведінки особистості, її соціалізації та професіоналізації; формування суб'єктної позиції майбутніх фахівців, їх позитивної професійної «Я-концепції» та адекватної самооцінки в окресленні шляхів розвитку професійної кар'єри та вибору подальшої освітньо-професійної траєкторії. Технологія ґрунтується на рефлексивно-вольових механізмах учня, які інтеріоризують проблему вибору освітньо-професійної траєкторії та актуалізують необхідність її реалізації в межах особистісно-професійного потенціалу, а її впровадження передбачає здійснення психолого-педагогічного забезпечення особистісно орієнтованого професійного розвитку майбутніх фахівців шляхом застосування компетентісно-орієнтованих технологій професійного розвитку та саморозвитку; розробку й реалізацію у ПТНЗ освітнього процесу, адаптованого до індивідуальних освітньо-професійних потреб учнів; розроблення та впровадження навчально-програмного і методичного забезпечення, необхідного для реалізації індивідуальних освітніх траєкторій майбутніх фахівців; застосування механізмів психолого-педагогічного супроводу особистісно орієнтованого професійного розвитку майбутніх фахівців в умовах варіативної освітнього середовища, спрямованого на позитивну модифікацію і поглиблення «Я-концепції»; формування адекватних образів «Я-реальний фахівець» та «Я-ідеальний фахівець» за рахунок усвідомлення і сприйняття професійно значущих знань і вмінь, а також вимог, що пред'являються професією до особистості фахівця.

Опубліковано:

Підготовка учнів ПТНЗ до планування й реалізації професійної кар'єри: теорія і практика : монографія / [Алексеева С. В., Закатнов Д. О., Орлов В. Ф. та ін.] ; за заг. ред. Д. О. Закатнова. – Київ : Поліграфсервіс, 2014. – 196 с.

Кейс-технологія у вивченні предмета «Будівельні конструкції»

Розробник: лабораторія методик професійної освіти і навчання
Інституту ПТО НАПН України

В умовах модернізації професійно-технічної освіти на засадах компетентісного підходу вкрай потрібними для педагогічної практики є методичні розробки з проблем застосування кейс-методу для проведення занять зі спеціальних дисциплін у ПТНЗ будівельного профілю. Зважаючи на зазначене, підготовлені методичні вказівки з методики проведення заняття з дисципліни «Будівельні конструкції» у ПТНЗ із застосуванням кейс-методу для підвищення результатів навчання майбутніх кваліфікованих робітників є актуальними. Розроблена дидактична структура методичних рекомендацій: спочатку висвітлюється концептуальна основа застосування кейс-методу, далі дається загальна характеристика кейс-методу, технологія кейс-методу і вже потім детальна методика проведення заняття з використанням кейсу. У методичних рекомендаціях наведено додатки, необхідні викладачу для проведення заняття.

Методичні рекомендації будуть корисні широкому педагогічному загалу професійно-технічних навчальних закладів будівельного профілю, усім, хто переймається проблемою застосування кейс-технологій для застосування на заняттях зі спеціальних дисциплін.

Опубліковано:

Застосування особистісно-розвивальних педагогічних технологій у підготовці майбутніх кваліфікованих робітників (методичні рекомендації для педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів, працівників науково-навчально-методичних центрів (кабінетів) професійно-технічної освіти МОН України) / М. В. Артюшина, Я. Ю. Білоконь, І. Б. Дремова, О. Б. Кошук, І. А. Мося, Т. М. Пашенко, Г. М. Романова ; за наук. ред. Г. М. Романової. – Київ : ППО НАПН України, 2014. – 132 с.

• 2015 •

Адаптивна технологія формування професійної компетентності агентів з постачання у ПТНЗ

Розробник: О.О. Загіка

(науковий керівник: Г.В.Єльнікова)

Адаптивна технологія формування професійної компетентності агентів з постачання у ПТНЗ на основі алгоритму адаптивного управління являє собою систематизований педагогічний процес, що включає науково обгрунтовану освітню мету, суб'єктів, дидактичний комплекс організації навчальної діяльності учнів. Досягнення спроектованого результату забезпечується завдяки гнучкому реагуванню на зміни вимог соціокультурного й виробничого середовища через оптимальний підбір та розподіл ресурсів. Складові авторської адаптивної технології: концептуальна – забезпечує узгодження змісту професійної підготовки на основі самоаналізу відповідності освітньої мети та завдань формування професійної компетентності майбутніх агентів з постачання вимогам ринку праці, держави, суспільним потребам та запитам роботодавців; змістова – дає змогу визначити педагогічні принципи, умови та дидактичні завдання формування професійної компетентності майбутніх агентів з постачання, проаналізувати забезпеченість навчального процесу необхідними ресурсами, розробити навчально-методичне забезпечення з урахуванням потреб суб'єктів навчального процесу; процесуальна забезпечує взаємодію учасників навчального процесу на основі інтеграції педагогічних технологій, діагностики навчальних результатів; адаптивна – зумовлює варіативність, адаптованість до факторів впливу середовища; результативна – дає змогу порівняти навчальний результат з нормативними параметрами професійної компетентності агентів з постачання та розробити заходи щодо усунення причин виявлених відхилень.

Опубліковано:

Загіка О. О. Впровадження адаптивної технології формування професійної компетентності майбутніх агентів з постачання : метод рек. / Загіка О. О. – Хмельницький : Приватна друкарня, 2015. – 54 с.

Авторська технологія розвитку інформаційно-аналітичної компетентності керівників професійно-технічних навчальних закладів

Розробник: Л.М. Петренко

Анотація: технологія розвитку інформаційно-аналітичної компетентності керівників ПТНЗ у міжкурсовий період підвищення кваліфікації сприяє удосконаленню умінь працювати з новою інформацією, котра позитивно впливає на розвиток критичної свідомості, оцінку подій минулого і сучасного. Це зумовлено педагогічною реальністю, підтверджено теорією навчання. Оскільки структура педагогічної технології інтегрує змістову та процесуальну частини, то моделювання технологій розвитку інформаційно-аналітичної компетентності здійснюється з урахуванням її багатовимірного характеру і відображає такі головні аспекти: процесуальний, системний, метроритмічний, інструментальний, часовий, оцінювальний, змістовий, діяльнісний, рівневий, емоційний і віковий.

Прикладний аспект технології розвитку інформаційно-аналітичної компетентності керівників ПТНЗ зумовлений специфікою їхньої професійної діяльності, умовами навчання; життєвим досвідом і досвідом професійної діяльності; ступенем підготовки до роботи з комп'ютером із використанням інформаційно-комунікативних технологій. Розвиток інформаційно-аналітичної компетентності керівників ПТНЗ відбувається в процесі практичного виконання інформаційно-аналітичної діяльності, реалізація якої здійснюється поетапно: мотиваційно-цільовий → організаційно-виконавчий → результативно-продуктивний → рефлексивний етапи. У процесі інформаційно-аналітичної діяльності керівників ПТНЗ реалізуються: прогностична, гносеологічна, документально-фактографічна, аналітико-синтетична, трансформуюча, прагматична, контрольна, кумулятивно-інтегруюча функції.

Опубліковано:

1. Петренко Л. М. Теорія і методика розвитку інформаційно-аналітичної компетентності керівників професійно-технічних навчальних закладів : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / Петренко Лариса Михайлівна ; Ін-т проф.-техн. освіти НАПН України. – Київ, 2014. – 409 с. Розміщено в електронній бібліотеці НАПН:<http://lib.iitta.gov.ua/8275/>

2. Петренко Л. М. Теорія і практика розвитку інформаційно-аналітичної компетентності керівників професійно-технічних навчальних закладів: монографія / Лариса Петренко. – Дніпропетровськ : ІМА-прес, 2013. – 456 с. Розміщено в електронній бібліотеці НАПН: <http://lib.iitta.gov.ua/8275/>

• 2013 •

**Авторська програма «Ключові компетентності
у професійному становленні фахівців ресторанного сервісу»**

Розробник: С.Г. Кравець

Навчально-методичний комплекс для підготовки фахівців сфери обслуговування у професійно-технічних навчальних закладах.

У навчально-методичному комплексі розкрито зміст ключових компетентностей фахівців ресторанного сервісу, формування і розвиток яких є складовою професійної кваліфікації майбутнього робітника.

Методичне видання адресовано для підготовки фахівців сфери обслуговування у професійно-технічних навчальних закладах та навчальних закладах різних форм власності.

Опубліковано:

Кравець С. Г. Ключові компетентності у професійному становленні фахівців ресторанного сервісу : навч.-метод. комплекс для підготовки фахівців сфери обслуговування у проф.-техн. навчальних закладах / С. Г. Кравець. – Київ : НІЧЛАВА, 2013. – 112с.

**Авторська програма та методичні рекомендації до курсу «Допуски та
технічні вимірювання» з використанням інтегрованого
розвивального навчання**

Розробник: М.А. Вайнтрауб

Представлено програми та методичні рекомендації розвивальних методик інтегрованого розвивального навчання для майбутніх кваліфікованих робітників з металообробки закладів професійно-технічної освіти, що містять три методики з: оптимізації траєкторій виробничих рухів, теорії тонкого торкання, засад фінансової математики.

Опубліковано:

Програма та методичні рекомендації до курсу «Допуски та технічні вимірювання» з використанням інтегрованого розвивального навчання : програма та метод. рек. / М. А. Вайнтрауб. – Київ: Дірект Лайн, 2013. – 84 с. (Додаток до монографії «Теорія і практика професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників з обробки металу»)

Авторська програма школи розвитку професійної культури викладачів спеціальних дисциплін будівельного профілю

Розробник: М.І. Михнюк

Програма розвитку професійної культури викладачів спецдисциплін будівельного профілю терміном 1 рік складається з 9 модулів, кожен з яких у своїй структурі має теоретичні і практичні складові.

Опубліковано:

Михнюк М. І. Програма школи розвитку професійної культури викладачів спеціальних дисциплін будівельного профілю / М. І. Михнюк. – Київ, Сімферополь : ДІАЙП, 2014. – 32 с.

Авторська програма розвитку інформаційно-аналітичної компетентності керівників професійно-технічних навчальних закладів у системі самоосвіти та методичної роботи обласного навчально-методичного центру професійно-технічної освіти

Розробник: Л.М. Петренко

Загальна характеристика управлінської діяльності в умовах інформатизації суспільства має яскраво виражений інформаційний характер, і її результативність залежить від успішності функціонування керівника в інформаційному середовищі. Базовою складовою професійної діяльності керівника професійно-технічного навчального закладу є інформаційно-аналітичний компонент, що відображає необхідність ефективного використання соціальної інформації для розв'язання управлінських завдань. Підвищення ефективності використання соціальної інформації в управлінні професійно-технічним навчальним закладом можливе за умов постійного розвитку інформаційно-аналітичної компетентності.

Дана програма побудована на модульній основі і складається з трьох модулів: теоретичного, практичного і творчого. Її реалізація в міжкурсовий період підвищення кваліфікації уможливить: надання допомоги керівникам професійно-технічних навчальних закладів у досягненні вершини можливостей в розв'язанні суперечності між зростаючим обсягом соціальної інформації та часом, необхідним для опанування нею, або створення нової інформації шляхом розвитку здібностей інформаційно-аналітичної діяльності, що забезпечує продуктивне розв'язання управлінських завдань; розширення професійного світогляду керівника професійно-технічного навчального закладу, розвиток у нього системного мислення на якісно новому рівні в процесі опанування інформаційно-аналітичною компетентністю з метою підвищення ефективності управління підготовкою кваліфікованих кадрів.

Опубліковано:

Петренко Л. М. Теорія і методика розвитку інформаційно-аналітичної компетентності керівників професійно-технічних навчальних закладів : дис. ... д-ра пед. наук : 13.00.04 / Петренко Лариса Михайлівна ; Ін-т проф.-техн. освіти НАПН України. – Київ, 2014. – 409 с. Розміщено в електронній бібліотеці НАПН: <http://lib.iitta.gov.ua/8275/>

Авторська програма «Запровадження особистісно-розвивальних технологій навчання у професійно-технічну освіту»

Розробник: Г.М. Романова

Програма тренінг-курсу «Запровадження особистісно-розвивальних технологій навчання у професійно-технічну освіту» забезпечує підготовку методистів до застосування у навчальному процесі сучасних особистісно-розвивальних технологій навчання. Серед інноваційних технологій, які опановують слухачі, - проектне навчання, колективна розумова діяльність, кейс-технологія, проблемно-розвивальне навчання, імітаційно-ігрове навчання.

Програма репрезентує загальні цілі та завдання курсу, тематичний план і зміст навчання, особливості організації та активізації навчання, вимоги до самостійної та індивідуально-консультативної роботи слухачів, опис контролю та оцінювання результатів тренінг-курсу. Схвалено вченою радою інституту професійно-технічної освіти НАПН України (протокол №7 від 29 серпня 2014 р.)

Опубліковано:

Запровадження особистісно-розвивальних технологій навчання у професійно-технічну освіту: програма тренінг-курсу для підвищення кваліфікації методистів та педагогів ПТО / під ред. Романової Г. М. – Київ : ПТО НАПН України, 2014. – 19 с.

• 2015 •

**Авторская программа
«Производственная научно-педагогическая практика»**

Разработчик: Э.Н. Абильтарова

Программа педагогической практики и методические указания по её выполнению предназначены для студентов очной и заочной форм обучения направления подготовки 44.03.04 Профессиональное обучение (по отраслям) профиля «Машиностроение и материалобработка» специализации «Безопасность технологических процессов и производств», «Компьютерные технологии в машиностроении», «Электромеханика и автоматизация производственных процессов», профиля «Транспорт» специализации «Сервис и эксплуатация автомобильного транспорта».

Опубліковано:

Абильтарова Э. Н. Производственная (научно-педагогическая) практика : учебная программа / Э. Н. Абильтарова, М. И. Мыхнюк, О. Е. Марковская,. – Симферополь : РИО КИПУ, 2015. – 40 с.

Авторські програми дистанційних курсів у рамках міжнародного проекту TEMPUS «ЕкоБРУ»

Розробники: В.О. Радкевич, Н.В. Кулалаєва, С.О. Леу

Перелік:

1. Культура екологічної безпеки професійної діяльності у будівельній галузі
2. Енергоефективна компетентність педагогічних працівників ПТНЗ будівельного профілю
3. Екоорієнтовані педагогічні технології розвитку культури безпеки професійної діяльності майбутніх будівельників

Метою курсів є підвищення рівня екологічної компетентності педагогічних працівників ПТНЗ будівельного профілю як умови забезпечення екологічної освіченості майбутніх кваліфікованих робітників. Вказана мета зумовлює виконання таких завдань: надання екологічної оцінки негативного впливу на довкілля різних видів професійної діяльності, ознайомлення із заходами щодо його мінімізації та запобігання; оволодіння знаннями щодо джерел промислового забруднення екосистем, небезпечних речовин, що входять до складу технічних матеріалів; визначення шляхів транспортування шкідливих речовин від робочих приміщень до організму людини; вивчення проблеми використання та утилізації промислових відходів і відпрацьованих матеріалів, європейського досвіду поводження з ними; ознайомлення із прогресивними світовими еко-нейтральними технологіями, що застосовуються у професійній діяльності; оволодіння способами та засобами створення безпечних умов праці кваліфікованих робітників; знання правових аспектів безпеки професійної діяльності; опанування сучасними педагогічними технологіями, що враховують специфіку екологічного компонента, зокрема, проектних, інформаційно-комунікаційних.

Опубліковано на правах рукопису:

Авторські програми дистанційних курсів у рамках міжнародного проекту TEMPUS «ЕкоБРУ» / В.О. Радкевич, Н.В. Кулалаєва, С.О. Леу.

**Авторська програма курсу для учнів професійно-технічних навчальних закладів «Технологія планування і реалізації професійної кар'єри»
(предмети, що вільно обираються)**

Розробник: Д.О. Закатнов

Метою курсу є формування в учнів ПТНЗ знань, умінь і особистісної готовності до дій, що сприяють досягненню успіху в працевлаштуванні, проектуванні й реалізації професійної кар'єри.

Основні завдання курсу полягають у формуванні в учнів стійкої позитивної мотивації щодо розв'язання проблеми проектування й реалізації професійної кар'єри та потребу в систематизованих знаннях у цій сфері, практичних умінь і навичок пошуку роботи, працевлаштування, проектування й реалізації професійної кар'єри; розвитку профорієнтаційної компетентності учнів у процесі проектування професійної кар'єри; ознайомлення зі специфікою різноманітних кар'єрних стратегій, особливостями регіонального ринку праці й ринку освітніх послуг; ознайомлення учнів зі специфікою процесів самодослідження, самоорганізації й самопрезентації особистості; створенні умови для проектування професійної кар'єри в рамках дослідницької й проектної діяльності. Програма курсу складається із теоретичної та практичної частин. Теоретична частина забезпечує знайомство учнів з основами планування кар'єри й особливостями функціонування ринку праці й освітніх послуг, а також структурою особистості й технологіями прийняття рішення щодо професійного майбутнього. Практична частина курсу спрямована на створення умов для розробки індивідуальних планів професійної кар'єри в предметно-практичній діяльності проектно-дослідницького характеру.

Опубліковано:

Педагогічні технології підготовки учнівської молоді до вибору й реалізації професійної кар'єри: метод. посіб. / [Закатнов Д. О., Орлов В. Ф., Злочевська Л. С., Павлов Ю. О., Локшин В. С.]. – Київ : ІПТО НАПН України, 2015. – 221 с. Розміщено в електронній бібліотеці НАПН: <http://lib.iitta.gov.ua/106916/>

Авторська орієнтовно-розвивальна програма

«Сходишки до професії»

Розробник: Л.С. Злочевська

Створення програми «Сходишки до професії» пов'язане з ідеєю надання психолого-педагогічної підтримки учням професійно-технічних та загальноосвітніх навчальних закладів у період вибору професії та набуття професійної майстерності, з урахуванням їх вікових особливостей. Програма «Сходишки до професії» направлена на розкриття неповторності й самобутності кожного учня і визнання його права на самостійний пошук професійного шляху. Програма «Сходишки до професії» побудована як активний діалог з молоддю про їх внутрішній світ, прагнення й можливості,

таланти і здібності, моральні й матеріальні цінності, в контексті їх професійного майбутнього та співзвучно їх внутрішнім переживанням.

Головна мета програми «Сходинки до професії» - це підготовка учнів загальноосвітніх і професійно-технічних закладів освіти до їх професійного самовизначення в умовах ринку праці, а також, свідомого ставлення до свого професійного вибору. Мета програми реалізується в процесі вирішення таких виховних завдань: виховання в учнів ставлення до себе як суб'єкта майбутньої професійної діяльності, усвідомлення своєї індивідуальної неповторності, відповідальності та впевненості в досягненні майбутнього професійного успіху; активізація процесів самопізнання, самооцінки та актуалізація потреби в постійному самовдосконаленні; формування системи знань учнів про зміст та структуру світу професій, сучасні вимоги соціального середовища до фахівців на ринку праці, стратегію й тактику реалізації визначених напрямів власного кар'єрного зростання в майбутньому.

Програма «Сходинки до професії» складається з пояснювальної записки і 7 занять (кроків), які можуть проводитися 1 раз на тиждень; зміст занять наповнено теоретичною й практичною частиною, що включає інформацію про професії і види професійного навчання, тести, ігри діагностично-розвивальні вправи та інше. Тривалість занять приблизно 45–60 хвилин залежно від складності пропонованих вправ та інших конкретних обставин роботи. Бажана оптимальна кількість учнів у групі — приблизно 15 учасників. Головними компонентами навчально-методичного матеріалу, який включає знання, вміння й навички з основ побудови кар'єри учнями, і поєднує в собі інформацію про види професійної діяльності та їх вимоги до людини; образ «Я», який поєднує в собі знання про індивідуально-психологічні особливості учня, його можливості й домагання, напрями самопізнання й самовдосконалення до рівня вимог обраної професії; технологія побудови кар'єри, яка поєднує в собі знання правил вибору учнем майбутньої професії, його умінь складати та корегувати індивідуальну освітню траєкторію (акмеограму), аналізувати суперечності й уникати усталених помилок.

Важливою умовою реалізації Програми «Сходинки до професії» є активізація внутрішніх механізмів (самооцінка, самопізнання та самоорганізація) усвідомлених дій особистості, формування в учнів прагнення до реалізації побудованого плану кар'єрного зростання. Авторська орієнтовно-розвивальна програма «Сходинки до професії» стає підґрунтям у навчально-виховній роботі ПТНЗ і загальноосвітніх навчальних закладів.

Опубліковано:

Злочевська Л. С. Орієнтовно-розвивальна програма «Сходинки до професії» у виборі й реалізації професійної кар'єри. // Модернізація професійної освіти і навчання: проблеми, пошуки і перспективи: зб. наук. пр. / [редкол. : В.О.Радкевич (голова) та ін.]. – Київ : Поліграфсервіс, 2015. – Вип. 6. – С. 117-129.

• 2016 •

Авторська програма
«Інформаційно-освітнє середовище професійної підготовки
майбутніх кваліфікованих робітників: створення електронних
навчальних засобів та впровадження
сучасних виробничих технологій в навчальний процес»

Розробник: А.Г. Кононенко

Програма семінару спрямована на організацію і проведення навчально-практичного заходу щодо ознайомлення викладачів спеціальних дисциплін ПТНЗ Сумської області з науково-практичними аспектами створення, функціонування та розбудови ІОС ПТНЗ на засадах компетентісного та технологічного підходів, сприяння розвитку їхньої професійної компетентності з питань розроблення електронних навчальних ресурсів професійного спрямування в Інтернет-середовищі засобами програмно-інструментальних платформ.

Опубліковано:

Кононенко А. Г. Інформаційно-освітнє середовище професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників: створення електронних навчальних засобів та впровадження сучасних виробничих технологій в навчальний процес [Електронний ресурс] : програма навчально-методичного семінару для викладачів спеціальних дисциплін професійно-технічних навчальних закладів Сумської області (28-29 квітня 2016 р.) / А. Г. Кононенко та ін. – Київ, 2016. - Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/107042/>

• 2017 •

Навчальна програма авторського курсу «Енергоефективне
освітлення приміщень: для підготовки кваліфікованих робітників з
професії «Слюсар-електрик з ремонту електроустаткування»

Автор: Глушенко О. В.

Викладено зміст навчального плану і програми авторського курсу «Енергоефективне освітлення приміщень: для підготовки кваліфікованих робітників з професії «Слюсар-електрик з ремонту електроустаткування» у професійно технічних навчальних закладах. Подано критерії оцінювання навчальних досягнень учнів з вказаного курсу. Рекомендується викладачам електротехніки з основами промислової електроніки, майстрам виробничого навчання ПТНЗ.

Опубліковано:

Глущенко О. В. Навчальна програма авторського курсу «Енергоефективне освітлення приміщень: для підготовки кваліфікованих робітників з професії «Слюсар-електрик з ремонту електроустаткування» / автор: О. В. Глущенко. – Запоріжжя : Просвіта, 2017. – 15 с.

Програма підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників:

«Технологія персонального менеджменту»

Укладач: С.В. Алексєєва

Програма складається з таких змістових модулів:

1. Персональний менеджмент – техніка особистісної й професійної ефективності.

2. Самоменеджмент як технологія персонального розвитку.

Метою викладання дисципліни «Технологія персонального менеджменту» є розкриття особливостей персонального менеджменту та самоменеджменту, набуття слухачами навичок, необхідних для управління професійним життям, підвищення особистої ефективності, опанування інструментарію у галузі організації та ефективного персонального розвитку.

Передбачається самостійна (індивідуальна, групова) дослідницька діяльність, інтерактивні форми роботи (ігрові, тренінгові), коуч, метод конкретних ситуацій.

Опубліковано на правах рукопису:

Алексєєва С. В. Персональний менеджмент педагогів закладів професійної та вищої освіти : програма підвищення кваліфікації пед. і наук.-пед. працівників / уклад.: С. В. Алексєєва. – Київ : ІПТО НАПН, 2017. – 13 с.

**Програма підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників закладів професійної освіти з курсу
«Сучасні педагогічні технології у професійній освіті»**

Укладач: Т.М. Герлянд

Програма складається з таких змістових модулів:

1. Теоретичні засади проектування сучасних технологій навчання.

2. Характеристика сучасних технологій викладання у професійній освіті.

Актуальність програми зумовлена новими вимогами до професійної освіти, які вступають у протиріччя з традиційними системами навчання та функціонують у закладах цієї ланки освіти. На сьогодні спостерігаються два їх напрями: модернізація традиційного навчання і здійснення інноваційного підходу до навчання, в якому його метою є розвиток у студентів творчого і критичного мислення, досвіду та інструментарію навчально-дослідницької діяльності тощо.

Метою освітньої програми є здійснення підвищення кваліфікації науково-педагогічних та педагогічних працівників закладів професійної освіти з актуальних проблем дидактики вищої школи, в тому числі проектування, створення і розвиток освітніх технологій, що мають ключове значення для діяльності закладів професійної освіти в умовах модернізації.

Опубліковано на правах рукопису:

Герлянд Т. М. Програма підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників закладів професійної освіти з курсу «Сучасні педагогічні технології у професійній освіті» / уклад.: Т. М. Герлянд. – Київ : ІПТО НАПН України, 2017. – 10 с.

Програма підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників «Основи візуалізації даних. Інфографіка»

Укладач: І.І. Голуб

«Основи візуалізації даних. Інфографіка»: програма дистанційного курсу за дистанційною формою навчання включає питання щодо підготовки та створення інфографіки, використання її потенціалу в освітньому процесі. Програма спрямовує педагогічних і науково-педагогічних працівників на впровадження в освітньому процесі європейського досвіду використання інноваційних педагогічних технологій, у тому числі комп'ютерних, та орієнтовані на нові педагогічні умови в дистанційному навчанні.

Опубліковано на правах рукопису:

Голуб І. І. Основи візуалізації даних. Інфографіка : програма підвищення кваліфікації пед. і наук.-пед. працівників / уклад.: І. І. Голуб. – Київ : ІПТО НАПН, 2017. – 12 с.

Програма підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників «Тренінг розвитку інформаційної культури науково-педагогічних та педагогічних працівників закладів професійної та вищої освіти»

Укладачі: О.Д. Гуменний, А.Г. Кононенко, Л.С. Гуменна

Мета курсу – удосконалення інформаційної компетентності керівника ПТНЗ на основі кращих сучасних тренінгових технологій.

Завдання курсу:

- Підвищити рівень інформаційної культури керівника за допомогою вдосконалення його компетентності у питаннях доступу, оцінки, організації, передачі та використанні інформації, що відповідає міжнародним стандартам.
- Знизити рівень функціональної неграмотності керівника ПТНЗ під час використання «хмарних» технологій, побудови блогосфери керівника,

формування інформаційного простору професійно-технічного закладу тощо.

Навчально-методичний комплекс курсу включає: навчальну програму і дидактичний матеріал для організації навчання у Воркшопі розвитку інформаційної культури керівника ПТНЗ.

Опубліковано на правах рукопису:

Гуменний О. Д. Тренінг розвитку інформаційної культури науково-педагогічних та педагогічних працівників закладів професійної та вищої освіти / уклад.: О. Д. Гуменний, А.Г. Кононенко, Л.С. Гуменна. – Київ : ПТНО НАПН, 2017. – 23 с.

Програма підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників «Технології консультування з кар'єрного розвитку майбутніх фахівців»

Укладач: Д.О. Закатнов

Основна мета курсу полягає у формуванні у слухачів знань і вмінь в галузі психології кар'єри й уявлень про психологічні особливості та закономірності безперервного кар'єрного процесу.

Знання з курсу дозволять фахівцеві психологічно грамотно організувати й здійснювати діагностику кар'єрного потенціалу, корекцію кар'єрних планів і розвиток компетентностей при управлінні кар'єрою.

Основними формами вивчення даного курсу є практичні заняття й самостійна робота.

Опубліковано на правах рукопису:

Закатнов Д. О. Технології консультування з кар'єрного розвитку майбутніх фахівців : програма підвищення кваліфікації пед. і наук.-пед. працівників / уклад.: Д. О. Закатнов. – Київ : ПТНО НАПН, 2017. –10 с.

Програма підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників «Кар'єрна компетентність у досягненні професійного успіху педагогів»

Укладач: Д.О. Закатнов

Програма навчальної дисципліни «Кар'єрна компетентність» складається з таких змістових модулів:

1. Діагностика кар'єрної компетентності.
2. Розвиток кар'єрної компетентності.

Метою викладання курсу є розкриття особливостей кар'єрної компетентності, набуття слухачами навичок, необхідних для визначення цілей та завдань кар'єри, шляхів їх реалізації; побудови плану кар'єри з урахуванням значущих чинників особистої і професійної самореалізації; вибудовування траєкторії професійної діяльності в рамках реалізації плану

кар'єри. Передбачається самостійна (індивідуальна, групова) дослідницька діяльність, інтерактивні форми роботи.

Опубліковано на правах рукопису:

Закатнов Д. О. Кар'єрна компетентність у досягненні професійного успіху педагогів : програма підвищення кваліфікації пед. і наук.-пед. працівників / уклад.: Д. О. Закатнов. – Київ : ІПТО НАПН, 2017. –9 с.

Програма підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників «Професійно-педагогічна етика» для підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників системи професійно-технічної освіти України»

Укладач: А.А. Каленський

Програма курсу «Професійно-педагогічна етика» забезпечує ознайомлення педагогічних, науково-педагогічних працівників з основами етики як науки, найважливішими етичними категоріями і цінностями, взаємовідносин педагога «по вертикалі» (педагог-студент (учень)) і «по горизонталі» (педагог-педагог). Курс містить шість тем: «Предмет, мета і завдання курсу «Професійно-педагогічна етика», «Етико-педагогічні ідеї в зарубіжній і вітчизняній літературі», «Категорії педагогічної етики», «Моральна свідомість особистості педагога», «Етичні норми діяльності викладача» та «Етикет у професійній діяльності викладача».

Програма репрезентує загальні цілі та завдання курсу, тематичний план і зміст навчання, особливості організації та активізації навчання, вимоги до самостійної та індивідуально-консультативної роботи слухачів, опис контролю та оцінювання результатів курсу.

Опубліковано на правах рукопису:

Каленський А. А. Професійно-педагогічна етика : програма курсу підвищення кваліфікації пед. і наук.-пед. працівників системи професійно-технічної освіти України / уклад.: А. А. Каленський. – Київ : ІПТО НАПН України, 2017. – 22 с.

Програма підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників «Сучасні електронні освітні інтернет-ресурси»

Укладачі: Д. О. Гуменний, А. Г. Кононенко

Програма навчальної дисципліни складається з таких змістових модулів:

1. ІОС – закладу професійно-технічної освіти.
2. Соціальні сервіси Web 2.0, як ресурс підвищення ефективності діяльності викладача, майстра виробничого навчання. Створення власного електронного продукту за технологією «Magic book»

Метою викладання дисципліни є розкриття особливостей використання соціальних сервісів Web 2.0, набуття слухачами навичок, необхідних для створення ІОС викладача, розбудови ІОС навчального закладу, підвищення особистої ефективності, опанування інструментарію у галузі розроблення та впровадження у навчальний процес ЕОР за авторською технологією Інституту професійно-технічної освіти НАПН «Magic book».

Передбачається самостійна (індивідуальна, групова) дослідницька діяльність, інтерактивні форми роботи.

Опубліковано на правах рукопису:

Гуменний Д. О. Сучасні електронні освітні інтернет-ресурси : програма підвищення кваліфікації пед. і наук.-пед. працівників / уклад.: Д. О. Гуменний, А. Г. Кононенко. – Київ : ІПТО НАПН України, 2017. – 16 с.

Програма підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників «Енергоефективна компетентність науково-педагогічних та педагогічних працівників сучасної професійної освіти»

Укладач: Н.В.Кулалаєва

Дисципліна призначена для підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів професійної освіти будівельного профілю. Метою дисципліни є доповнення професійної компетентності педагогічних працівників закладів професійної освіти будівельного профілю знаннями з галузі енергоефективності, роз'яснення викладачам психологічних основ енергозберігаючої поведінки для формування ними в учнів настанов на енергозбереження та раціональне природокористування. Загальними цілями дисципліни є: ознайомлення з правовими основами забезпечення енергозбереження в Україні; розуміння енергетичної стратегії та програми енергозбереження, а також інвестиційної політики з енергозбереження у будівельній галузі; орієнтування у напрямках енергозбереження в будівельній галузі; моделювання енергоефективних заходів у будівництві; розроблення рекомендацій щодо формування в учнів ПТНЗ енергозберігаючої поведінки.

Опубліковано на правах рукопису:

Кулалаєва Н. В. Енергоефективна компетентність науково-педагогічних та педагогічних працівників сучасної професійної освіти будівельного профілю : програма підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників закладів професійної освіти з курсу / уклад.: Н. В. Кулалаєва. – Київ : ІПТО НАПН України, 2017. – 13 с.

**Програма підвищення кваліфікації
педагогічних і науково-педагогічних працівників «Еко-орієнтовані
педагогічні технології професійного навчання»**

Укладач: Н.В. Кулалаєва

Дисципліна «Еко-орієнтовані педагогічні технології» призначена для підвищення кваліфікації педагогічних працівників системи ПТО. За цією програмою воно здійснюватиметься без відриву від основного місця роботи слухачів за дистанційною формою навчання. Ця форма надає можливість не відволікати їх у робочий час, опановувати сучасні педагогічні методи та технології, знайомитися з останніми новинками у фаховій діяльності, спілкуватися та ділитися власними педагогічними розробками з колегами тощо.

У результаті вивчення дисципліни слухачі мають навчитися проектувати педагогічні технології, розробляти програми та заходи щодо підвищення рівня екологічної самосвідомості учнів, використовувати активні методи навчання в залежності від визначених цілей та завдань, розробляти плани-конспекти, структурно-логічні схеми, сценарії уроків і тем, що містять екологічний компонент, створювати умови для оволодіння учнями екологічними знаннями, розвивати екологічний світогляд, системи цінностей, професійного мислення, їх життєвих настанов, що узгоджуються з концепцією сталого розвитку.

Опубліковано на правах рукопису:

Кулалаєва Н. В. Еко-орієнтовані педагогічні технології професійного навчання : програма підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників закладів професійної освіти / уклад.: Н. В. Кулалаєва. – Київ : ІПТО НАПН України, 2017. – 11 с.

**Програма підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних
працівників «Культура екологічної безпеки професійної діяльності
майбутніх фахівців»**

Укладач: Н.В. Кулалаєва

Дисципліна призначена для підвищення кваліфікації педагогічних працівників закладів професійної освіти будівельного профілю. Метою дисципліни є підвищення рівня екологічної компетентності педагогічних працівників ПТНЗ будівельного профілю як умови забезпечення екологічної освіченості майбутніх кваліфікованих робітників. Вказана мета зумовлює виконання таких завдань:

- надання екологічної оцінки негативного впливу на довкілля різних видів професійної діяльності, ознайомлення із заходами щодо його мінімізації та запобігання;

- оволодіння знаннями щодо джерел промислового забруднення екосистем небезпечними речовинами, що входять до складу будівельних матеріалів;

- визначення шляхів переміщення шкідливих речовин від робочих приміщень до організму людини;
- вивчення проблеми використання та утилізації промислових відходів і відпрацьованих матеріалів, європейського досвіду поводження з ними;
- ознайомлення з прогресивними світовими еко-нейтральними технологіями, що застосовуються у будівельній індустрії;
- опанування сучасними педагогічними технологіями, що враховують специфіку екологічного компонента.

Опубліковано на правах рукопису:

Кулалаєва Н. В. Культура екологічної безпеки професійної діяльності майбутніх фахівців : програма підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників закладів професійної освіти / уклад.: Н. В. Кулалаєва. – Київ, 2017. – 11 с.

Програма підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників «Розроблення та застосування проектних технологій професійного навчання»

Укладач: Н.В.Кулалаєва

Робоча навчальна програма визначає загальні нормативні вимоги до змісту і методики організації процесу навчання з курсу. Предметом курсу є інноваційна діяльність педагогічних працівників із запровадження сучасних проектних технологій професійного навчання та відповідне проектування навчального процесу. Основу елементів бази знань даного курсу складають категорії та поняття, що розкривають специфіку проектних технологій професійного навчання, процедуру проектування навчальних занять із застосуванням означених технологій. Загальна мета курсу: оволодіти вміннями, що забезпечують ефективну розробку та використання проектних технологій професійного навчання на інноваційних засадах.

Опубліковано на правах рукопису:

Кулалаєва Н. В. Розроблення та застосування проектних технологій професійного навчання : програма підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників закладів професійної освіти / уклад.: Н. В. Кулалаєва. – Київ: ПТТО НАПН України, 2017. – 10 с.

**Програма підвищення кваліфікації
педагогічних і науково-педагогічних працівників «Сучасні тенденції
розвитку професійної та вищої освіти»**

Укладач: А.А. Каленський

Програма курсу «Сучасні тенденції розвитку професійної та вищої освіти» забезпечує ознайомлення педагогічних, науково-педагогічних працівників з основними актуальними тенденційними напрямками функціонування професійної та вищої освіти. Курс містить три теми: «Предмет, мета і завдання курсу «Актуальні тенденційні напрями функціонування професійної та вищої освіти»», «Тенденційні напрями функціонування вищої освіти в Україні», «Тенденційні напрями функціонування професійної освіти».

Програма репрезентує загальні цілі та завдання курсу, тематичний план і зміст навчання, особливості організації та активізації навчання, вимоги до самостійної та індивідуально-консультативної роботи слухачів, опис контролю та оцінювання результатів курсу.

Опубліковано:

Сучасні тенденції розвитку професійної та вищої освіти : програма курсу для підвищення кваліфікації пед. і наук.-пед. працівників системи професійно-технічної освіти України / уклад.: А. А. Каленський. – Київ : ІПТО НАПН України, 2017. – 13 с.

**Програма підвищення кваліфікації
педагогічних і науково- педагогічних працівників «Філософія і
методологія сучасної професійної та вищої освіти»**

Укладач: М.М. Шимановський

Програма репрезентує загальні цілі та завдання курсу, тематичний план і зміст навчання, особливості організації та активізації навчання.

Мета курсу:

- сформувати у свідомості слухачів мотивацію до оволодіння філософськими знаннями про існування та розвиток науки для забезпечення наукового пошуку у галузі професійної та вищої освіти;
- інтерпретувати та операціоналізувати понятійний апарат філософії науки: «наука як пізнання матеріального природного світу та суспільних відносин» «об'єкт», «предмет», «суб'єкт», «процес пізнання як освоєння суб'єктом об'єкта та предмета (опредмечування матеріального світу)», «науковий метод», «абстракція», «аналіз та синтез», «істина та неістина», «науковий факт», «раціональне та нерациональне», «діяльність», «практика», «суспільство», тощо;
- забезпечити засвоєння основних принципів наукового пошуку: уміння будувати наукові судження та робити умовиводи;

- допомогти осмислити соціокультурні функції науки в умовах НТР та ринкової економіки;
- забезпечити науково-педагогічну підтримку сутнісних характеристик власної наукової діяльності.

Завдання курсу: набуття філософських знань для організації власного наукового пошуку, визначення проблемних ситуацій в своїй діяльності та усталеної траєкторії власного наукового пошуку.

Опубліковано на правах рукопису:

Шимановський М. М. Програма підвищення кваліфікації педагогічних і науково-педагогічних працівників закладів професійної освіти з курсу «Філософія і методологія сучасної професійної та вищої освіти» / уклад.: М. М. Шимановський. – Київ : ІПТО НАПН України, 2017. – 10 с.

• 2013 •

**Авторський тренінг для заступників директорів ПТНЗ
з апробації та використання у роботі орієнтовних критеріїв оцінювання
діяльності ПТНЗ**

Розробник: Н.О.Величко

Тренінг-програма для заступників директорів ПТНЗ, спрямована на уміння роботи з розробленим електронним ресурсом, опанування методикою обробки інформації та стратегічне планування управління навчальним закладом в умовах конкуренції на ринку праці.

Опубліковано на правах рукопису:

Величко Н.В. Авторський тренінг для заступників директорів ПТНЗ з апробації та використання у роботі орієнтовних критеріїв оцінювання діяльності ПТНЗ

• 2013-2014 •

**ЦИКЛ ТРЕНІНГІВ ДЛЯ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ СИСТЕМИ
ПТО СТОСОВНО РОЗРОБЛЕННЯ СУЧАСНОГО ЕЛЕКТРОННОГО
ПІДРУЧНИКА**

Розробник: лабораторія підручникотворення для системи ПТО (електронних навчальних ресурсів) Інституту ПТО НАПН України

Семінар-тренінг

**«Формування ІОС підготовки майбутніх інженерів-педагогів
до професійної діяльності в закладах професійно-технічної освіти»**

Розробник: колектив лабораторії підручникотворення для системи ПТО
Інституту ПТО НАПН України

Навчальні заняття за темами:

- Розроблення сучасного електронного підручника;
- Електронний підручник як елемент освітнього середовища.

Опубліковано:

Програма семінару-практикуму «Формування ІОС підготовки майбутніх інженерів-педагогів до професійної діяльності в закладах професійно-технічної освіти» (28 - 30 травня 2013 р., м. Харків) / Інститут проф.-техн. освіти НАПН України, Українська інж.-пед. академія. – Київ-Харків, 2013.

**Очно-дистанційні курси-тренінги
зі створення та використання електронних освітніх ресурсів для
педагогічних працівників ПТНЗ м. Києва**

Розробник: колектив лабораторії підручникотворення для системи ПТО
Інституту ПТО НАПН України

Навчальні заняття за темами:

1.Методика створення ІОС ПТНЗ як складника наукового порталу ПТО (електронного ресурсу);

2.Методика створення та практичного використання електронного кабінету викладача ПТНЗ (складника ІОС ПТНЗ – електронного ресурсу) та розроблення його контенту.

Опубліковано:

Програма очно-дистанційних курсів-тренінгів для педагогічних працівників столичних ПТНЗ / лабораторія підручникотворення для системи ПТО (23 вересня – 24 жовтня 2014 року, м. Київ) .- Київ : ІПТО НАПН України, НМК ПТО у м. Києві, 2014.

**Авторський тренінг «Запровадження особистісно-розвивальних
технологій навчання у професійно-технічну освіту»**

Розробник: Г.М. Романова

Програма тренінг-курсу «Запровадження особистісно-розвивальних технологій навчання у професійно-технічну освіту» забезпечує підготовку методистів до застосування в навчальному процесі сучасних особистісно-розвивальних технологій навчання. Серед інноваційних технологій, які опановують слухачі - проектне навчання, колективна розумова діяльність, кейс-технологія, проблемно-розвивальне навчання, імітаційно-ігрове навчання.

Програма репрезентує загальні цілі та завдання курсу, тематичний план і зміст навчання, особливості організації та активізації навчання, вимоги до самостійної та індивідуально-консультативної роботи слухачів, опис контролю та оцінювання результатів тренінг-курсу. Схвалено вченою радою Інституту професійно-технічної освіти НАПН України (протокол № 7 від 29 серпня 2014 р.).

Опубліковано:

Запровадження особистісно-розвивальних технологій навчання у професійно-технічну освіту : програма тренінг-курсу для підвищення кваліфікації методистів та педагогів ПТО / під ред. Романової Г.М. – Київ : ІПТО НАПН України, 2014. – 19 с.

ЦИКЛ АВТОРСЬКИХ ТРЕНІНГ-КУРСІВ
«Запровадження особистісно-розвивальних педагогічних технологій
у професійно-технічну освіту»
Розробник: Г.М. Романова

Перелік:

- Тренінг для викладачів ННЦ ПТО НАПН України «Застосування технологій начального проектування у професійно-технічній освіті» (4 год.) на базі ІПТО НАПН України (4 листопада 2014 р., м Київ).
- Організація проведення тренінг-курсу «Запровадження особистісно-розвивальних педагогічних технологій у професійно-технічну освіту» для методистів навчально(науково) – методичних центрів ПТО України, що проводиться на базі ІПТО НАПН України в 3 етапи (11-12 вересня, 8-10 жовтня, 11-12 листопада 2014 р., м. Київ), на теми:
 - «Вступ до тренінг-курсу. Особливості застосування особистісно-розвивальних педагогічних технологій у ПТО» (2 год),
 - «Технологія проектного навчання» (4 год.),
 - «Проектування особистісно-розвивальних технологій навчання» (4 год.),
 - «Кейс-технологія» (4 год.),
 - «Технологія веб-квесту в професійно-технічній освіті» (4 год.).
- Тренінг-курс «Запровадження особистісно-розвивальних педагогічних технологій у професійно-технічну освіту» для методистів навчально(науково)-методичних центрів ПТО України (м. Київ, ІПТО НАПН України, перший етап: 23-24 квітня 2015 р.; другий етап 23-24 вересня 2015 р.).
 - Заняття на теми «Вступ до тренінг-курсу. Особливості застосування особистісно-розвивальних педагогічних технологій у ПТО» (4 год),
 - «Технологія імітаційно-ігрового навчання» (4 год.),
 - «Проектування особистісно-розвивальних технологій навчання» (4 год.),
 - «Технологія проектного навчання. Веб-квести».

ЦИКЛ АВТОРСЬКИХ ТРЕНІНГ-КУРСІВ
Розробник: М.В. Артюшина

Перелік:

1. Тренінг-курс «Запровадження особистісно-розвивальних технологій у професійно-технічну освіту» для методистів навчально(науково)-методичних центрів (кабінетів) ПТО. Проведено тренінгове заняття на тему: «Технологія колективної розумової діяльності» (8 жовтня 2014 р.).
2. Тренінг-курс «Запровадження особистісно-розвивальних технологій у професійно-технічну освіту» для методистів навчально(науково)-методичних центрів (кабінетів) ПТО. Проведено

тренінгове заняття на тему: «Технологія розвитку критичного мислення» (8 листопада 2014 р.).

3. Тренінг-курс «Запровадження особистісно-розвивальних технологій навчання у професійно-технічну освіту» (23-24 квітня 2015 р., ІПТО НАПН України, м.Київ). Проведено тренінг: «Технологія колективної розумової діяльності».

4. Навчальне заняття для аспірантів ІПТО НАПН України на тему: «Методика проведення анкетування в експериментальній роботі» (12 травня 2015 р., ІПТО НАПН України, м. Київ).

5. Тренінг-курс «Запровадження особистісно-розвивальних технологій у професійно-технічну освіту» для методистів навчально(науково)-методичних центрів (кабінетів) ПТО» (23 вересня 2015 р., ІПТО НАПН України, м.Київ). Проведено тренінгове заняття на тему: «Технологія розвитку критичного мислення».

6. Навчальне заняття для аспірантів ІПТО НАПН України на тему: «Застосування методів експертного оцінювання в дисертаційному дослідженні» (8 жовтня 2015 р., ІПТО НАПН України, м. Київ).

Тренінг «Технологія розвитку критичного мислення»

Розробник: М.В. Артюшина

Тренінг розрахований на 4 академічні години. Змістовно складається з трьох етапів, що відповідають технології розвитку критичного мислення: «виклик», «осмислення» та «рефлексія». На першому етапі учасники самостійно визначають цілі заняття (вправа «знаю - хочу дізнатись - дізнався»), знайомляться з технологією розвитку критичного мислення (вправи «спрямоване сприймання», читання за методом «INSERT»). На другому етапі відбувається осмислення даної технології та оволодіння окремими методами та прийомами з її використання («концептуальне колесо», «кубик», «вірні та невірні ствердження», інтелект-карта). На етапі рефлексії підводяться підсумки до заняття, здійснюється обговорення його результативності (вправи «знаю - хочу дізнатись - дізнався», «Плюс-мінус-цікаво», синквейн до теми).

Опубліковано:

1. Артюшина М. Підготовка методистів навчально-методичних (науково-методичних) центрів (кабінетів) ПТО до запровадження технологій інноваційного навчання / М. Артюшина // Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання : матеріали звітної наук.-практ. конф. за 2014 р. (м. Київ, 26 березня 2015 р.), Ін-т професійно-технічної освіти НАПН України / за заг. ред. В. О. Радкевич. – Київ : ІПТО НАПН України, 2015. – Т. 1. – С. 18-22.

2. Артюшина М. Використання технології розвитку критичного мислення у викладанні іноземних мов у професійно-технічних навчальних закладах / М. Артюшина // Модернізація професійної освіти і навчання: проблеми, пошуки і перспективи : зб. наук. пр. / [редкол.: В.О. Радкевич

(голова) та ін.] ; Ін-т професійно-технічної освіти НАПН України. – Київ : Поліграфсервіс, 2015. – Вип. 6. – С. 20-34.

3.Артюшина М. В. Професійна майстерність педагогів професійно-технічних навчальних закладів у розвитку критичного мислення учнів / М. В. Артюшина // Педагогічна творчість, майстерність, професіоналізм: проблеми теорії і практики підготовки та перепідготовки освітянських кадрів : матеріали II Всеукр. наук.-практ. конф. (Київ, 25 листоп. 2015 р.) /уклад. Н. В. Гузій, В. І. Саюк. – Київ : Вид-во НПУ ім. М.П. Драгоманова, 2015. – С. 37-40.

Тренінг «Технологія колективної розумової діяльності»

Розробник: М.В. Артюшина

Тренінг «Технологія колективної розумової діяльності» спрямований на навчання педагогічних працівників ПТНЗ використанню технології колективної розумової діяльності. Загальна тривалість заняття – 4 академічні години. Саме заняття побудоване за цією технологією. На початку заняття використовується мотивувальна вправа «Знайди слово», яка демонструє стереотипність мислення і переваги колективного генерування ідей. Далі обговорюються цілі заняття, проводиться міні-лекція, що надає необхідне уявлення про технологію, обговорюються правила, методи та прийоми реалізації технології колективної розумової діяльності. Надалі пропонується взяти участь у реалізації кількох методів творчої діяльності (мозковий штурм, синектичний штурм, «снігова куля», інверсія, аналіз і синтез фантастичних ідей, морфологічний аналіз тощо). Завершується заняття рефлексивною вправою та підбиттям підсумків.

Опубліковано:

1.Артюшина М. Підготовка методистів навчально-методичних (науково-методичних) центрів (кабінетів) ПТО до запровадження технологій інноваційного навчання / М. Артюшина // Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: матеріали звітної наук.-практ. конф. за 2014 р. (м. Київ, 26 березня 2015 р.), Ін-т проф.-техн. освіти НАПН України / за заг. ред. В. О. Радкевич. – Київ : ПТО НАПН України, 2015. – Т. 1. – С. 18-22.

2.Артюшина М. В. Технологія колективної розумової діяльності. Теоретичні основи та майстер-клас / М. В. Артюшина // Проблеми та перспективи підготовки майбутніх педагогів професійного навчання до застосування особистісно-розвивальних педагогічних технологій : матеріали круглого столу (м. Глухів, 6 червня, 2014 р.). – Глухів: Професійно-педагогічний коледж Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка, 2014. – С.14, 37-48

• 2015 •

ЦИКЛ АВТОРСЬКИХ ТРЕНІНГІВ

«Інноваційні методи управлінської діяльності керівників професійно-технічних навчальних закладів»

Розробник: колектив лабораторії управління професійно-технічною освітою Інституту ПТО НАПН України

З метою впровадження інноваційних методів управління в управлінську діяльність керівників ПТНЗ та підвищення рівня їхньої інноваційно-управлінської компетентності науковцями лабораторії управління професійно-технічною освітою розроблено цикл тренінгів, а саме:

- тренінг «Готовність керівників до впровадження інноваційних методів управління ПТНЗ» (розробник В. І. Свистун);
- тренінг «До нас їде інвестор» (розробник Ю. С. Палькевич);
- тренінг «Розвиток організаційної культури ПТНЗ» (розробник В. С. Болгаріна);
- тренінг «Тактика ділових взаємин керівника ПТНЗ» (розробник С. Б. Капран);
- тренінг командоутворення (розробник Л. Д. Кузьмінська);
- тренінг «Моделювання діяльності керівника ПТНЗ на етапі вступу на посаду» (розробник В. А. Григор'єва).

Опубліковано:

Інноваційні методи управлінської діяльності керівників ПТНЗ : посіб. / В. І. Свистун, Г. В. Єльникова, Л. М. Петренко, Л. Д. Кузьмінська, Ю. С. Палькевич; за заг. ред. В.І. Свистун. – Київ: ІПТО НАПН України, 2015. – 176 с.

• 2017 •

Програма тренінг-курсу «Проектна діяльність учнів професійно-технічних навчальних закладів»

Розробник: Н.В.Кулалаєва

Загальна мета тренінг-курсу: оволодіти вміннями, що забезпечують ефективну реалізацію проектної діяльності у професійній підготовці майбутніх кваліфікованих робітників на інноваційних засадах.

Зокрема, після проходження тренінг-курсу учні мають вміти:

- розуміти суть проектного навчання;
- обирати проблему та мету проекту;
- ставити завдання та проектувати власну діяльність;
- спілкуватися та приймати спільні рішення;
- планувати роботу за проектом;
- створювати технологічну карту проекту;

- презентувати й оцінювати результати своєї проектної діяльності.

Тренінг-курс розрахований на 48 аудиторних годин і включає теми, вивчення яких забезпечує формування готовності учнів до інноваційної діяльності, зокрема до планування і реалізації проектних технологій у професійному навчанні.

Опубліковано:

Кулалаєва Н. В. Проектна діяльність учнів професійно-технічних навчальних закладів : програма тренінг-курсу / уклад. : Н. В. Кулалаєва. – Київ : ІПТО НАПН України, 2017. – 9 с.

Тренінг розвитку інформаційної культури науково-педагогічних та педагогічних працівників закладів професійної та вищої освіти

Розробники: О.Д. Гуменний, А.Г. Кононенко, Л.С. Гуменна

Мета тренінгу – удосконалення інформаційної компетентності керівника ПТНЗ на основі кращих сучасних тренінгових технологій.

Завдання тренінгу:

- Підвищити рівень інформаційної культури керівника за допомогою вдосконалення його компетентності у питаннях доступу, оцінки, організації, передачі та використанні інформації, що відповідає міжнародним стандартам.
- Знизити рівень функціональної неграмотності керівника ПТНЗ під час використання «хмарних» технологій, побудови блогосфери керівника, формування інформаційного простору професійно-технічного закладу тощо.

Опубліковано:

Гуменний О. Д. Тренінг розвитку інформаційної культури науково-педагогічних та педагогічних працівників закладів професійної та вищої освіти / уклад.: О. Д. Гуменний, А.Г. Кононенко, Л.С. Гуменна. – Київ : ІПТО НАПН, 2017. – 23 с.

• 2013 •

Теорія і практика розвитку інформаційно-аналітичної компетентності керівників професійно-технічних навчальних закладів

Автор: Л. М. Петренко

У монографії розкрито теоретичні засади розвитку інформаційно-аналітичної компетентності керівників професійно-технічних навчальних закладів, проаналізовано вітчизняний та зарубіжний досвід її формування в процесі підготовки фахівців для різних галузей економіки. Презентується авторська концепція розвитку інформаційно-аналітичної компетентності керівників професійно-технічних навчальних закладів, методологічною основою якої є системна методологія, а також представлена теоретико-прикладна модель, обґрунтовано пріоритетні наукові підходи, механізми та організаційно-педагогічні умови її реалізації. Значна частина монографії присвячена технологіям розвитку інформаційно-аналітичної компетентності керівників професійно-технічних навчальних закладів і результатам їх використання в практичній діяльності. Крім того, актуалізується проблема розроблення теорії і методики розвитку інформаційно-аналітичної компетентності як атрибуту професіоналізму управлінців (менеджерів) в системі професійно-технічної освіти.

Монографія адресується широкому загалу освітян: керівникам і педагогам професійно-технічних навчальних закладів, працівникам органів управління професійно-технічної освіти та навчально-методичних центрів, студентам, магістрантам, аспірантам і докторантам, науково-педагогічним працівникам вищих навчальних закладів.

Опубліковано:

Петренко Л.М. Теорія і практика розвитку інформаційно-аналітичної компетентності керівників професійно-технічних навчальних закладів : монографія / Л. Петренко. — Дніпропетровськ : ІМА-прес, 2013. — 456 с.

**Професійне навчання дорослого населення:
теоретико-методологічні засади**

Автори: Н.Г. Ничкало, В.О. Радкевич, О.І. Щербак, Н.І. Дорошенко,
О.В. Василенко, В.Є. Скульська

У монографії висвітлено особливості професійного навчання дорослих у ПТНЗ і на виробництві як складової системи безперервної освіти. Проаналізовано сучасні проблеми і перспективи розвитку підготовки виробничого персоналу в умовах ринку праці, обґрунтовано критерії якості підготовки робітничого персоналу на виробництві (на прикладі професійної компетентності), концептуальні засади формування екологічної

компетентності майбутніх фахівців, а також організаційно-педагогічні засади професійного навчання незайнятого населення на виробництві. Охарактеризовано сучасний стан підготовки педагога професійної школи в умовах інформаційно-технологічного розвитку суспільства. Висвітлено методичні засади професійно-педагогічного вдосконалення викладачів і майстрів виробничого навчання професійно-художньої школи, психологічні аспекти неформальної освіти дорослих, проблеми підготовки викладачів економічних дисциплін у ВПУ і коледжах, а також особливості розвитку графічної грамотності робітників машинобудівної галузі. Для науковців, педагогів-практиків, представників громадських організацій, фахівців у галузі професійної освіти, зайнятості населення.

Опубліковано:

Професійне навчання дорослого населення: теоретико-методологічні засади : монографія / Н.Г. Ничкало, В.О. Радкевич, О.І. Щербак, Н.І. Дорошенко, О.В. Василенко, В.Є. Скульська. – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2013. – 230 с.

Формування самоосвітньої компетентності майбутніх кваліфікованих робітників

Автор: І.А. Мося

У монографії визначено зміст та структуру самоосвітньої компетентності, проаналізовано рівень розробленості проблеми формування самоосвітньої компетентності майбутніх кваліфікованих робітників, висвітлено методику організації та проведення експериментальних досліджень, досвід інноваційних підходів щодо організації продуктивної самоосвітньої діяльності; творчої організації самостійної роботи, застосування інтерактивних технологій у навчанні, формування у майбутніх кваліфікованих робітників “умінь навчатися”.

Призначено для педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів, аспірантів, студентів інженерно-педагогічних спеціальностей.

Опубліковано:

Формування самоосвітньої компетентності майбутніх кваліфікованих робітників : монографія. / І. А. Мося – Київ : ІПТО НАПН України, 2013. – 311 с. Розміщено в електронній бібліотеці НАПН: <http://lib.iitta.gov.ua/3330/>

Теорія і практика професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників з обробки металу: монографія

Автор: М.А. Вайнтрауб

Монографія містить розроблені теоретичні та методичні засади підготовки майбутніх кваліфікованих робітників (МКР) з обробки металу. Запропоновано педагогічну систему і модель підготовки МКР, результатом яких є формування готовності та здатності учнів до професійної діяльності. Введено поняття «розробленої системи інтегрованого розвивального навчання». Визначено критерії, показники та рівні професійної компетентності МКР і педагогічних працівників, а також обґрунтовано зміст і структуру їх підготовки. Наведено зміст чинників, які впливають на результативність підготовки МКР з металообробки, а також удосконалено авторську систему індексів і формулу ефективності роботи ПТНЗ. Розроблено систему контролю та корекції показників компетентності МКР з урахуванням оцінювання міжпредметних зв'язків.

Розраховано на наукових, інженерно-технічних, педагогічних працівників, учнів ПТНЗ.

Опубліковано:

Теорія і практика професійної підготовки майбутніх кваліфікованих робітників з обробки металу: монографія / Вайнтрауб М. А. – Київ : Т. Клочко, 2013. – 328 с.

Методологічні підходи до визначення структури й змісту освітньої галузі «Технологія» в основній школі

Автор: В.В. Юрженко

Досліджено світоглядні можливості освітньої галузі «Технологія» на сучасному етапі розвитку суспільства. Висвітлено методологічні засади формування техніко-технологічної культури. Розкрито змістове наповнення стандарту цієї освітньої галузі в основній школі. Запропоновано системно-синергетичний підхід до структурування змісту освітньої діяльності, викладено теоретичні основи структурування та структурно-логічні схеми побудови змісту освітньої галузі "Технологія" через фрактали.

Опубліковано:

Юрженко В.В. Методологічні підходи до визначення структури й змісту освітньої галузі «Технологія» в основній школі : монографія / В.В. Юрженко. – Київ : НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2013. – 409 с.

Виховна складова педагогіки безпеки

Автори: Н.В. Кулалаєва, О.А. Мармазинський, В.О. Михайлюк

У монографії доведено, що основною метою і внутрішньою потребою людини і суспільства сьогодні є формування культури безпеки та виховання особистості безпечного типу, здатної до активної комунікації в ході загального виживання. При цьому пріоритетним напрямом є збереження навколишнього середовища. Відзначено, що в сучасних умовах безпека на рівні особистості та суспільства не може бути забезпечена без постійно підтримуваної глобальної складової. Наведено основні принципи, реалізація яких дасть змогу забезпечити подальший розвиток культури безпечної життєдіяльності людини і соціуму в цілому.

Опубліковано:

Виховна складова педагогіки безпеки: монографія / Н.В. Кулалаєва, О.А. Мармазинський, В.О. Михайлюк. – Миколаїв : Торубара В. В., 2014. – 309 с.

Дослідницька діяльність з дизайну: теорія і практика

Автор: С.В. Алексєєва

У монографії висвітлено проблему організації дослідницької діяльності, що відкриває нові можливості для якісної професійної підготовки майбутніх дизайнерів. Автор на основі аналізу проблеми у педагогічній теорії і практиці теоретично обґрунтовує суть дослідницької діяльності з дизайну, визначає її вплив на формування творчої особистості майбутнього фахівця, висвітлює наукові положення, які покладено в запропоновану концепцію, і педагогічні умови організації, розкриває механізм продуктивної реалізації кожного з етапів дослідницької роботи через методи активізації, модель і технологію. Рекомендовано для викладачів мистецьких і педагогічних навчальних закладів, керівництва навчальних закладів художнього профілю, педагогів художніх шкіл як практичну допомогу в забезпеченні успішності організації та управління процесом дослідництва учнівської молоді.

Опубліковано:

Алексєєва, С.В. Дослідницька діяльність з дизайну: теорія і практика : монографія / С.В. Алексєєва – Луганськ : Ноулідж, 2014. – 180 с.

Компетентнісний підхід до підготовки педагогів у зарубіжних країнах: теорія та практика

Автори: Л.П. Пуховська, Н.М. Авшенюк, Т.М. Десятов та ін.

У монографії представлено результати цілісного наукового аналізу теоретичних основ та особливостей практико-орієнтованих підходів до імплементації компетентнісного підходу у підготовку і подальший розвиток педагогів для навчальних закладів різних рівнів освіти в зарубіжних країнах. Виявлено й проаналізовано ключові тенденції запровадження компетентнісного підходу до педагогічної освіти у зарубіжних країнах; розроблено концепції щодо формування професійних стандартів педагогічної освіти на основі компетентностей, а також розвитку громадянської компетентності майбутніх педагогів в умовах ВНЗ; представлено методики формування професійних стандартів на основі компетентнісного підходу, що передбачає розробку модульних програм, заснованих на діяльнісно-орієнтованих технологіях, а також оцінювання професійної компетентності за модульними програмами. Обґрунтовано перспективні напрями вдосконалення вітчизняної системи безперервної педагогічної освіти у зв'язку із запровадженням компетентнісно-кваліфікаційних вимірів до побудови змісту освіти в умовах входження України до європейського освітнього й наукового простору.

Опубліковано:

Компетентнісний підхід до підготовки педагогів у зарубіжних країнах: теорія та практика : монографія / Н.М. Авшенюк, Т.М. Десятов, Л.М. Дяченко, Л.П. Пуховська та ін. – Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2014. – С. 50–81 Розміщено в електронній бібліотеці НАПН: http://lib.iitta.gov.ua/7686/1/05_2640_ALL-monograf.pdf

Управління розвитком професійно-технічної освіти в сучасних умовах: теорія і практика

Автор: Г.В. Сльникова та ін.

У монографії розкрито теоретичні основи та методологічні засади управління розвитком професійно-технічної освіти в умовах ринкової економіки, висвітлено світові та вітчизняні моделі управління розвитком освітніх систем, представлено економічні аспекти управління, подано розгорнуту характеристику умов та перспектив інституціоналізації соціального партнерства в управлінні розвитком професійно-технічної освіти та досліджено розвиток організаційної культури професійно-технічних навчальних закладів.

Для науковців, працівників органів управління освітою, керівників і методистів навчально(науково)-методичних центрів (кабінетів) професійно-технічної освіти, керівників і педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів, а також усіх, хто цікавиться питаннями управління розвитком професійно-технічної освіти.

Опубліковано:

Управління розвитком професійно-технічної освіти в сучасних умовах: теорія і практика : монографія / Г.В. Єльнікова та ін. ; за ред. В.І. Свистун. – Київ : Поліграфсервіс, 2014. – 288 с.

Розвиток інформаційно-аналітичної компетентності педагогічних працівників ПТНЗ: теорія і практика

Автори: В.В. Ягупов, Н.О. Величко, І.В. Гириловська та ін.

Колективна монографія присвячена дослідженню методологічних, теоретичних і практичних аспектів розвитку інформаційно-аналітичної компетентності педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів. Розв'язується проблема інформаційно-аналітичної компетентності педагогів у педагогічній теорії та практиці; обґрунтовуються теоретичні засади розвитку інформаційно-аналітичної компетентності, визначається її зміст у контексті профорієнталогії; пропонується методика розвитку інформаційно-аналітичної компетентності різних категорій педагогічних працівників ПТНЗ.

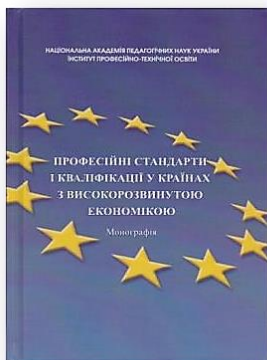
Монографія адресується фахівцям, які займаються науковою і професійно-педагогічною діяльністю в системі професійно-технічної освіти, науковцям, аспірантам, педагогічним працівникам, студентам вищих навчальних закладів.

Опубліковано:

Розвиток інформаційно-аналітичної компетентності педагогічних працівників ПТНЗ: теорія і практика : монографія / В.В. Ягупов, Н.О. Величко, І.В. Гириловська та ін. ; за наук. ред. В.В. Ягупова : Поліграфсервіс, 2014. – 220 с.

Професійні стандарти і кваліфікації у країнах з високорозвинутою економікою

Автори: Л.П. Пуховська, А.О. Ворначев, С.В. Мельник, Ю.І. Кравець

Колективна монографія присвячена дослідженню новітніх тенденцій розвитку професійних стандартів і кваліфікацій у країнах з високорозвинутою економікою. Аналізуються особливості стандартизації професійної освіти і навчання у вимірі глобалізаційних та євроінтеграційних процесів сучасності. Розкрито специфічні національні риси цієї сфери в широкому соціально-економічному контексті Європейського Союзу, що особливо актуально в умовах модернізації професійної освіти в Україні. Для науковців, розробників державної політики в галузі освіти, педагогічних працівників професійно-технічних

навчальних закладів, управлінців, роботодавців, студентів.

Опубліковано:

Професійні стандарти і кваліфікації у країнах з високорозвинутою економікою : монографія / Л.П. Пуховська, А.О. Ворначев, С.В. Мельник, Ю.І. Кравець ; за наук. ред. Л.П. Пуховської. – Київ : Поліграфсервіс, 2014. – 176 с.

Вплив трансформації ринкової економіки на управління розвитком професійно-технічної освіти

Автори: В.І. Свистун, Г.В. Єльнікова, Л.М. Петренко та ін.

У монографії обґрунтовано особливості ринкової трансформації економіки України та її зв'язок з основними напрямками розвитку ПТО, висвітлено вплив трансформаційних процесів на управління розвитком ПТО в умовах ринкової економіки, з'ясовано вплив трансформацій ринкової економіки на економічну ефективність управління розвитком ПТО, проаналізовано ринкові механізми стимулювання розвитку ПТО, обґрунтовано теоретичні основи управління маркетингом системи ПТО в умовах ринкової економіки та

запропоновано модель управління маркетингом ПТО, висвітлено динаміку і тенденції соціального партнерства як чинника управління розвитком ПТО в умовах ринкової економіки.

Опубліковано:

Вплив трансформації ринкової економіки на управління розвитком професійно-технічної освіти : монографія / В. І. Свистун, Г.В. Єльнікова, Л.М. Петренко та ін. ; за наук. ред. В.І. Свистун. – Київ : Поліграфсервіс, 2014. – 361 с.

Професійне навчання кваліфікованих робітників в умовах високотехнологічного виробництва: теорія і практика

Автори: В.О. Радкевич, В.М. Аніщенко, Н.В. Кулалаєва, Г.І. Лук'яненко, А.М. Михайличенко, В.Є. Скульська

У колективній монографії розкрито ринкові засади формування трудового потенціалу країни, політику держави щодо зайнятості населення та розвитку високотехнологічного виробництва, інноваційні підходи до управління професійним розвитком персоналу підприємств, формування в них культури безпеки професійної діяльності; викладено гнучкі технології професійного навчання кваліфікованих робітників, у тому числі безробітних.

Для педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів, структурних навчальних підрозділів підприємств, працівників центрів зайнятості, науково-навчально-методичних центрів професійно-технічної освіти, а також науковців, аспірантів, докторантів, які досліджують проблеми професійної освіти і навчання.

Опубліковано:

Професійне навчання кваліфікованих робітників в умовах високотехнологічного виробництва: теорія і практика : монографія / В.О. Радкевич, В.М. Аніщенко, Н.В. Кулалаєва, Г.І. Лук'яненко, А.М. Михайличенко, В.Є. Скульська; за ред. В.О. Радкевич. – Київ : Поліграфсервіс, 2014. – 248 с.

Теорія і практика впровадження інноваційних технологій навчання у професійну підготовку кваліфікованих робітників

Автори: П.Г. Лузан, В.М. Манько, Л.В. Нестерова, Л.В. Романова

У монографії розкрито теоретичні основи та методологічні засади управління розвитком професійно-технічної освіти в умовах ринкової економіки, висвітлено світові та вітчизняні моделі управління розвитком освітніх систем, представлено економічні аспекти управління, подано розгорнуту характеристику умов та перспектив інституціоналізації соціального партнерства в управлінні розвитком професійно-технічної освіти та досліджено розвиток організаційної культури професійно-технічних навчальних закладів. Для науковців, працівників органів управління освітою, керівників і методистів навчально-(науково)-методичних центрів

(кабінетів) професійно-технічної освіти, керівників і педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів, а також усіх, хто цікавиться питаннями управління розвитком професійно-технічної освіти.

Опубліковано:

Теорія і практика впровадження інноваційних технологій навчання у професійну підготовку кваліфікованих робітників : монографія / [Лузан П.Г., Манько В.М., Нестерова Л.В, Романова Г.М.] ; за заг. ред. Г.М. Романової. – Київ : Поліграфсервіс, 2014. – 284 с.

Підготовка учнів ПТНЗ до планування й реалізації професійної кар'єри: теорія і практика

Автори: С.В. Алексєєва, Д.О. Закатнов, В.Ф. Орлов та ін.

Колективна монографія присвячена дослідженню новітніх тенденцій розвитку професійних стандартів і кваліфікацій у країнах з високорозвинутою економікою. Аналізуються особливості стандартизації професійної освіти і навчання у вимірі глобалізаційних та євроінтеграційних процесів сучасності. Розкрито специфічні національні риси цієї сфери в широкому соціально-економічному контексті Європейського Союзу, що особливо актуально в умовах модернізації

професійної освіти в Україні. Для науковців, розробників державної політики в галузі освіти, педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів, управлінців, роботодавців, студентів.

Опубліковано:

Підготовка учнів ПТНЗ до планування й реалізації професійної кар'єри: теорія і практика : монографія / [Алексеева С.В., Закатнов Д.О., Орлов В.Ф. та ін.] ; за заг. ред. Д.О. Закатнова. – Київ : Поліграфсервіс, 2014. – 274 с.

• 2015 •

Професійна кар'єра особистості в сучасних умовах праці

Автор: В.Т. Лозовецька

У даній монографії представлено теоретичні і практичні засади розвитку професійної кар'єри сучасної особистості. Висвітлено комплекс проблем щодо її професійного становлення в умовах ринкового середовища. Обґрунтовано психолого-педагогічні засади підтримки особистості в розвитку професійної кар'єри. Запропоновано конкретні форми психолого-педагогічної допомоги особистості у виборі індивідуальної траєкторії кар'єрного розвитку. Монографія може бути корисною для викладачів вищих навчальних закладів, педагогічних працівників закладів професійно-

технічної освіти, працівників наукових установ, інститутів післядипломної професійної освіти, підрозділів Державної служби зайнятості України, педагогів, аспірантів, докторантів, усіх, хто цікавиться проблемами розвитку кар'єри особистості.

Опубліковано:

В.Т. Лозовецька. Професійна кар'єра особистості в сучасних умовах праці : монографія / В.Т. Лозовецька – Київ : Міленіум, 2015. – 244 с.

Розвиток інформаційної культури керівників вищих навчальних закладів

Автор: О.Д. Гуменний

У даній монографії розкрито проблему розвитку інформаційної культури керівників вищих навчальних закладів, представлено теоретичні й практичні засади розвитку. Проаналізовано інформаційно-методичні ресурси вищої освіти, здійснено теоретичний аналіз поняття інформаційної культури керівників вищих навчальних закладів і використання інформаційно-комунікаційних технологій в управлінській діяльності. Визначені основні особливості інформаційної культури, чинники її розвитку, компоненти та критерії оцінювання. Охарактеризовано сучасні підходи, організаційно-педагогічні умови розвитку інформаційної культури

керівників вищих навчальних закладів. Обґрунтовано компоненти та критерії оцінювання інформаційної культури керівників. Запропоновано зміст, конкретні форми і методи розвитку інформаційної культури та психолого-педагогічної допомоги особистості у виборі індивідуальної траєкторії розвитку інформаційної культури створенням “дорожньої карти” її розвитку. Монографія може бути корисною педагогічним працівникам, працівників наукових установ, інститутів післядипломної освіти, аспірантів, докторантів, усіх, хто цікавиться проблемами розвитку інформаційної культури.

Опубліковано:

Розвиток інформаційної культури керівників вищих навчальних закладів : монографія / О.Д. Гуменний. – Київ: МІЛЕНІУМ, 2015 – 231 с. Розміщено в електронній бібліотеці НАПН: <http://lib.iitta.gov.ua/11259/>

Модернізація змісту професійної освіти і навчання: теорія і практика

Автори: М.А. Вайнтрауб, А.М. Романова, І.А. Мося, Я.Ю. Білоконь та ін.

У монографії здійснено обґрунтування теоретичних та методичних засад модернізації змісту професійної освіти і навчання. Викладено сучасні підходи та принципи до проектування змісту професійно-технічної освіти при підготовці майбутніх кваліфікованих робітників у професійно-технічних навчальних закладах. Розглянуто поняття суті педагогічного проектування. Визначено чотири стратегії дидактичного проектування, зумовлені стилевими особливостями викладачів. Розраховано на наукових, інженерно-технічних, педагогічних працівників, учнів ПТНЗ. Матеріал дослідження може бути використаний для підготовки педагогічних

кадрів у сфері професійно-технічної освіти.

Опубліковано:

Модернізація змісту професійної освіти і навчання: теорія і практика: монографія / М.А. Вайнтрауб, А.М. Романова, І.А. Мося, Я.Ю. Білоконь та ін., за наук. ред. М.А. Вайнтрауб. – Київ : Поліграфсервіс, 2015. – 328 с. Розміщено в електронній бібліотеці НАПН: <http://lib.iitta.gov.ua/106792/>

Модульно-компетентнісний підхід у підготовці кваліфікованих робітників будівельної та машинобудівельної галузей

Автори: П.Г. Лузан, В.В. Ягупов, Г.І. Лук'яненко,
Т.В. Пятничук, М.І. Михнюк.

У монографії здійснено теоретико-методологічне обґрунтування нової системи професійної підготовки кваліфікованих робітників на засадах модульно-компетентнісного підходу, розкрито сутнісні характеристики модульно-компетентнісного навчання, охарактеризовано його модель на прикладі підготовки кваліфікованих робітників будівельної та машинобудівної галузей, розроблено технологічні аспекти формування професійної компетентності учнів в умовах модульного оволодіння професійною діяльністю. Для науковців,

методистів, педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів, студентів

Опубліковано:

Модульно-компетентнісний підхід у підготовці кваліфікованих робітників будівельної та машинобудівельної галузей [Електронний ресурс] : монографія / П. Г. Лузан, В. В. Ягупов, Г. І. Лук'яненко, Т. В. Пятничук, М. І. Михнюк. – Київ, 2015. – 255 с. – Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/107093/>

**Трансформація виховного ідеалу в Україні
(XIX – початок XX століття).**

Київський, Одеський, Харківський навчальні округи

Автор: Л.М. Єршова

Історико-педагогічне дослідження, здійснене на основі значного масиву архівних матеріалів та широкого кола наукової літератури, складається з чотирьох частин, у яких визначено теоретико-методологічні засади дослідження трансформації виховного ідеалу підросійської України XIX – початку XX ст. як історико-педагогічного феномена; виділено основні етапи, тенденції й напрями його еволюції; обґрунтовано основні парадигми виховного ідеалу особистості, сформовані у вітчизняних педагогічних теоріях зазначеного періоду; проаналізовано особливості

становлення і трансформації системи станових ідеалів виховання; досліджено особливості еволюції загальнодержавного виховного ідеалу в системі освіти підросійської України; охарактеризовано особливості трансформації системи національних виховних ідеалів; вивчено проблему референтної особистості в нормативно-правовому полі, педагогічній теорії і практиці сучасної України, та визначено перспективи розвитку вітчизняної системи виховних ідеалів. Для науковців, педагогів-практиків, студентів, керівників освіти, краєзнавців.

Опубліковано:

Єршова Людмила. Трансформація виховного ідеалу в Україні (XIX – початок XX століття). Київський, Одеський, Харківський навчальні округи : монографія. – Житомир : Євенок О. О., 2015. – 642 с.

• 2016 •

Дистанційне навчання в системі професійно-технічної освіти Автори:
О.В.Базелюк, В.В.Ягупов, Л.М.Петренко, В.Л., Шевченко, С.Г.Кравець,
Л.А.Майборода, І.І.Голуб, А.В.Мицишен

Колективна монографія присвячена дослідженню методологічних, теоретичних і практичних аспектів дистанційного навчання у системі професійно-технічної освіти. У монографії розкриваються сутність і зміст діяльності педагогічних працівників у системі дистанційного навчання (на прикладі LMS Moodle), а також технічні способи організації такої діяльності. Досліджуються методичні основи підготовки педагогів професійно-технічних навчальних закладів до впровадження дистанційного навчання кваліфікованих робітників, запропоновано авторську методику. Розкриваються форми і методи проектування дистанційних курсів для системи професійно-технічної освіти; специфіка організації самостійної роботи майбутніх кваліфікованих робітників засобами дистанційного навчання; особливості моніторингу та контролю успішності дистанційного навчання кваліфікованих робітників у професійно-технічних навчальних закладах. Окремо представлено практику проектування дистанційних курсів для системи професійно-технічної освіти, а також зміст та способи реалізації елементів дистанційного професійного навчання для теоретичної підготовки кваліфікованих робітників

Монографія адресується фахівцям, які займаються науковою і професійно-педагогічною діяльністю в системі професійно-технічної освіти, науковцям, аспірантам, педагогічним працівникам, студентам вищих навчальних закладів.

Опубліковано на правах рукопису:

Дистанційне навчання в системі професійно-технічної освіти :
монографія / Базелюк О. В., Ягупов В. В., Петренко Л. М., Шевченко В. Л.,
Кравець С. Г., Майборода Л. А., Голуб І. І., Мицишен А. В. ; за. наук. ред.
В. В. Ягупова. – Київ : ІПТО НАПН України, 2016. – 220 с. (Рукопис)

• 2017 •

**Теорія і практика розвитку професійної компетентності керівників
структурних підрозділів підприємств сфери зв'язку**

Автор: О.В. Бородієнко

У монографії представлено теоретичне обґрунтування системи розвитку професійної компетентності керівників структурних підрозділів підприємств сфери зв'язку та досвід її реалізації у післядипломній освіті керівників структурних підрозділів з продажу послуг та обслуговування споживачів. Наведено результати порівняльного аналізу зарубіжної та вітчизняної практики розвитку професійної компетентності цієї категорії керівників. Обґрунтовано принципи, педагогічні умови, методичну систему,

концепцію розвитку професійної компетентності керівників структурних підрозділів з продажу послуг і обслуговування споживачів. Значну увагу приділено аналізу практики використання педагогічних технологій, котрі забезпечують результативність розвитку професійної компетентності керівників. Видання адресується науково-педагогічним працівникам, аспірантам, студентам вищих навчальних закладів зі спеціальності «Професійне навчання», тренерам, слухачам педагогічних факультетів післядипломної освіти.

Опубліковано:

Бородієнко О.В. Теорія і практика розвитку професійної компетентності керівників структурних підрозділів підприємств сфери зв'язку : монографія / О. В. Бородієнко ; за наук. ред. В. О. Радкевич. – Київ : ІПТО НАПН України, 2017. – 422 с.

Система професійної підготовки майбутніх учителів технологій до розроблення і використання електронних освітніх ресурсів

Автор: І. М. Смирнова.

У монографії розкрито теоретичні основи професійної підготовки майбутніх учителів технологій до розроблення та використання електронних освітніх ресурсів. Здійснено аналітичний огляд вітчизняного й зарубіжного досвіду, визначено базовий понятійно-термінологічний апарат та теоретико-методичні підходи з проблем професійної підготовки майбутніх учителів технологій, виокремлено вимоги до складових їхньої кваліфікаційної характеристики, що викладені в державних програмних та нормативних документах і пов'язані з ІТ. Представлено авторську концепцію професійної підготовки майбутніх учителів технологій до розроблення й використання електронних освітніх ресурсів у вітчизняних ВНЗ, нормативно-оцінювальну характеристику та професіограму вчителів технологій, яких потребує сучасне суспільство, і комплекс вимог до процесу й результатів його навчання, розроблених на підставі створеної професіограми.

Розраховано на аспірантів, докторантів, викладачів та студентів, які цікавляться проблемою інформаційно-технологічного навчання майбутніх учителів технологій у вищих навчальних закладах України.

Опубліковано:

Смирнова І. М. Система професійної підготовки майбутніх учителів технологій до розроблення і використання електронних освітніх ресурсів : монографія / І. М. Смирнова. – Київ : Пед. думка, 2017. – 330 с.

• 2013 •

**Комунікативна культура суб'єктів навчально-виховного процесу
професійно-технічних навчальних закладів**

Автори: В.С. Болгаріна, В.А. Григор'єва, І.Л. Донченко, М.Д. Карп'юк,
В.І. Свистун, О.А. Циганок

Методичний посібник підготовлено за матеріалами експериментальної роботи щодо проблеми формування і розвитку комунікативної культури суб'єктів навчально-виховного процесу професійно-технічних навчальних закладів, здійсненого на базі Дніпродзержинського центру підготовки і перепідготовки робітничих кадрів Дніпропетровської області. На сторінках посібника знайшли відображення теоретичні основи управління формуванням та розвитком культури суб'єктів навчально-виховного процесу ПТНЗ, організаційно-педагогічні та методичні аспекти забезпечення експериментальної роботи в умовах реального функціонування професійно-технічного навчального закладу.

Опубліковано:

Комунікативна культура суб'єктів навчально-виховного процесу професійно-технічних навчальних закладів: метод. посіб. / за ред. В.І. Свистун, В.А. Григор'євої. – Київ : ПТТО НАПН України, 2013. – 94 с.

Керівники ПТНЗ: економічні основи управління

Автори: В.І. Свистун, Ю.С.Палькевич

Тестові завдання, вміщені у посібнику, охоплюють статті Закону України «Про професійно-технічну освіту», що стосуються економічних питань функціонування професійно-технічної освіти. Окрім того, посібник містить тестові завдання щодо основ економічної теорії, фінансової діяльності установ, фінансового менеджменту, освітнього маркетингу, казначейської справи тощо. Запропоновані методичні матеріали допоможуть керівникові ПТНЗ більш ґрунтовно засвоїти законодавчі норми економічного регулювання діяльності навчального закладу, а також сприятимуть розумінню закономірностей раціонального розподілу та використання матеріально-технічних і фінансових ресурсів навчального закладу, детальнішому ознайомленню з вимогами щодо складання документації, новітніми методами прийняття управлінських рішень.

Пропонований навчально-методичний посібник покликаний допомогти керівникові ПТНЗ осмислити основні фінансово-економічні поняття та процеси, їх взаємодію, обрати самостійний простір для пошуку інформації та відповідей на складні питання економічного забезпечення управлінської діяльності керівника професійно-технічного навчального закладу.

Опубліковано:

Керівнику ПТНЗ: економічні основи управління : посіб. для керівників установ ПТО, директорів ПТНЗ / Свистун В.І., Палькевич Ю.С. – Київ : ПТО НАПН України, 2013. – 34 с.

**Керівнику ПТНЗ:
законодавчі норми управління в тестових завданнях**
Автор: В.І. Свистун

В управлінській діяльності сучасного керівника професійно-технічного навчального закладу особливе місце займають законодавчі акти України з питань освіти. Знання правових норм управління, організації і діяльності навчального закладу є обов'язковою складовою управлінської компетентності керівника ПТНЗ.

Тестові завдання, розміщені в посібнику, охоплюють усі розділи Закону України «Про професійно-технічну освіту», який визначає правові, організаційні та фінансові засади функціонування і розвитку системи професійно-технічної освіти. Запропоновані методичні матеріали допоможуть керівникові ПТНЗ ґрунтовніше засвоїти законодавчі норми управління професійно-технічною освітою та підвищити їх дієвість.

Пропонований навчально-методичний посібник покликаний допомогти керівникові ПТНЗ осмислити нормативні акти України з питань освіти, обрати самостійний простір для пошуку інформації та відповідей на складні питання правового забезпечення управлінської діяльності керівника професійно-технічного навчального закладу.

Опубліковано:

Свистун В.І. Керівнику ПТНЗ: законодавчі норми управління в тестових завданнях : навч.-метод. посіб. для керівників установ ПТО, директорів ПТНЗ / Свистун В.І. – Київ : ПТО НАПН України, 2013. – 38 с.

Інформаційно-аналітична компетентність керівника професійно-технічного навчального закладу: алгоритми ефективної діяльності
Автор: Л.М. Петренко

Навчально-методичний посібник «Інформаційно-аналітична компетентність керівника професійно-технічної освіти: алгоритми ефективної діяльності», підготовлений для керівного персоналу системи ПТО, відзначається глибоким змістом, що відображає особливості інформаційно-аналітичної діяльності керівника ПТНЗ, у процесі якої відбувається розвиток його інформаційно-аналітичної компетентності. Оригінальність проявляється в логіці змісту, побудованому автором у вигляді алгоритмізованих дій інформаційно-аналітичної діяльності керівника ПТНЗ, що відображено в структурі тексту. Автор позиціонує зміст і структуру інформаційно-аналітичної компетентності керівника ПТНЗ через

зміст його управлінської діяльності, дослідницьку функцію управління, насичення прикладами з практичного досвіду керівного персоналу, в чому проявляється інноваційність навчально-методичного посібника.

У навчально-методичному посібнику розкрито теоретичні засади розвитку інформаційно-аналітичної компетентності керівника професійно-технічного навчального закладу, особливості його інформаційно-аналітичної діяльності в процесі підготовки і прийняття рішення, обґрунтовано й представлено структуру інформаційно-аналітичної компетентності. Запропоновано механізми її розвитку та обґрунтовано організаційно-педагогічні умови їх упровадження в систему діяльності обласних навчально-методичних центрів професійно-технічної освіти.

Методичні засади розвитку інформаційно-аналітичної компетентності представлені палітрою методів і способів пошуку, відбору, збереження, кількісної та якісної обробки інформації (аналізу і синтезу), які доцільно використовувати в управлінській діяльності.

Для керівників та викладачів системи професійної освіти, для самостійного розвитку інформаційно-аналітичної компетентності.

Опубліковано:

Петренко Л.М. Інформаційно-аналітична компетентність керівника професійно-технічного навчального закладу: алгоритми ефективної діяльності : навч.-метод. посіб. / Л. М. Петренко. – Дніпропетровськ : ІМА-прес, 2013. – 252 с.

Професійний стандарт компетентності: професія «Кухар»

Автор: М.І. Пальчук

У навчально-методичному посібнику представлена перша частина багаторівневого професійного стандарту компетентності з професії «Кухар» (від 0 до 4 кваліфікаційного рівня, відповідно до Національної рамки кваліфікації). Висвітлено методологічні підходи до визначення компетенцій, структуровано перші чотири рівні кваліфікації галузевої рамки для професії «Кухар», здійснено проекцію професійного стандарту компетенцій на освітній стандарт.

Адресується науковцям, розробникам державних стандартів професійної освіти, працівникам освіти, цільовим групам для впровадження багаторівневого професійного стандарту компетентності у навчальний процес.

Опубліковано:

Пальчук М.І. Професійний стандарт компетентності: професія «Кухар» : навч.-метод. посіб. / М. І. Пальчук. – Сімферополь, 2013. – 312 с.

Теорія бухгалтерського обліку. Лабораторний практикум.

Автор: М.Л. Ростока

Навчально-методичний посібник призначений для учнів професійно технічних навчальних закладів, які здійснюють підготовку робітничих кадрів за професією «Обліковець з реєстрації бухгалтерських даних». Він містить лабораторно-практичні роботи з теорії бухгалтерського обліку та методичні рекомендації щодо їх виконання. Контрольні питання дають можливість перевірити якість засвоєння матеріалу учнями, їхню підготовленість до виконання роботи. Питання підвищеної складності призначені для учнів, що бажають досягти вищого рівня знань та за допомогою додаткових завдань сприяють їх професійному зростанню. Навчально-методичний посібник пропонується для використання у процесі вивчення дисципліни «Бухгалтерський облік» під час виконання лабораторного практикуму в умовах професійно-теоретичної підготовки майбутніх обліковців з реєстрації бухгалтерських даних.

Опубліковано:

Ростока М.Л. Теорія бухгалтерського обліку. Лабораторний практикум (частина І) [Електронний ресурс]: навч.-метод. посіб. / М. Л. Ростока. – Київ : ІПТО НАПН України, 2013. – 28 с. – Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/9931/>

• 2014 •

Управління навчанням учнів різних освітньо-вікових періодів

Автор: М.В. Артюшина

Навчальний посібник є реалізацією концепції психолого-педагогічної підготовки у ВНЗ непедагогічного профілю, що розробляється на кафедрі педагогіки та психології Київського національного економічного університету імені Вадима Гетьмана. Він забезпечує навчальний процес із дисципліни з аналогічною назвою, що є складовою циклу дисциплін поглибленої психолого-педагогічної підготовки у КНЕУ. У посібнику викладено основні положення щодо управління навчальною діяльністю учнів різних категорій, що ґрунтуються на психологічних закономірностях розвитку особистості. Може бути корисним різним категоріям студентів та аспірантів, викладачам психолого-педагогічних спеціальностей, керівникам навчальних закладів, усім, хто цікавиться сучасними підходами до освіти.

Опубліковано:

Артюшина, М. В. Управління навчанням учнів різних освітньо-вікових періодів / М. В. Артюшина // Психологія діяльності та навчальний менеджмент : збірник тренінгів / [Л. А. Колесніченко, М. І. Радченко, М. В. Артюшина та ін.]. – Київ : КНЕУ, 2014. – С. 170–190.

Педагогічні основи формування змісту підготовки кваліфікованих робітників за інтегрованими професіями

Автор: колектив лабораторії змісту професійної освіти і навчання
Інституту ПТО НАПН України

У посібнику розглядаються проблеми формування змісту професійної підготовки кваліфікованих робітників за інтегрованими професіями. Висвітлено загальнотеоретичні аспекти проблеми розвитку та становлення професійної освіти; проаналізовано зарубіжний досвід формування змісту професійної підготовки кваліфікованих робітників, а також сучасний аналіз змісту підготовки кваліфікованих робітників за інтегрованими професіями. Визначені методичні основи формування змісту підготовки кваліфікованих робітників на засадах компетентнісного підходу, можливості моделювання змісту підготовки кваліфікованих робітників з конкретної професії на основі компетентнісного підходу, критерії оцінювання результатів навчання за модульно-компетентнісним підходом. Посібник призначений для науковців, навчально-методичних служб, розробників Державних стандартів професійно-технічної освіти з конкретних професій, педагогічних працівників професійно-технічних та вищих навчальних закладів, слухачів інститутів післядипломної освіти.

Опубліковано:

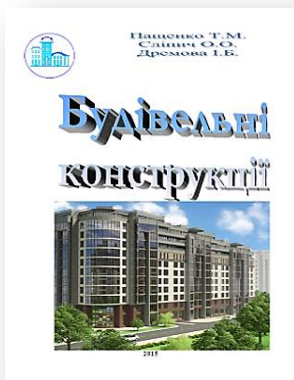
Педагогічні основи формування змісту підготовки кваліфікованих робітників за інтегрованими професіями : посіб. / С. Г. Кравець, Ю. І. Кравець, Н. П. Дерев'янка, О.Г. Оліферчук. – Київ : Поліграфсервіс, 2014. – 152 с.

• 2015 •

Будівельні конструкції: навчальний посібник

Автори: Т. М. Пашенко, О. О. Сліпич, І. Б. Дремова

У навчальному посібнику розглядаються конструкції сучасних житлових, громадських будівель і об'єктів виробничого призначення; основи архітектурно-конструктивного проектування; специфіка будівництва в особливих геофізичних умовах. Даються основні поняття про архітектуру та етапи її розвитку. Наведено завдання самоконтролю для перевірки засвоєння матеріалу та систематизації знань з дисципліни «Будівельні

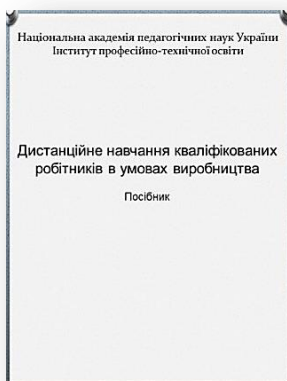
конструкції» та відповіді до них. Посібник складено для учнів будівельних спеціальностей професійно-технічних навчальних закладів.

Опубліковано:

Будівельні конструкції : навчальний посібник / Т. М. Пашенко, О. О. Сліпич, І. Б. Дремова. – Київ : ІПТО НАПН України, 2015. – 310 с. Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/106883>

Дистанційне навчання кваліфікованих робітників в умовах виробництва

Автори: Г.І. Лук'яненко, Г.В. Єльнікова, В.М. Аніщенко, В.Б. Байдулін, М.О.Савченко

Посібник висвітлює методичні питання організації дистанційного навчання кваліфікованих робітників в умовах виробництва. Авторами наведений аналіз нормативно-правового забезпечення дистанційного навчання, розкриті організаційно-педагогічні умови відкритого навчання кваліфікованих робітників у навчальних центрах підприємств. Для педагогічних працівників зроблено огляд сучасних інноваційних методів та прийомів діяльності з використанням ресурсів Інтернету.

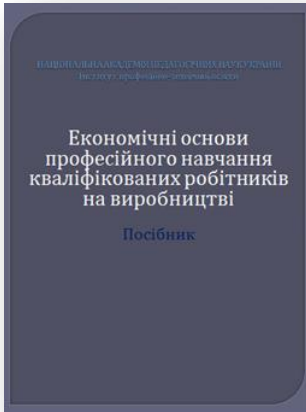
Для педагогічних працівників структурних навчальних підрозділів підприємств, професійно-технічних навчальних закладів, працівників центрів зайнятості, науково-навчально-методичних центрів професійно-технічної освіти, науковців, аспірантів, докторантів, які досліджують проблеми професійної освіти і навчання.

Опубліковано:

Дистанційне навчання кваліфікованих робітників в умовах виробництва : посібник / Лук'яненко Г.І., Єльнікова Г.В., Аніщенко В.М., Байдулін В.Б., Савченко М.О. – Київ : ІПТО НАПН України, 2015 – 217 с. Розміщено в електронній бібліотеці НАПН: <http://lib.iitta.gov.ua/107129/>

Економічні основи професійного навчання кваліфікованих робітників на виробництві

Автори: В. А. Савченко, А. В. Селецький

У посібнику розглядаються ключові організаційно-економічні аспекти професійного навчання працівників на виробництві. Визначено суть економічних основ професійного навчання персоналу, мету навчання та потребу в підготовці кваліфікованих робітників, планування цієї діяльності.

Викладено основні напрями організації професійного навчання кваліфікованих робітників на виробництві, професійно-кваліфікаційного просування і планування трудової кар'єри. Розроблено механізм стимулювання професійного навчання працівників, обґрунтовано методологічні підходи

щодо визначення соціальної та економічної ефективності професійного навчання в умовах виробництва.

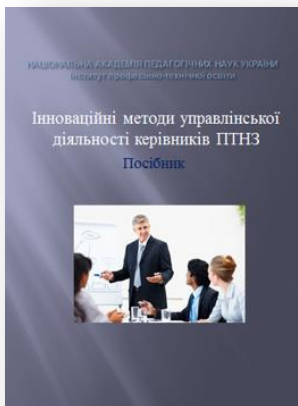
Підручник містить систематизований огляд історії розвитку професійної підготовки кваліфікованих робітників в Україні як складного і суперечливого процесу розбудовчих пошуків цієї галузі освіти з давніх часів до наших днів.

Для науковців, викладачів і студентів вищих інженерно-педагогічних навчальних закладів, педагогічних працівників і керівників закладів ПТО й навчальних підрозділів підприємств, працівників економічних служб і служб персоналу підприємств та організацій, які здійснюють професійне навчання кваліфікованих робітників на виробництві, а також роботодавців, управлінців, законодавців і політиків та всіх тих, хто зацікавлений у поліпшенні якості підготовки робітничих кадрів.

Опубліковано:

Економічні основи професійного навчання кваліфікованих робітників на виробництві : посібник / В. А. Савченко, А. В. Селецький. – Київ : ПТО, 2015. – 283 с. Розміщено в електронній бібліотеці НАПН: <http://lib.iitta.gov.ua/107127/>

**Інноваційні методи
управлінської діяльності керівників ПТНЗ**
Автори: В.І. Свистун, Г.В. Єльнікова, Л.М. Петренко,
Л. Д. Кузьмінська, Ю.С. Палькевич

У посібнику висвітлено інноваційні методи управління професійно-технічним навчальним закладом, обґрунтовано значення організаційної культури як інноваційного методу в управлінні професійно-технічним навчальним закладом (ПТНЗ), представлено інноваційні методи підготовки управлінських рішень у ПТНЗ, розкрито суть саоменеджменту як інноваційного напрямку розвитку особистості керівника ПТНЗ, представлено економічні методи управління в освітньому менеджменті ПТНЗ. За своєю структурою пропонує посібник вдало включає компоненти, пов'язані з інноваційними аспектами підвищення

управлінської компетентності керівників ПТНЗ та напрямками застосування ними інноваційних методів управління ПТНЗ.

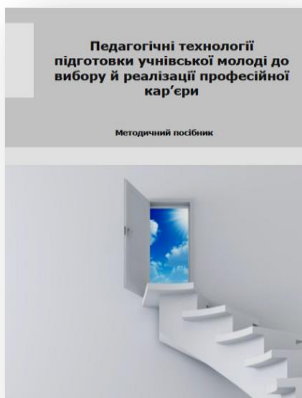
Рекомендується для керівників ПТНЗ, директорів обласних навчально-методичних центрів професійно-технічної освіти, державних органів управління з питань освіти, слухачів інститутів післядипломної освіти, педагогічних працівників.

Опубліковано:

Інноваційні методи управлінської діяльності керівників ПТНЗ : посібник / В. І. Свистун, Г. В. Єльнікова, Л. М. Петренко, Л. Д. Кузьмінська, Ю. С. Палькевич; за заг. ред. В.І. Свистун. – Київ: ІПТО НАПН України, 2015. – 176 с.

Педагогічні технології підготовки учнівської молоді до вибору й реалізації професійної кар'єри

Автори: Д.О. Закатнов, В.Ф. Орлов, Л.С. Злочевська,
Ю.О. Павлов, В.С. Локшин.

У посібнику проаналізовано теоретичні основи використання педагогічних технологій у процесі підготовки учнівської молоді до вибору й реалізації професійної кар'єри на етапах оптації та набуття професійної освіти в закладах професійно-технічної освіти, розкрито особливості застосування інноваційних педагогічних технологій стосовно кар'єрного розвитку учнів професійно-технічних навчальних закладів, висвітлено педагогічну технологію формування в учнів професійно-технічних навчальних закладів уявлень про професійний успіх.

Опубліковано:

Педагогічні технології підготовки учнівської молоді до вибору й реалізації професійної кар'єри : посібник / [Закатнов Д. О., Орлов В. Ф., Злочевська Л. С., Павлов Ю. О., Локшин В. С.]. – Київ : ПТО НАПН України, 2015. – 221 с. Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/106916/>

Розвиток управлінської культури керівників професійно-технічних навчальних закладів

Автори: В.І. Свистун, В.С. Болгаріна, В.А. Григор'єва, Г.В. Єльнікова,
Л.М. Петренко, Л.Д. Кузьмінська, Ю.С. Палькевич

У посібнику висвітлено загальні напрями розвитку управлінської культури керівників ПТНЗ, зміст і структуру управлінської культури керівника ПТНЗ, обґрунтовано значення політичної культури керівника ПТНЗ, її зміст і структуру, представлено менеджерську культуру керівника ПТНЗ, зокрема культуру прийняття управлінських рішень і культуру делегування завдань та повноважень керівником ПТНЗ, розкрито суть соціально-психологічної й економічної

культури керівника ПТНЗ, роль і місце інформаційно-аналітичної культури в управлінській діяльності керівників професійно-технічних навчальних закладів, обґрунтовано технологію розвитку управлінської культури керівників ПТНЗ.

Опубліковано:

Розвиток управлінської культури керівників професійно-технічних навчальних закладів : посібник / В. І. Свистун, В.С. Болгаріна, В.А. Григор'єва, Г. В. Єльнікова, Л. М. Петренко, Л. Д. Кузьмінська, Ю. С. Палькевич ; за заг. ред. В.І. Свистун. – Київ : ІПТО НАПН України, 2015. – 143 с.

Формування готовності учнів ПТНЗ

до вибору й реалізації професійної кар'єри: посібник

Автори: Д.О. Закатнов, В.Ф. Орлов, М.І. Вовковінський та ін.

У посібнику проаналізовано теоретичні основи та розкрито особливості формування в учнів професійно-технічних навчальних закладів готовності до вибору й реалізації професійної кар'єри, висвітлено шляхи розвитку їхніх уявлень про професійний успіх. Значної уваги приділено опису форм і методів формування готовності учнів ПТНЗ до вибору й реалізації професійної кар'єри. У посібнику розглянуто особливості саморозвитку майбутніх кваліфікованих фахівців у контексті проблеми формування готовності до планування професійної кар'єри, наведено модель формування готовності учнів ПТНЗ до професійно-

особистісного саморозвитку та розвитку професійної кар'єри, методику діагностики саморозвитку учнів професійно-технічних навчальних закладів. У роботі також розглянуто форми та методи формування соціально-професійної компетентності учнів ПТНЗ та моніторинг її сформованості.

Посібник призначений для педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів, працівників НМЦ ПТО, викладачів і студентів ВНЗ, аспірантів і докторантів.

Опубліковано:

Формування готовності учнів ПТНЗ до вибору й реалізації професійної кар'єри : посібник / [Закатнов Д. О., Орлов В. Ф., Вовковінський М. І. та ін.] ; за ред. Д. О. Закатнова. – Київ : ІПТО НАПН України, 2015. – 188 с. Розміщено в електронній бібліотеці НАПН: <http://lib.iitta.gov.ua/10906/>

Технологія верстатних робіт (для підготовки кваліфікованих робітників ПТНЗ машинобудівного профілю)

Автори: М.А. Вайнтрауб, В.Й. Засельський, Д.В. Пополов

Навчальний посібник призначений для учнів професійно-технічних навчальних закладів машинобудівного профілю. У посібнику розглядаються основні правила безпеки під час організації робіт на металорізальних верстатах, основні поняття з технічної механіки, відомості про слюсарну обробку, токарну справу, металообробні верстати, технологічні процеси токарної обробки деталей. В окремих розділах посібника наведені довідкові відомості, необхідні кваліфікованим робітникам в умовах роботи на невеликих підприємствах. Даний навчальний посібник є одним із серії

посібників, що будуть висвітлювати комплекс питань щодо основних відомостей про технологічний процес токарної обробки деталей, приводи металообробних верстатів, їх експлуатацію, ремонт та налагодження, основні відомості зі стандартизації й організації контролю якості готової продукції. Навчальний посібник може бути використаний у підготовці за професією «Верстатник широкого профілю, оператор верстатів з ПК» у професійно-технічних навчальних закладах, а також під час підготовки студентів вищих навчальних закладів за напрямками «Машинобудування» та «Інженерна механіка», у процесі вивчення дисциплін «Технологія верстатних робіт», «Металообробні верстати». Розраховано на наукових, інженерно-технічних, педагогічних працівників, учнів професійно-технічних навчальних закладів.

Опубліковано:

Технологія верстатних робіт (для підготовки кваліфікованих робітників ПТНЗ машинобудівного профілю) : навч. посіб. [Електронний ресурс] / М. А. Вайнтрауб, В. Й. Засельський, Д. В. Пополов ; за наук. ред. М. А. Вайнтрауба. – Київ, 2015. – 202 с. – Режим доступу <http://lib.iitta.gov.ua/11066/>

Сільськогосподарські і меліоративні машини

Автори: О. Б. Кошук, П. Г. Лузан., І. А. Мося, Т. М.Герлянд, Л. А Романов

У навчальному посібнику розглянуто класифікацію, будову, робочий процес, регулювання та основні техніко-експлуатаційні показники найпоширеніших моделей сільськогосподарських і меліоративних машин, описано їх робочі органи, взаємодію з матеріалом, що обробляється. Викладено основи теорії технологічного розрахунку сільськогосподарських машин. Навчальний посібник призначений для учнів ПТНЗ аграрного профілю, педагогічних працівників аграрних професійно-технічних навчальних закладів, працівників навчально (науково) - методичних центрів

(кабінетів) професійно-технічної освіти.

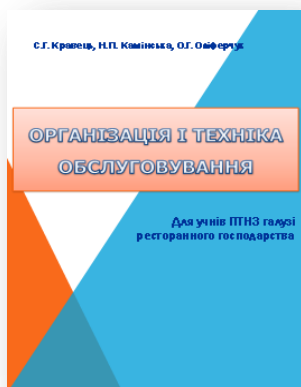
Опубліковано:

Сільськогосподарські і меліоративні машини : навч. посіб. / Кошук О. Б., Лузан П. Г., Мося І. А., Герлянд Т. М., Романов Л. А. – Київ : ПТОО НАПН України, 2015. – 291 с. Розміщено в електронній бібліотеці НАПН: <http://lib.iitta.gov.ua/id/eprint/11166>

Організація і техніка обслуговування

(для учнів ПТНЗ галузі ресторанного господарства)

Автори: С.Г. Кравець, Н.П. Камінська, О.Г. Оліферчук

У навчальному посібнику розкрито організаційні процеси обслуговування споживачів у закладах ресторанного господарства, охарактеризовано техніки, форми і методи роботи обслуговуючого персоналу. Наведено типи та структура приміщень закладів ресторанного господарства, основні вимоги до складання меню, карт напоїв, загальні правила постачання та принципи виробництва продукції закладів ресторанного господарства різних типів і форм власності.

Охарактеризовано особливості і правила подавання страв і напоїв, форми й методи обслуговування споживачів як у торговельних залах закладів ресторанного господарства, так і за їх межами. Окреслено функціональні обов'язки майстра ресторанного обслуговування, способи організації процесів управління персоналом. Зміст навчального посібника структурований відповідно до типової навчальної програми з предмета «Організація і техніка обслуговування в закладах ресторанного господарства» Державного стандарту професійно-технічної освіти України професії 2139 «Майстер ресторанного обслуговування», затвердженого наказом МОН України № 1494 від 28.10. 2013 р. Навчальний посібник призначений для підготовки фахівців сфери обслуговування у професійно-технічних навчальних закладах та навчальних закладах різних форм власності.

Опубліковано:

Організація і техніка обслуговування (для учнів ПТНЗ галузі ресторанного господарства) : навч. посіб. / С. Г. Кравець, Н. П. Камінська, О. Г. Оліферчук ; за наук. ред. С. Г. Кравець – Київ : ІПТО НАПН України, 2015. – 202 с.

Уприскувальні системи живлення бензинових двигунів сучасних автомобілів: навчальний посібник

Автори: Я.Ю. Білоконь, М.А. Вайнтрауб

У навчальному посібнику розглядаються будова, дія, технічне обслуговування і штатні регулювання, діагностування та усунення несправностей пристроїв уприскувальних систем живлення бензинових двигунів сучасних автомобілів. Запропоновано систему контрольних завдань з перевірки якості засвоєння навчального матеріалу.

Для підготовки фахівців, причетних до автомобільно-транспортних технологій, у навчальних закладах освіти I-IV рівнів акредитації.

Опубліковано:

Уприскувальні системи живлення бензинових двигунів сучасних автомобілів : навч. посіб. / Я.Ю. Білоконь, М.А. Вайнтрауб. – Київ : ІПТО НАПН України, 2015. – 248 с. Розміщено в електронній бібліотеці НАПН: <http://lib.iitta.gov.ua/165889/>

**Інформаційні технології
в навчально-виховному процесі ПТНЗ**
Автори: С.В. Алексєєва, І.В. Гириловська, О.Д. Гуменний,
Л.А. Карташова, Л.А. Майборода, І.М. Савченко

У посібнику «Інформаційні технології в навчально-виховному процесі ПТНЗ» досліджено інформаційні технології як об'єкт професійної педагогіки, розкрито суть процесу інформатизації системи професійно-технічної освіти, проаналізовано практичний досвід реалізації ІТ-компетентності педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів та аспекти підвищення її рівня.

Посібник має практичне значення щодо використання інформаційних технологій у професійній діяльності методистів, педагогів професійного навчання.

Рекомендовано для керівників професійно-технічних навчальних закладів, працівників навчально(науково)-методичних центрів ПТО, науковців, докторантів, аспірантів та широкого кола освітянських працівників з метою аналізу стану та тенденцій розвитку професійно-технічної освіти, визначення політики і стратегії її розвитку та прийняття управлінських рішень.

Опубліковано:

Інформаційні технології в навчально-виховному процесі ПТНЗ : посібник / [С. В. Алексєєва, І. В. Гириловська, О. Д. Гуменний, Л. А. Карташова, Л. А. Майборода, І. М. Савченко]. – Київ : ПТО НАПН України, 2015. – 255 с. Розміщено в електронній бібліотеці НАПН: <http://lib.iitta.gov.ua/165960/>

Інформаційно-аналітична діяльність педагога ПТНЗ

Автори: В.В. Ягупов, Н.О. Величко

Функціонування професійно-технічної освіти України у складних соціально-економічних умовах вимагає від педагогів нових підходів до інформаційно-аналітичної діяльності. Інформаційно-аналітична функція педагогів системи ПТО є базовою для реалізації ними інших посадових функцій в інформаційному суспільстві. Насамперед, інформаційно-аналітична функція передбачає роботу з інформацією, творче використання сучасних методів і засобів її пошуку та опрацювання. Запропонований посібник містить характеристику інформаційно-аналітичної складової професійно-педагогічної й

управлінської діяльності педагогічних працівників ПТНЗ, а також розкриває прикладні аспекти розвитку їхньої інформаційно-аналітичної компетентності. У посібнику подані приклади технологізації інформаційно-аналітичної діяльності педагогічних працівників ПТНЗ. Основна мета посібника – допомогти педагогічним працівникам ПТНЗ, а також середніх загальноосвітніх, вищих навчальних закладів, інститутів післядипломної педагогічної освіти, а також науковцям опановувати основи інформаційно-аналітичної діяльності.

Посібник може бути використаний слухачами системи підвищення кваліфікації кадрів під час навчання за програмою «Підвищення інформаційно-аналітичної компетентності педагогічних працівників ПТНЗ».

Опубліковано:

Ягупов В.В. Інформаційно-аналітична діяльність педагога ПТНЗ : посібник / В. В. Ягупов, Н. О. Величко. – Київ : ПТО НАПН України, 2015. – 165 с. Розміщено в електронній бібліотеці НАПН <http://lib.iitta.gov.ua/165910/>

Розвиток інформаційної культури педагогічних працівників ПТНЗ

Автори: С.В. Алексєєва , О.Д. Гуменний , В.В. Паржницький.

У посібнику розкрито проблему розвитку інформаційної культури педагогічних працівників професійно-технічних навчальних закладів.

Проаналізовано інформаційно-методичні ресурси відкритої системи професійної освіти, здійснено теоретичний аналіз поняття інформаційної культури педагогічних працівників і використання інформаційно-комунікаційних технологій у педагогічній діяльності. Визначені основні особливості інформаційної культури методистів професійно-технічних навчальних закладів, чинники її розвитку, компоненти та критерії оцінювання. Запропоновано зміст, форми і методи

розвитку інформаційної культури методистів, досліджено аспекти професійної комунікації, культури вивчення, узагальнення та поширення передового педагогічного досвіду. Охарактеризовано сучасні підходи, організаційно-педагогічні умови розвитку інформаційної культури керівників професійно-технічних навчальних закладів.

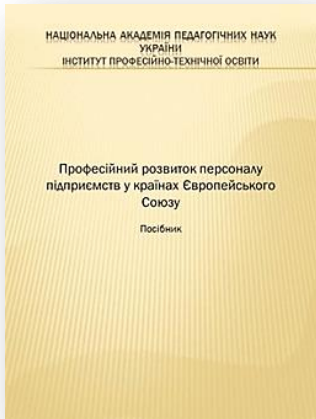
Обґрунтовано компоненти та критерії оцінювання інформаційної культури керівників, рекомендовано методику створення «дорожньої карти» її розвитку. Для педагогічних працівників, методистів і керівників професійно-технічних навчальних закладів, працівників науково-методичних центрів (кабінетів) професійно-технічної освіти МОН України, науковців, аспірантів.

Опубліковано:

Розвиток інформаційної культури педагогічних працівників ПТНЗ : посібник / [С. В. Алексєєва , О. Д. Гуменний , В. В. Паржницький]. – Київ : ІПТО НАПН України, 2015. – 188 с. Розміщено в електронній бібліотеці НАПН: <http://lib.iitta.gov.ua/10042/>

Професійний розвиток персоналу підприємств у країнах Європейського Союзу

Автори: Л.П. Пуховська, А.О. Ворначев, С.О. Леу

У посібнику, підготовленому на основі аналізу чинних документів, матеріалів порівняльних досліджень Європейського Центру розвитку професійної освіти і навчання, монографічних досліджень та європейської періодики, охарактеризовано сучасний стан і тенденції професійного розвитку персоналу підприємств у країнах Європейського Союзу в контексті стратегії «Європа-2020». Розкрито особливості та сучасні моделі фінансування професійного навчання і розвитку персоналу підприємств у країнах ЄС.

Проаналізовано дидактичні засади підготовки викладацького персоналу для системи професійної освіти і навчання в країнах Європейського Союзу. Запропоновано рекомендації щодо використання в Україні європейського досвіду реалізації програм професійної підготовки і розвитку персоналу на виробництві.

Для науковців, розробників державної політики в галузі освіти, працівників професійних навчальних закладів, викладачів, управлінців, роботодавців, студентів.

Опубліковано:

Пухова Л. П. Професійний розвиток персоналу підприємств у країнах Європейського Союзу : посібник / Л. П. Пухова, А. О. Ворначев, С. О. Леу. – Київ : ІНТ НАПН України, 2015. – 205 с. Розміщено в електронній бібліотеці НАПН: <http://lib.iitta.gov.ua/107131/>

**Технологія опоряджувальних робіт
(для учнів ПТНЗ будівельного профілю):
навчальний посібник**

Автори: Я. Ю. Білоконь, Ю. І. Кравець, М. І. Михнюк, Т. В. Пятничук

У навчальному посібнику розкрито особливості виконання опоряджувальних робіт, охарактеризовано технологію штукатурних, облицювально-плиточних, гіпсокартонних, малярних робіт.

Наведено види та класифікацію опоряджувальних робіт залежно від об'єктів, охарактеризовано традиційні й сучасні інструменти й матеріали, їх призначення та техніка використання при виконанні трудових дій. Визначено можливі дефекти у опорядженні зовнішніх й внутрішніх поверхонь, описано способи їх усунення.

Окреслено норми охорони праці при виконанні опоряджувальних робіт. Навчальний посібник структурований чотирма розділами,

містить запитання для контролю, список літератури й призначений для педагогів й учнів професійно-технічних навчальних закладів будівельної галузі різних форм власності.

Опубліковано:

Технологія опоряджувальних робіт (для учнів ПТНЗ будівельного профілю) : навч. посіб. / Я. Ю. Білоконь, Ю. І. Кравець, М. І. Михнюк, Т. В. Пятничук. – Київ : ІПТО НАПН України, 2015. – 167 с.

Професійне вдосконалення педагога професійно-технічного навчального закладу: методичний посібник

Автор: В. Ф. Калошин

Методичний посібник розроблено з метою надання практичної допомоги викладачам і майстрам виробничого навчання професійно-технічних навчальних закладів щодо адаптації до професійної діяльності, розвитку мотивації до педагогічної діяльності, формування поведінкових навичок у критичних педагогічних ситуацій, професійного самовдосконалення. У посібнику наведено технології створення для учнів ПТНЗ ситуації успіху в навчанні, уникнення конфліктних ситуацій тощо.

Опубліковано:

Калошин В. Ф. Професійне удосконалення педагога професійно-технічного навчального закладу : метод. посіб. / Володимир Федорович

Калошин. – Київ : ПТО НАПН України, 2015. – 103 с. Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/106893/>

• 2016 •

Маркетингове управління професійно-технічним навчальним закладом в умовах ринкової економіки

Автори: В.І. Свистун, П.І Помаран., Ю.С. Палькевич, Г.Г.Чернобук,
Т.Я. Рукавичка, Н.Г. Міщенко, Т.І. Давиденко

У методичному посібнику обґрунтовано концептуальні засади маркетингового управління професійно-технічного навчального закладу в умовах ринкової економіки, запропоновано структурно-функціональну модель маркетингового управління професійно-технічного навчального закладу, акцентовано увагу на питаннях організації маркетингового управління професійно-технічного навчального закладу.

Посібник призначено для керівників професійно-технічних навчальних закладів, методистів, педагогічних працівників, працівників навчально-методичних центрів ПТО, викладачів обласних інститутів післядипломної педагогічної освіти, слухачів курсів підвищення кваліфікації керівних та педагогічних кадрів освіти.

Опубліковано:

Маркетингове управління професійно-технічним навчальним закладом в умовах ринкової економіки : метод. посіб. / В. І. Свистун, П. І. Помаран, Ю. С. Палькевич, Г. Г. Чернобук та ін. ; за заг. ред. В. О. Радкевич, В. І. Свистун ; Роменське вище професійне училище та ін. – Суми : Вожаєв Ю. М., 2016. – 102 с.

Дайджест курсів підвищення екологічної компетентності педагогічних працівників, учнів і студентів

Упорядники: А. П. Радкевич, С. А. Леу

У посібнику представлені результати роботи команд консорціуму проекту Еко БРУ "Екологічна освіта в Беларусі, Росії й Україні" 543707-TEMPUS-1-2013-1-DE-JPHES програми Європейської комісії Темпус IV, а саме: методологічні рекомендації з розробки курсів підвищення екологічної компетентності педагогічних працівників, учнів і студентів, анотації курсів і перелік публікацій учасників команд консорціума.

Адресовано науковим співробітникам і педагогічним працівникам, які займаються питаннями охорони навколишнього середовища, енергозбереження та раціонального використання ресурсів, а також учням загальноосвітніх та професійно-технічних навчальних закладів, студентам коледжів та університетів.

Опубліковано:

Дайджест курсов підвищення екологічної компетентності педагогічних працівників, учасників і студентів : [наукове видання] / Co-funded by the Tempus Programme of the European Union ; Ін-т проф.-техн. освіти НАПН України ; за наук. ред. В. О. Радкевич. – Павлоград : Іма-Прес, 2016. – 200 с.

• 2017 •

Еко-орієнтовані технології професійного навчання.

Збірник екологічних проєктів

За науковою редакцією В. О. Радкевич

У збірнику представлено матеріали екологічних проєктів викладачів закладів професійної (професійно-технічної освіти) України. Проєкти спрямовані на поглиблене вивчення майбутніми кваліфікованими робітниками проблем екології та енергоефективності. Робота над створенням та реалізацією екологічних проєктів здійснювалась у рамках проекту Еко БРУ "Екологічна освіта в Білорусі, Росії й Україні" 543707-TEMPUS-JPHES програми Європейської комісії Темпус IV.

Збірник адресовано педагогічним працівникам закладів професійної (професійно-технічної освіти) України, науково-методичним працівникам

навчально(науково)-методичних центрів (кабінетів) професійно-технічної освіти МОН України, практикам та учням закладів професійної (професійно-технічної освіти) України, які займаються питаннями охорони навколишнього середовища, енергозбереження та раціонального використання ресурсів.

Опубліковано:

Еко-орієнтовані технології професійного навчання. Збірник екологічних проектів : практич. посіб. / Ін-т проф.-техн. освіти НАПН України ; за наук. ред. В. О. Радкевич. – Павлоград : Іма-Прес, 2017. – 200 с.

Заклади професійної освіти в країнах Європейського Союзу

Автори: Л. П. Пуховська, О. В. Бородієнко, С. О. Леу

У посібнику колективу лабораторії зарубіжних систем професійної освіти і навчання Інституту професійно-технічної освіти НАПН України представлено результати наукового аналізу сучасного стану та перспектив розвитку систем професійної освіти і навчання країн ЄС в умовах зміцнення європейського співробітництва; виявлено і проаналізовано історичні та сучасні європейські моделі базової професійної освіти і підготовки; охарактеризовано інноваційні заклади професійної освіти і навчання в контексті формування соціального партнерства в системах професійної освіти і навчання в країнах ЄС; наведено приклади і охарактеризовано кращі практики в сфері професійної освіти і навчання в різних країнах ЄС і в країнах Східного Партнерства; обґрунтовано перспективні напрями розбудови мережі нових закладів професійної освіти в Україні з урахуванням європейського досвіду.

Опубліковано:

Заклади професійної освіти в країнах Європейського Союзу : посібник / Л. П. Пуховська, О. В. Бородієнко, С. О. Леу, О. В. Мельник ; за заг. ред. В. О. Радкевич. – Київ: ІПТО НАПН України, 2017. – 170 с.

Навчально-методичний посібник з дисципліни «Математичне моделювання процесів та систем механіки»

Автори: О. В. Федорова, І. М. Смирнова

В навчально-методичному посібнику з тем дисципліни «Математичне моделювання процесів та систем механіки» та завдання для самостійної роботи, які є особливо важливими для опанування вищезазначеної дисципліни. Поданий матеріал відповідає навчальному плану та програмі підготовки магістрів спеціальності 8.01010301 Технологічна освіта.

Опубліковано:

Смирнова І. М. Навчально-методичний посібник з дисципліни «Математичне моделювання процесів та систем механіки» для магістрантів денної та заочної форм навчання напряму підготовки спеціальності 8.01010301 Технологічна освіта / О. В. Федорова, І. М. Смирнова.– Київ : Міленіум, 2017. – 58 с.

**Навчально-методичний посібник з дисципліни
«Нарисна геометрія і креслення»**

Автор: І. М. Смирнова

В навчально-методичному посібнику подано матеріал з тем дисципліни «Нарисна геометрія і креслення» освітнього ступіня бакалавра, галузь знань 01 Освіта спеціальності 014 Середня освіта (Трудове навчання та технології). Шифр з навчальним планом ПНД 2.203.

Опубліковано:

Смирнова І. М. Навчально-методичний посібник з дисципліни «Нарисна геометрія і креслення» / І. М. Смирнова– Київ : Міленіум, 2017. – 180 с.

Навчально-методичний посібник з дисципліни «Опір матеріалів»

Автор: І. М. Смирнова

В навчально-методичний посібнику подано теоретичний матеріал з тематики дисциплін «Опір матеріалів», що є найбільше важливими для опанування. Поданий матеріал відповідає навчальному плану та програмі підготовки студентів напряму підготовки 6.010103 Технологічна освіта.

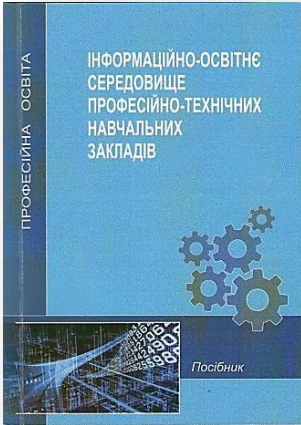
Рекомендовано до друку вченою радою Ізмайльського державного гуманітарного університету (протокол №7 від 30 березня 2017 р.)

Опубліковано:

Смирнова І. М. Навчально-методичний посібник з дисципліни «Опір матеріалів» для студентів денної та заочної форм навчання напряму підготовки 6.010103 Технологічна освіта. / І. М. Смирнова ; упоряд. Федорова О. В. – Київ : Міленіум, 2017. – 75 с.

Інформаційно-освітнє середовище професійно-технічних навчальних закладів

Автори: Л.А. Карташова, В.В. Юрженко, А.Г. Гуралюк та ін.

У посібнику інформаційно-освітнє середовище (ІОС) представлено як об'єкт інформатизації професійно-технічних навчальних закладів (ПТНЗ), розкрито його сутність, зміст і структура, охарактеризовано інноваційний потенціал електронних освітніх ресурсів.

Обґрунтовано наукові основи проектування інформаційно-освітнього середовища ПТНЗ: розкрито зміст інформаційно-комунікаційних технологій та описано комплекс взаємопов'язаних навчально-методичних, психолого-педагогічних, організаційних, технічних, технологічних, програмних, соціально-економічних і нормативних завдань, спрямованих

на формування майбутнього фахівця як креативної особистості. Висвітлено ергономічні особливості розробки контенту інформаційного освітнього середовища для системи професійно-технічної освіти та дидактичні аспекти його функціонування в ПТНЗ. Особлива увага приділяється використанню електронних навчальних ресурсів під час проведення занять у сучасних професійно-технічних навчальних закладах.

Посібник буде корисний педагогічним працівникам професійно-технічних навчальних закладів, методистам, студентам інженерно-педагогічних спеціальностей – усім, хто цікавиться проблемами комп'ютеризації навчання.

Опубліковано:

Інформаційно-освітнє середовище професійно-технічних навчальних закладів : посібник / Карташова Л. А., Юрженко В.В., Гуралюк А. Г., Липська Л. В., Гуменна Л. С., Зуєва А. Б., Шупік І. М., Ростока М. Л., Шевченко В. Л. за наук. ред. Лузан П. Г. – Київ: ІПТО НАПН, 2017. – 124 с.

• 2013 •

**Електронний підручник
Технологія штукатурних робіт**

Автор: Л.В. Васильченко

Підручник розроблено в програмно-інструментальній платформі MOODLE. В основу покладений підручник «Штукатурні роботи» Нікуліна А.С., Заславська С.О., Ничкало Н.Г., Томашенко В.В., Паньков Д.В., Свіриденко А.І.

Електронний підручник призначений учням професійно-технічних навчальних закладів, що навчаються за професією «Штукатур».

Опубліковано:

Васильченко Л.В. Технологія штукатурних робіт [Електронний ресурс]: електронний підручник для ПТНЗ / Л. В. Васильченко. – Київ : Інститут ПТО НАПН України, 2013. – 168 с. – Режим доступу до ресурсу: <http://lib.pto.org.ua/>

**Електронний підручник
Технологія електродугового зварювання**

Автори: О.С. Бігун, В.Л. Шевченко, Л.Л. Савиновський, С.Я. Оніщенко, Д.Л. Токар, Т.В. Скриниця

Підручник розроблено в програмно-інструментальній платформі MOODLE. На основі підручника «Технологія електродугового зварювання», авторами якого є: І.В. Гуменюк, О.В. Іваськів, О.В. Гуменюк.

У підручнику описані технології ручного дугового й механізованого електрозварювання. Наведено дані про матеріали, обладнання, інструменти, режими та прийоми виконання електрозварювальних робіт. Розглянуті технологічні процеси зварювання різних металів і сплавів, особливості техніки дугового зварювання. Довідкові таблиці дають можливість конкретно вибрати режими, матеріали та обладнання для електричного зварювання та різання металів, сплавів, пластмас.

Електронний підручник розрахований на учнів ПТУ і коледжів, викладачів, зварників, а також для курсової підготовки з професії «Електрогазозварник».

Опубліковано:

Технологія електродугового зварювання [Електронний ресурс]: електронний підручник для учнів ПТНЗ / О.С. Бігун, В.Л. Шевченко, Л.Л. Савиновський, С.Я. Оніщенко, Д.Л. Токар, Т.В. Скриниця. – Київ : Інститут ПТО НАПН України, 2013. – 369 с. – Режим доступу: <http://lib.pto.org.ua/>

Електронний підручник

Технологія токарної обробки (Токар. 2 розряд)

Автори: А.Г.Гуралюк, А.Б.Зуєва, І.М.Шупік, В.В.Юрженко, Г.С.Захаренко,
І.І.Макало, Л.О.Нікітенко, О.В.Паржницький, О.В.Роговий, Л.Д.Тилик

Підручник розроблено у відповідності до державного стандарту професійно-технічної освіти ДСПТО 8211.2. Д29067 – 2006, професія «токар», предмет «спецтехнологія». До параграфів запропоновано систему вправ і тестових завдань, що дозволяє учням здійснювати самоперевірку набутих знань. Підручник містить об'ємний ілюстративний матеріал (малюнки, таблиці, графіки, відео тощо). Упровадження програмно-педагогічного засобу забезпечить формування в учнів професійно-технічних навчальних закладів умінь і навичок відповідно до вимог ДСПТО 8211.2. Д29067 – 2006. Для учнів професійно-технічних навчальних закладів, що навчаються професії

«токар». Підручник містить 13 розділів (114 годин) теоретичної частини і 10 годин лабораторно-практичних робіт практичної частини, зорінтований на сучасні форми навчання, забезпечує сумісність з традиційними навчальними матеріалами, повністю відповідає нормативним документам, які регламентують зміст освіти. Складається з 13 тем (239 стор. 10 д.а.). Підручник розроблено на базі CMS Joomla 2.5 і може функціонувати як самостійний web-ресурс, так і у складі контент-бібліотеки. Він може бути розміщений за довільною Інтернет-адресою, тим самим створюючи хмару платформ з іншими підручниками. Кінцевий користувач отримує досить простий у використанні інтерфейс підручника, який не потребує додаткового навчання, у якому присутні всі особливості сучасного web-ресурсу: система гіпермедіа, рухомі елементи, випадаючі панелі, (наприклад меню змісту) тощо. Електронний підручник призначений для педагогічних працівників та учнів професійно-технічних навчальних закладів, що навчаються професії «Токар», кваліфікаційний рівень «2 розряд».

Опубліковано:

Технологія токарної обробки (Токар. 2 розряд) [Електронний ресурс]: електронний підручник для учнів ПТНЗ / А.Г. Гуралюк, А.Б. Зуєва, І.М. Шупік, В.В. Юрженко, Г.С. Захаренко, І.І. Макало, Л.О. Нікітенко, О.В. Паржницький, О.В. Роговий, Л.Д. Тилик ; за заг. ред. О.В. Діденка, Л.А. Карташової. – Київ : Інститут ПТО НАПН України, 2013. – Режим доступу до ресурсу: <http://turner2.pto.org.ua/>

Електронний підручник
Технологія токарної обробки (Токар. 3 розряд)

Автори: І.В. Барбарош, І.В. Войтовська, А.Г. Гуралюк, А.Б.Зуєва,
І.М. Шупік, М.М. Дерев'яшкіна

Підручник розроблено у відповідності до державного стандарту професійно-технічної освіти ДСПТО 8211.2. Д29067 – 2006, професія «токар», кваліфікація «3 розряд», предмет «спецтехнологія». До параграфів запропоновано систему вправ і тестових завдань, що дозволяє учням здійснювати самоперевірку набутих знань. Підручник містить багатий ілюстративний матеріал (малюнки, таблиці, графіки, відео тощо). Упровадження програмно-педагогічного засобу забезпечить формування в учнів професійно-технічних навчальних закладів умінь і навичок відповідно до вимог ДСПТО 8211.2. Д29067 – 2006. Для учнів професійно-технічних навчальних закладів, що навчаються професії «Токар», кваліфікаційний рівень «3 розряд».

Опубліковано:

Технологія токарної обробки. (Токар. 3 розряд) [Електронний ресурс]: електронний підручник для учнів ПТНЗ / І.В. Барбарош, І.В. Войтовська, А.Г. Гуралюк, А.Б.Зуєва, І.М. Шупік, М.М. Дерев'яшкіна.– Київ : Інститут ПТО НАПН України, 2013. – Режим доступу: <http://lib.pto.org.ua/>

Електронний підручник
Технологія токарної обробки (Токар. 4 розряд)

Автори: Гуралюк А.Г., Зуєва А.Б., Шупік І.М., Роговий О.В., Омельченко В.А.,
Мишелова Н.В., Заноскіна В.П., Бронецька Г.Ф., Божко І.О.

Підручник розроблено у відповідності до державного стандарту професійно-технічної освіти ДСПТО 8211.2. Д29067 – 2006, професія «токар», кваліфікація «4 розряд», предмет «спецтехнологія». До параграфів запропоновано систему вправ і тестових завдань, що дозволяє учням здійснювати самоперевірку набутих знань. Підручник містить багатий ілюстративний матеріал (малюнки, таблиці, графіки, відео тощо). Упровадження програмно-педагогічного засобу забезпечить формування в учнів професійно-технічних навчальних закладів умінь і навичок відповідно до вимог ДСПТО 8211.2. Д29067 – 2006. Для учнів професійно-технічних навчальних закладів, що навчаються професії «токар», кваліфікація «4 розряд».

Опубліковано:

Технологія токарної обробки (Токар. 4 розряд) [Електронний ресурс]: електронний підручник для учнів ПТНЗ / Гуралюк А.Г., Зуєва А.Б., Шупік І.М., Роговий О.В., Омельченко В.А., Мишелова Н.В., Заноскіна В.П., Бронецька Г.Ф., Божко І.О. // Інститут ПТО НАПН України.– Київ, 2013. – 80 с. – Режим доступу: <http://lib.pto.org.ua/>

**Електронний підручник для спеціальностей будівельної галузі
Електротехніка з основами промислової електроніки**

Автор: В.Д. Швець

Підручник «Електротехніка з основами промислової електроніки» розрахований на учнів ПТНЗ сфери «Будівництво» і відповідає державному стандарту професії «Електроmontажник з освітлення та освітлювальних мереж» (код професії 7137.2; кваліфікація: 2 розряд). Підручник розрахований на 55 год. аудиторних занять і містить, відповідно до програми, такі розділи: «Вступ», «Основи електростатички», «Постійний струм та кола постійного струму», «Електромагнетизм», «Змінний струм та кола змінного струму», «Електричні та радіотехнічні вимірювання. Електровимірювальні прилади», «Трансформатори.

Електричні машини», «Електричні апарати», «Електровакуумні прилади», «Іонні (газорозрядні) прилади», матеріали до виконання лабораторних робіт а також відеоматеріали до лекцій, тестові завдання, глосарій. Особливістю підручника є завдання для контролю знань із запрограмованими зворотними зв'язками. Електронний підручник призначений для педагогічних працівників та учнів професійно-технічних навчальних закладів.

Рекомендовано Міністерством освіти і науки України, лист № 1/11-20242 від 24.12.2014

Опубліковано:

Швець В. Д. Електротехніка з основами промислової електроніки [Електронний ресурс] : електронний підручник для учнів ПТНЗ будівельного напрямку підготовки / В.Д. Швець.– Київ : Інститут ПТО НАПН України, 2013. – 180 с. – Режим доступу: <http://lib.pto.org.ua/>

**Електронний підручник
Основи стропальної справи**

Автори: Т.П. Завальнюк, Т.В. Скриниця, В.Л. Шевченко

Підручник розроблено в програмно-інструментальній платформі MOODLE. Електронний підручник призначений учням професійно-технічних навчальних закладів які навчаються за професією «Штукатур».

Опубліковано:

Скриниця Т.В. Основи стропальної справи [Електронний ресурс]: електронний підручник для учнів ПТНЗ / Т.П. Завальнюк, Т.В. Скриниця, В.Л. Шевченко. – Київ : Інститут ПТО НАПН України, 2013. – 198 с. – Режим доступу: <http://lib.pto.org.ua/>

• 2014 •

**Електронний підручник для ПТНЗ
Механізація сільськогосподарського виробництва
(для плодоовочівників)**

Автори: Л.А. Карташова, А.Г. Гуралюк, М.Л. Росток та ін.

За планом НДР «Методичні основи створення підручника нового покоління для ПТНЗ» (ДР № 0111U002506, 2011 - 2014) електронний підручник створено на базі існуючих друкованих підручників для ПТНЗ аграрного напрямку підготовки - «Механізація рільництва і садівництва» автора З.С. Ратомської та «Експлуатація та ремонт сільськогосподарської техніки: сільськогосподарські машини. Книга 3» авторів А.Ф. Головчука, В.І. Марченка, В.Ф. Орлова та ін.

Підручник розроблено у відповідності до державного стандарту професійно-технічної освіти ДСПТО 6111-A0-01.10-2007 «Плодоовочівник».

До кожного з розділів електронного видання запропоновано систему вправ і тестових завдань, що дозволяють учням здійснювати самоперевірку набутих знань. Підручник містить багатий ілюстративний матеріал (малюнки, таблиці, графіки, відео тощо). Упровадження програмно-педагогічного засобу забезпечує сформованість в учнів професійно-технічних навчальних закладів відповідного рівня професійної компетентності до здійснення професійної діяльності відповідно вимогам Держстандарту. Підручник розроблено на базі CMS Joomla 2.5 і може функціонувати як самостійний web-ресурс, так і у складі контент-бібліотеки. Він може бути розміщений за довільною Інтернет-адресою, тим самим створюючи хмару платформ з іншими підручниками. Кінцевий користувач може отримати доступ до платформи підручника як з основного сайту, так і ввівши її власну адресу. Він отримує досить простий у використанні інтерфейс підручника, який не потребує додаткового навчання, у якому

присутні всі особливості сучасного web-ресурсу: система гіпермедіа, рухомі елементи, випадаючі панелі, (наприклад меню змісту) тощо.

Електронний підручник «Механізація сільськогосподарського виробництва (для плодоовочівників 1, 2 і 3 розрядів)» отримав гриф «Рекомендовано МОН України» (Лист № 1/11-20240 від 24.12.2014).

Електронний підручник визначено переможцем Конкурсу на кращий електронний освітній ресурс та нагороджено Дипломом першого ступеня Національної академії педагогічних наук України в номінації «Кращий електронний ресурс для професійно-технічних навчальних закладів аграрного напрямку підготовки» (березень, 2015 р.)

Електронний підручник призначений для педагогічних працівників та учнів професійно-технічних навчальних закладів аграрного напрямку підготовки, зокрема для майбутніх плодоовочівників.

Опубліковано:

Механізація сільськогосподарського виробництва (для плодоовочівників) [Електронний ресурс] : електронний підручник (веб) для учнів ПТНЗ аграрного напрямку підготовки / Л.А. Карташова, А.Г. Гуралюк, М.Л. Ростока, І.М. Смирнова, Л.С. Гуменна, А.О. Відаман, С.А. Матішук, Н.В. Приходько ; за заг. ред. В.О. Радкевич, О.В. Діденко. – Київ : Ін-т ПТО НАПН України, 2014. – Режим доступу: <http://grower.pto.org.ua/>

Електронний підручник Технологія кам'яних робіт

Автори: І.М. Шупік, А.Б. Зуєва, А.Г. Гуралюк

Електронний підручник охоплює питання, передбачені типовою навчальною програмою з предмету «Технологія кам'яних робіт» і «Матеріалознавство» Державного стандарту професійно-технічної освіти з професії 7122.2 «Муляр». За основу покладено підручник: Ищенко И.И. Каменные работы. Учебник для проф.-техн.училищ. – 4-е изд., перераб. и доп. – М.: Высш.школа, 1982. –240 с.

Електронний підручник призначений для учнів, викладачів, майстрів та інструкторів виробничого навчання професійно-технічних навчальних закладів. Розвинутий блок самомоніторингу дозволяє мати об'єктивні дані про рівень засвоєння

матеріалу, що робить даний підручник ефективним під час самостійної

роботи, а під час урочної діяльності звільняє викладача від рутинної роботи з перевірки типових завдань. Для спрощення процесу навчання використовується варіативне подання навчального матеріалу засобами мультимедіа. Підручник розроблено на базі CMS Joomla 2.5 і може функціонувати як самостійний web-ресурс, так і у складі контент-бібліотеки. Він може бути розміщений за довільною Інтернет-адресою, тим самим створюючи хмару платформ з іншими підручниками. Кінцевий користувач може отримати доступ до платформи підручника як з основного сайту, так і ввівши її власну адресу. Кінцевий користувач отримує досить простий у використанні інтерфейс підручника, який не потребує додаткового навчання, у якому присутні всі особливості сучасного web-ресурсу: система гіпермедіа, рухомі елементи, випадаючі панелі, (наприклад меню змісту) тощо. Електронний підручник призначений для педагогічних працівників та учнів професійно-технічних навчальних закладів.

Опубліковано:

Технологія кам'яних робіт [Електронний ресурс] : електронний підручник для учнів ПТНЗ будівельного напрямку підготовки / І.М. Шупік, А.Б. Зуєва, А.Г. Гуралюк // за заг. ред. В.О. Радкевич, Л.А. Карташової. – Київ : Інститут ПТО НАПН України, 2014. – Режим доступу: <http://stonework.pto.org.ua/>

Електронний підручник

Технологія опоряджувальних робіт

Автори: А.Б. Зуєва, А.Г. Гуралюк, І.М. Шупік

Електронний підручник «Технологія опоряджувальних робіт» охоплює питання, передбачені типовою навчальною програмою з дисципліни «Технологія опоряджувальних робіт» Державного стандарту професійно-технічної освіти (ДСПТО 7514-2008) з професії широкого профілю 7514 «Опоряджувальник будівельний». В цій професії організаційно та змістовно об'єднано основні опоряджувальні монопрофесії: 7133.2 «Штукатур», 7132.2 «Лицювальник-плиточник», 7141.2 «Маляр». Підручник містить головні теоретичні і практичні уявлення про опоряджувальні процеси, їх технологічну структуру, методи і

засоби виконання робіт. Він зорієнтований на сучасні форми навчання,

забезпечує сумісність з традиційними навчальними матеріалами, повністю відповідає нормативним документам, які регламентують зміст освіти. Основним завданням електронного підручника з дисципліни є формування в учнів глибоких і міцних знань про основи сучасної техніки, засобів механізації, сучасних технологій опоряджувальних робіт, організації праці в обсязі, необхідному для ґрунтовного оволодіння професійно-теоретичною підготовкою з професії. Зміст навчального матеріалу передбачає отримання учнями необхідних знань і умінь, передбачених освітньо-кваліфікаційною характеристикою. Підручник розроблено на базі CMS Joomla 2.5 і може функціонувати як самостійний web-ресурс, так і у складі контент-бібліотеки. Він може бути розміщений за довільною Інтернет-адресою, тим самим створюючи хмару платформ з іншими підручниками. Кінцевий користувач отримує досить простий у використанні інтерфейс підручника, який не потребує додаткового навчання, у якому присутні всі особливості сучасного web-ресурсу: система гіпермедіа, рухомі елементи, випадаючі панелі, (наприклад меню змісту) тощо. Електронний підручник призначений для педагогічних працівників та учнів професійно-технічних навчальних закладів.

Опубліковано:

Технологія опоряджувальних робіт [Електронний ресурс] : електронний підручник для учнів ПТНЗ будівельного напрямку підготовки / А.Б. Зуєва, А.Г. Гуралюк, І.М. Шупік / за заг. ред. В.О. Радкевич, Л.А. Карташової. – Київ : Інститут ПТО НАПН України, 2014. – Режим доступу: <http://lib.pto.org.ua/>

• 2016 •

Електронний підручник Інформаційні системи і технології в обліку: електронний підручник для ПТНЗ

Розробники: Л.А. Карташова, В.В. Юрженко, А.Г. Гуралюк та ін.

У електронному підручнику викладено основний матеріал з дисципліни «Інформаційні системи і технології в обліку». Підручник містить теми, які дають можливість формування системи теоретичних і практичних знань у галузі побудови і функціонування інформаційних систем і комп'ютерних технологій

та можливостей їх використання в обліку.

У електронному підручнику описано інформаційні технології розв'язання економічних задач із використанням процесора електронних таблиць Excel та за допомогою системи керування базою даних MS Access, практичне ведення бухгалтерського обліку на найважливіших ділянках. Упровадження електронного підручника сприятиме роботі викладача і майстра виробничого навчання системи ПТО під час професійної підготовки учнів, закріпленню та систематизації здобутих учнями знань як теоретичного, так і практичного спрямування. Для викладачів, педагогічних працівників закладів ПТО, учнів професії «Інформаційні системи і технології в обліку».

Опубліковано:

Інформаційні системи і технології в обліку: електронний підручник для ПТНЗ [Електронний ресурс] / Л.А. Карташова, В.В. Юрженко, А.Г. Гуралюк, Л.С. Гуменна, М.Л. Росток – Київ : Інститут професійно-технічної освіти, 2016. – Режим доступу: <http://lib.pto.org.ua/>

Електронний підручник для ПТНЗ

Будова автомобіля

Розробники: В.В. Юрженко, А.Г. Кононенко

У електронному підручнику викладено основний матеріал з дисципліни «Будова автомобіля», подано двадцять одну тему, які повністю відповідають вимогам чинної навчальної програми. За формою структура тем уніфікована, зміст відповідає віковим особливостям учнів ПТНЗ.

У електронному підручнику розглядаються практичні роботи, завдання у яких розташовані від найлегшого до найскладнішого. Усі практичні завдання мають можливість самостійної перевірки отриманих знань.

Значна увага приділяється вправам, які є рівноцінними щодо складності, але водночас

дозволяють нарошувати вимоги щодо кваліфікаційних характеристик за рахунок їх різнобічності.

Упровадження електронного підручника сприятиме роботі викладача і майстра виробничого навчання системи ПТО під час професійної

підготовки учнів, закріпленню та систематизації здобутих учнями знань як теоретичного, так і практичного спрямування.

Для викладачів, педагогічних працівників закладів ПТО, учнів професії «Слюсар з ремонту автомобілів».

Опубліковано:

Будова автомобіля [Електронний ресурс]: електронний підручник для ПТНЗ / В.В. Юрженко, А.Г. Кононенко ; за наук. Ред. В.О.Радкевич, – Київ : Інститут професійно-технічної освіти, 2016. – Режим доступу: <http://mechanic.pto.org.ua/>

• 2017 •

Електронний ресурс Інформаційно-освітнє середовище професійно-технічних навчальних закладів

Розробники: Лузан П.Г., Гуменний О.Д., Липська Л.В., Гуменна Л.С.,
Зуєва А.Б., Кононенко А.Г., Белан В.Ю.

Проект інформаційно-освітнього середовища професійно-технічних навчальних закладів забезпечує змістове наповнення інформаційно-освітнього середовища, реалізація якого відкриває такі можливості: *для адміністрації*: впроваджувати інформаційні технології управління навчальним закладом; організувати та підтримувати системний, логічний і раціональний документообіг у межах однієї установи та системи ПТО в цілому; впровадити систему збору та опрацювання інформації; здійснювати неперервний розгорнутий моніторинг навчально-виробничої діяльності власного закладу та досягнення інших ПТНЗ; розширювати інформаційну взаємодію з іншими навчальними закладами, в тому числі й зарубіжних країн; оперативно отримувати відомості про інноваційні підходи управління та організації діяльності закладу з метою їх можливого впровадження у власну діяльність; *для педагогічних працівників*: отримувати вільний доступ до навчально-методичних матеріалів та нормативно-правової бази ПТО; впроваджувати інформаційні технології і ресурси мережі Інтернет на різних етапах традиційної системи навчання; створювати та проводити Інтернет-заняття, Web-семінари, Web-консультації, інтегровані заняття; організовувати та здійснювати самостійне дистанційне навчання; підвищувати власний кваліфікаційний рівень; брати участь у Web-заходах – професійних об'єднаннях, семінарах, конференціях, майстер-класах тощо; розробляти і використовувати власне програмне забезпечення і ЕОР середовища; конструювати електронні комплекти до окремих занять, тем тощо, використовуючи ЕОР середовища; проектувати власне програмне забезпечення, призначене для використання у навчально-виробничому процесі та оприлюднювати його для використання широкому загалу педагогічних працівників та учнів ПТНЗ; впроваджувати інноваційні

підходи організації навчання зі спрямуванням на розвиток здібностей кожного учня, формування мотивації до навчання та підготовки до самостійної діяльності; *для учнів*: використовувати ЕОР для підготовки до занять; навчитися працювати з електронною інформацією, яка подана в різних форматах, відбирати і систематизувати навчальний матеріал; застосовувати Web-тестування для самооцінювання; брати участь в Інтернет-конкурсах і олімпіадах; обговорювати актуальні проблеми на відповідних форумах, які організовуються в ІОС; здійснювати підготовку до подальшого продовження отримання освіти; брати участь у Web-проектах; використовувати Web-технології для отримання додаткової освіти тощо.

Опубліковано:

Інформаційно-освітнє середовище професійно-технічних навчальних закладів [Електронний ресурс] / Лузан П.Г., Гуменний О.Д., Липська Л.В., Гуменна Л.С., Зуєва А.Б., Кононенко А.Г., Белан В.Ю. – Київ, 2017. – Режим доступу: <http://lib.pto.org.ua/>

• 2015 •

Інформаційно-аналітична діяльність педагогічних працівників ПТНЗ : словник

Автори: І. М. Савченко, В. В. Ягупов

Реформування професійно-технічної освіти України в складних соціально-економічних умовах вимагає нових підходів до інформаційно-аналітичної діяльності як керівників різних рівнів управління, так і педагогів професійного навчання в системі ПТО.

Здатність працювати з інформацією, творчо використовувати ефективні методи її пошуку та опрацювання за допомогою сучасних засобів інформаційно-комунікаційних технологій є мінімальними вимогами до суб'єктів педагогічного процесу в системі ПТО в інформаційному суспільстві. Запропонований тезаурус

спрямований на упорядкування поняттєво-категоріального апарату в галузі інформаційно-аналітичної діяльності педагогічних працівників ПТНЗ, в якому надається трактування основних її дефініцій. Словник може бути використаний слухачами системи підвищення кваліфікації кадрів під час навчання за програмою «Підвищення інформаційно-аналітичної компетентності педагогічних працівників ПТНЗ».

Основна мета словника – допомогти педагогічним працівникам ПТНЗ, середніх загальноосвітніх, професійних вищих навчальних закладів, інститутів післядипломної педагогічної освіти, науковцям, опанувати найбільш уживану термінологію та систематизувати свої знання щодо інформаційно-аналітичної діяльності.

Опубліковано:

Савченко І. М. . Інформаційно-аналітична діяльність педагогічних працівників ПТНЗ : словник / І. М. Савченко, В. В. Ягупов. – Київ : ІПТО НАПН України, 2015. – 127 с. Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/165969/>

**Педагогічні технології
у професійній підготовці кваліфікованих робітників : довідник**
Автори: Г. М. Романова, М. В. Артюшина, О. А. Слатвінська

У довіднику здійснено систематизований опис сучасних педагогічних технологій, що можуть використовуватись у професійній підготовці кваліфікованих робітників. Показано зміст і особливості технологічного підходу у професійній освіті. Наведено авторську класифікацію педагогічних технологій. Розкрито сутність кожної технології, призначення у професійно-технічній освіті, переваги і недоліки її використання (на основі SWOT-аналізу), етапи реалізації. Наведено список літератури, що дозволяє ознайомитись зі змістом кожної технології докладніше.

Довідник призначений для педагогів ПТНЗ, працівників навчально(науково)-методичних центрів (кабінетів) професійно-технічної освіти, науковців, що займаються проблемами запровадження сучасних педагогічних технологій у професійну освіту.

Опубліковано:

Педагогічні технології у професійній підготовці кваліфікованих робітників : довідник / Романова Г. М., Артюшина М. В., Слатвінська О. А. – Київ : Інститут професійно-технічної освіти НАПН України, 2015. – 75 с. Режим доступу: України: <http://lib.iitta.gov.ua/165884/>

• 2016 •

**Інститут професійно-технічної освіти Національної академії
педагогічних наук України: 10 років розвитку: [ювілейна книга]**

Головний редактор: В. О. Радкевич
Відповідальний редактор: Л. С. Гуменна

Ювілейна книга видана до 10-річчя Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. У виданні представлено вітання Інституту від видатних осіб України, науковців і освітян. Узагальнено досвід роботи Інституту, показано його наукову та експериментальну діяльність, роботу з підготовки наукових кадрів вищої кваліфікації, співпрацю з численними закладами, установами та організаціями, міжнародну діяльність.

Представлений матеріал про лабораторії, центри та інші структурні підрозділи, показані їх кращі досягнення, здобутки, інновації. Зібрані фотоматеріали, висвітлене культурне життя Інституту.

Опубліковано:

Інститут професійно-технічної освіти Національної академії педагогічних наук України: 10 років розвитку: [ювілейна книга] / голов. ред.: В. О. Радкевич, відповідал. ред.: Л. С. Гуменна. – Київ ІПТО НАПН України, 2016.—136 с.

**Бібліографічний покажчик праць науковців
Інституту професійно-технічної освіти НАПН України (2011-2016 рр.) :
наук. видання до 10-річчя Інституту
Упорядники: В. О. Маркова, К. В. Мархель**

У бібліографічному покажчику систематизовано публікації наукових співробітників, докторантів, аспірантів і здобувачів Інституту професійно-технічної освіти НАПН України за 5 років (2011-2016 рр.).

Покажчик адресовано науково-педагогічним і педагогічним працівникам, аспірантам, докторантам, викладачам й керівникам закладів освіти різного типу, слухачам інститутів післядипломної освіти, бібліотечним працівникам, усім кого цікавить розвиток професійної освіти і навчання в Україні.

Опубліковано:

Бібліографічний покажчик праць науковців Інституту професійно-технічної освіти НАПН України (2011-2016 рр.) : наук. вид. до 10-річчя Ін-ту / упоряд.: В. О. Маркова, К. В. Мархель. – Київ : ІПТО НАПН України, 2016. – 142 с.

**Тезаурус професійної освіти і навчання
в країнах Європейського Союзу**

Автори: Л.М. Пуховська, С.О.Леу, О.П. Радкевич, М.М. Шимановський

Тезаурус містить основні терміни в галузі освіти і навчання, які застосовуються в європейському освітньо-науковому просторі на початку ХХІ століття. До видання увійшли ключові терміни, необхідні для компаративного дослідження розвитку національних систем професійної освіти і навчання в умовах європейської інтеграції. У їх тлумаченні автори зосереджуються на загальноєвропейському дискурсі щодо формування і реалізації загальних принципів і орієнтирів розвитку освіти відповідно з цілями, цінностями і завданнями навчання упродовж життя. Відбір термінів здійснювався із врахуванням ресурсів джерельної бази Європейського Центру професійної освіти і навчання. Для розробників освітньої політики, науковців, керівників освітніх установ, роботодавців, учителів, викладачів, учнів професійних навчальних закладів.

Опубліковано:

Тезаурус професійної освіти і навчання в країнах Європейського Союзу / Пуховська Л. М., Леу С. О., Радкевич О. П., Шимановський М. М. ; за наук. ред. Пуховської Л. П., Бородієнко О. В. – Київ ІПТО НАПН України, 2016. – 53 с.

• 2017 •

Тлумачний словник основних термінів інформаційної культури

Автор: О. Д. Гуменний

Тлумачний словник уміщує понад 120 термінів понятійного апарату інформаційної культури педагогічних працівників освіти. Словник дає змогу якнайповніше уявити значення термінів, ужитих дослідниками в першій чверті ХХІ століття. Видання адресоване науковцям. Педагогам, аспірантам, магістрантам, студентам і широкому колу осіб, зацікавлених розвитком власної інформаційної культури.

Опубліковано: Гуменний О. Д. Тлумачний словник основних термінів інформаційної культури / О. Д. Гуменний. – Харків : Основа, 2017. – 128 с. (Бібліотека журналу «Управління школою»)

**Консультування з професійної кар'єри та
працевлаштування : словник**

Укладач: Л. С.Злочевська

Словник розкриває зміст найбільш уживаних соціально-психологічних понять, термінів та категорій, що відображають загальноприйняті поняття стосовно професійної кар'єри, консультування з кар'єри та працевлаштування і нові, які виникли під впливом соціально-економічних перетворень та науково-технічного прогресу. До словника включені поняття, що входять в систему таких наук, як: філософія, соціологія, педагогіка, психологія, медицина. Це видання призначено для працівників освіти різних рівнів, майбутніх фахівців різних професій (учнівська молодь, студенти), спеціалістів центрів профорієнтації і служби зайнятості, слухачів системи перепідготовки і підвищення кваліфікації, післядипломної освіти, широкому колу читачів, які використовують у своїй роботі соціально-психологічні знання і цікавляться професійною кар'єрою і працевлаштуванням.

Опубліковано: Консультування з професійної кар'єри та працевлаштування : словник [Електронний ресурс] / автор-уклад. Л.С. Злочевська. – Київ: ІПТО НАПН України, 2017. – 32 с. – Режим доступу:

<http://lib.iitta.gov.ua/707609/1/%D0%A1%D0%9B%D0%9E%D0%92%D0%9D%D0%98%D0%9A%20%202016.pdf>

Електронний довідник: поради щодо використання електронних ресурсів у навчально-виховній діяльності (для педагогічних працівників закладів ПТО)

Автори : А.Б.Зуєва, А.Г. Кононенко

У електронному довіднику викладено поради щодо використання електронних ресурсів та проектування інформаційно-освітнього середовища (ІОС) закладів ПТО, зорієнтованого на підвищення ефективності використання електронних ресурсів у навчально-виховній діяльності. У електронному довіднику висвітлено законодавчу базу

створення ІОС, структуру та функції ІОС для системи ПТО, вказано основні терміни та поняття ІОС, рекомендовану літературу.

У електронному довіднику розглядаються основні положення законодавчої бази для створення ІОС. Описано структуру та основні функції ІОС для системи ПТО, подано поради до використання блоків ІОС у навчально-виховному процесі ПТНЗ, зокрема, особливості роботи з автоматизованим робочим місцем, домашнім завданням, веб-бібліотекою та іншими складовими ІОС. Також вказано основні способи створення і розміщення електронних підручників, комплексів тестових завдань. Основна увага приділяється порадам щодо використання електронних навчальних ресурсів за проектування інформаційно-освітнього середовища (ІОС) для системи ПТО. Упровадження електронного довідника сприятиме формуванню в педагогічних працівників закладів ПТО професійних знань і навичок щодо використання електронних ресурсів у навчально-виховній діяльності за використання ІОС.

Для науковців у галузі педагогіки професійної освіти, викладачів, педагогічних працівників закладів ПТО, докторантів, аспірантів.

Опубліковано:

Електронний довідник: поради щодо використання електронних ресурсів у навчально-виховній діяльності (для педагогічних працівників закладів ПТО) [Електронний ресурс] / А.Б. Зуєва, А.Г. Кононенко, [за ред. Л.В. Липської] – Київ : Інститут професійно-технічної освіти, 2016. – Режим доступу: <http://diagnost.pto.org.ua/>

Консультації з професійної кар'єри та працевлаштування Бібліографічний покажчик

Укладач: Байдулін В. Б.

У бібліографічному покажчику систематизовано праці вітчизняних і зарубіжних науковців, педагогів, присвячені проблемам підготовки учнівської молоді до вибору і реалізації професійної кар'єри, працевлаштування. Покажчик адресовано науковцям, аспірантам, студентам та учням вищих професійних навчальних закладів.

Опубліковано:

Консультації з професійної кар'єри та працевлаштування: Бібліографічний покажчик [Електронний ресурс] / уклад. В. Б. Байдулін ; за ред. Д. О. Закатнова. – Київ : ІПТО НАПН України, 2017. – 28 с. – Режим доступу: <http://lib.iitta.gov.ua/view/divisions/pll/2017.html> (представлено до друку)

Професійно-технічна освіта : інформаційно-аналітичні матеріали за результатами констатувального етапу досліджень

Наукова редакція: Радкевич В. О., Артюшина М.В.

Представлено результати констатувального етапу досліджень із тем НДР, що виконуються науковими співробітниками Інституту професійно-технічної освіти НАПН України. Здійснено висновки про стан і тенденції розвитку професійної освіти в контексті сучасних змін на ринку праці, надано рекомендації щодо підвищення результативності професійної підготовки кваліфікованих фахівців у системі професійної освіти на різних рівнях управління.

Для розробників сучасного законодавства професійної освіти, працівників регіональних органів управління професійною освітою, керівників навчально(науково)-методичних центрів (кабінетів) професійно-технічної освіти, закладів професійної освіти, педагогів та науковців, які цікавляться питаннями розвитку й науково-методичного супроводу модернізації системи професійної освіти в Україні.

Опубліковано:

Професійно-технічна освіта : інформаційно-аналітичні матеріали за результатами констатувального етапу досліджень / за наук. ред. В. О. Радкевич, М. В. Артюшиної. – Київ : ІПТО НАПН України, 2017. – 158 с.

Довідкове видання

Інститут професійно-технічної освіти Національної академії педагогічних наук України (2013-2017) : [довідник]: у 5-ти ч. Частина 5: Дайджест наукових розробок (2013-2017)

Відповідальні за випуск

Бібліографічний редактор **Вікторія Маркова**
Літературний редактор **Лідія Гуменна**
Технічний редактор, дизайн **Людмила Майборода**

Підписано до друку 26.03.2018 р.
Формат 70х100/16
Ум. друк. арк. – 6.
Обл. вид. арк. – 6,7
Наклад 100 прим.
Папір Lazer Сору
Друк дуплікатор
Гарнітура Times New Roman
Замовлення № 7

Видавець і виготовлювач Інститут професійно-технічної освіти
НАПН України
Надруковано на власному обладнанні
м. Київ, пров. Віто-Литовський, 98-А
тел/факс (044) 259-45-53, 252-71-75
E-mail: info@ivet-ua.science

Свідоцтво про внесення суб'єкта видавничої справи до державного реєстру
видавців, виготовників і розповсюджувачів
видавничої продукції
Серія ДК, № 3805 від 21.06.2010 р.